

FŐ TÉRI ÁLTALÁNOS ISKOLA

**PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA**

Készült: 2017. augusztus 31.

Módosítva: 2018. augusztus 31.

BEVEZETÉS

1. Intézményünk bemutatása
2. Helyzetelemzés
3. Alkalmazott jogszabályok

A) NEVELÉSI PROGRAM

I. Az intézmény nevelési programja

1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai
  - 1.1. A nevelő-oktatómunka célja
  - 1.2. A nevelőmunka feladatai, eszközei, megvalósítási módjai
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink
3. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink
  - 3.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink és azok megvalósításának szinterei
4. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység
  - 4.1 Tehetségfejlesztés, képességek kibontakoztatása
  - 4.2 Gyermekek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységek
  - 4.3. Szociális hátrányok enyhítése
  - 4.4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység
  - 4.5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program
5. A szülők, a tanulók iskolai és kollégiumi pedagógusok együttműködésének formái, kapcsolattartásuk
6. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei, programja
  - 6.1 Egészségnevelési programunk
  - 6.2 Környezeti nevelési programunk

7. A mindennapos iskolai testnevelés programja
8. A tanulók fizikai állapotának és edzettség mérésének programja
9. Pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai
  - 9.1. Intézményünk által elfogadott pedagóguskép
  - 9.2. Osztályfőnökök feladatai
10. Elsősegélynyújtási alapismeretek
11. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai gyakorlásának rendje
12. Intézményünk kiemelt nevelési feladatai

II. Képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés program

1. Az alkalmazás feltételei
  - 1.1. Integrációs stratégia kialakítása
    - 1.1.1. Helyzetelemzés általános iskola
2. Alapelvek, célok, eljárások
3. Feladatok
4. Eredményességi mutatók
5. A rendszer elemeihez kapcsolt feladatok (1)
  - 5.1. Az iskolába való bekerülés előkészítése

5.2. Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

6. A rendszer elemeihez kapcsolt feladatok (2)

- 6.1. Kuleszkompetenciákat fejlesztő programok és programelemek
- 6.2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek
- 6.3. Az integrációt elősegítő módszertani elemek
- 6.4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái
- 6.5. A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei
- 6.6. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

7. Elvárható eredmények

8. Intézményi önértékelés

B) HELYI TANTERV

1. Képzési rendszerünk

2.

- 1.1. Általános iskola
- 1.2. Különleges gondozáshoz való jog
- 1.3 Magyar nyelvű roma nemzetiségi oktatás

3. Óratervek

- 2.1. Osztályba, csoportba sorolás, csoportbontások, egyéb foglalkozások szervezési elve
- 2.2. Oktatásszervezési módszerek, projektoktatás, pályaorientáció
- 2.3. Választott kerettantervek
- 2.4. Óratervek képzési típusonként
  - 2.4.1. Általános iskola
  - 2.4.5. Óraterv az integráltan oktatott tanulásban akadályozott gyermekek foglalkoztatásához

4. Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, valamint a ruházat és egyéb felszerelések kiválasztásának elvei
5. Felvételi eljárás, magasabb évfolyamba lépés feltételei
6. Tanulmányok alatti vizsgák szervezése
7. Átvétel, iskolaváltás
8. Magatartás, szorgalom értékelése
9. Iskolai beszámoltatás, számonkérés
10. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei, korlátai

C) ZÁRÓ FEJEZET

BEVEZETÉS

1. Intézményünk bemutatása

Intézményünk, Szarvas Város Közoktatási Intézménye Vajda Péter Gimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégium, Székely Mihály Szakképző Iskolája, Fő téri Általános Iskolája és Óvodája 2007. augusztus 1-jén jött létre.

2008. augusztus 1-jétől a Város Könyvtár is intézményünk része lett, ezért új nevünk Szarvas Város Közoktatási és Közgyűjteményi Intézménye Vajda Péter Gimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, Székely Mihály Szakképző Iskolája, Fő téri Általános Iskolája és Óvodája, Nyilvános Könyvtára

2010. szeptember 1-jétől a Vajda Péter Gimnázium, Szakképző Iskola, Kollégium, Általános Iskola, Óvoda, Nyilvános Könyvtár nevet viseljük.

2012. augusztus 21-től a gimnázium intézményegység a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásába került, ezért a megmaradó intézmény felvette a Székely Mihály Szakképző Iskola, Kollégium, Általános Iskola, Óvoda, Nyilvános Könyvtár nevet.

2013. január 1-jétől a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába kerültünk, levált az Óvoda és a Nyilvános Könyvtár intézményegység.

2015. június 1.-től a Szakképző Iskola és a Kollégium a Nemzetgazdasági Minisztérium fenntartása alá került, így intézményegységünk, már mint önálló intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában maradt.

Iskolánk fenntartója: Békéscsabai Tankerületi Központ

Intézménynev: Fő téri általános Iskola

OM azonosító száma: 028425

Intézményi azonosító: 008

Az intézmény székhelye: 5540 Szarvas, Fő tér 3.

Iktatószám: 479/2017

Ügyintéző: Kohut Mihályné

Ügyintézés helye, ideje: Fő tér 3. titkárság

hétfő-csütörtök 8.00-15.00 óráig

péntek 8.00-12.00 óráig

Aláíró: Rejtő Csaba intézményvezető

Szervezeti egység kód: BH0101

Körbélyegző lenyomata:

Intézmény jogállása:

Alapító okiratunk szerint alapfeladatunk:

- Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó alapfokú iskolai oktatás
- Iskolai intézményi étkezés (gyermekétkeztetés)
- Napközi otthoni és tanulószobai ellátás
- sajátos nevelési igényű tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar)

2. Helyzetelemzés

A város egyetlen, állami fenntartású általános iskolájától jogosan várja el az egész település az ide irányuló beiskolázási igények teljesítését. Ebből adódóan intézményünknek felmenő rendszerben eleget kell tennie a sajátos nevelési igényű - továbbiakban SNI-s - gyermekek integrált nevelésének-oktatásának, valamint a kiemelkedő tehetségek kibontakoztatásának, továbbfejlesztésének.

Tanulóink nagy számban igénylik és szívesen vesznek részt az intézmény tanórán kívüli, személyiségüket sokoldalúan formáló programjainkban. Visszahúzódó, passzív, vagy éppen

hiperaktív, kudarcot-kudarokra halmozó gyermekeinknél mindig fellelhető a hátrányos családi háttér.

Különösen nagy figyelmet fordítunk a személyiségfejlesztésre, az anyanyelv igényes használatára, a tanulók érzelmi kultúrájának gazdagítására, erkölcsi tudatosságuk erősítésére.

Alapvető célunk, hogy tanulóink képesek legyenek az általános iskola elvégzése után képességeiknek és érdeklődési körüknek megfelelő középiskolában továbbtanulni, majd iskolai elvégzése után a társadalom hasznos tagjává válni.

Általános célunk, hogy érvényesítsük a humánus értékeket, közvetítsük az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testileg és lelkileg egészséges, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljük, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

Kapcsolattartás

Kiemelt fontos feladat a kapcsolattartás a város általános és középiskolaival. Ezen kívül az iskola támogatja tanulóinak kapcsolatát a

- Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalm, Városi Könyvtárral
- Chován Kálmán Művészeti Alapiskolával
- Cervinus Teátrum Művészeti Nonprofit Kft.-vel
- Városi Roma Kisebbségi Önkormányzattal
- sportszakosztályokkal
- táncklubokkal
- egyéb szervezetekkel, önképző körökkel

Az iskolán kívüli kulturált szabadidő eltöltésének kereteit, ezek az intézmények és jogi személyek jelenthetik.

Feltételek

Intézményünk egy székhellyel (Fő tér 3.) rendelkezik. Az épület állapota jó. 2010-ben teljes körű felújításra és bővítésre került sor. Tornateremmel, sportudvarral és a hozzá tartozó szociális helyiségekkel, 20 tanteremmel, 7 szaktanteremmel, 5 kiscsoportos fejlesztő szobával, könyvtárral, orvosi szobával rendelkezünk. Szaktantermeink közepesen felszereltek, régi, elavult eszközök állnak nagyrészt rendelkezésünkre.

A korszerű multimédiás és számítástechnikai eszközök segítik a korszerű nevelő-oktató tevékenységet.

Intézményünk személyi feltételi jók, pedagógusaink a szakiránynak megfelelő képesítéssel rendelkeznek.

Elvárások

A szülők elvárják a folyamatos, következetes nevelést, oktatást, a sokoldalú személyiségfejlesztést, objektív értékelést és rendszeres tájékoztatást, a kiemelt tehetséggondozást, az iskolai élet színessé, változatossá tételét, melyhez segítséget is nyújtanak, és ebben partnerek.

Előfordul, hogy vannak olyan szülők, akik túlértékelik gyermekük képességeit, s a gyermek nem tud megfelelni a szülői elvárásoknak. Sokszor túlterhelik az alsós tanulókat többféle különórával, melytől a gyermek fáradt.

A gyermekek többségének elvárása szinkronban van pedagógiai elveinkkel, az iskola hagyományrendszerét az ő bevonásukkal, igényeiknek megfelelően alakítottuk ki. A korosztályra jellemző, és az egyéni pszichés adottságok, szociális kompetencia szintjének figyelembevételével és tolerálásával megállapítható, hogy elvárják a nevelés-oktatás során a következetes szigorú, az ismeretátadás színvonalosságát, alaposágát, a továbbtanulásra történő sikeres felkészítésüket.

Az iskola/tantestület elvárja tagjaitól és vezetőitől a csapatmunkát, a közös célok együttes megvalósítását, egységes munkavégzést, a támogató, segítő együttműködést, a kulturált problémakezelést, pontos, részletes iránymutatást és feladatvégzést.

3. Alkalmazott jogszabályok

- 2/2005. (III. 1.) OM. r. a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 17/2004.(V. 20.) OM r. a kerttantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, egyes oktatási jogszabályok módosításáról
- 1997. évi CLIV. Tv. az egészségügyről

- 1995. évi LIII. tv. a környezetvédelemről
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Az emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az emberi erőforrások minisztere 20/2016. (VIII. 24.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- 110/2012.(VI.04.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.
- az emberi erőforrások minisztere 16/2013. (II. 28.) EMMI rendelete a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

A) NEVELÉSI PROGRAM

I. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI PROGRAMJA

1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az intézményünkben tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai elveket szeretnék érvényre juttatni:

- a komplexitás elve,
- a pedagógus vezető szerepe,
- életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve,
- tapasztalatszerzés elve,
- külső hatások elve,
- bizalom elve,
- következetesség.
- motiváló tanulási környezet elve,
- szemléletesség elve,
- aktivizálás elve,
- visszajelzés elve,
- koncentráció elve,
- differenciálás elve,
- egyensúlyteremtés elve,
- tevékenység-központúság elve,
- a gyermekközpontúság elve,
- az integráció, inklúzió elve,
- és esélyegyenlőség elve érvényesül az egész tanítási-tanulási folyamatban.

A fenti alapelvek attól válnak alapelvvé, hogy ezek jelenlétével, hatásával a pedagógusok – egyénileg és csoportosan az intézmény szintjén is – tudatosan számolnak, és e hatásrendszert beépítik a nevelés-oktatás folyamatába.

Intézményünk által elfogadott legfontosabb értékek:

A demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, és segítése a megbízhatóság, a kreativitás, az értő figyelem, az érzelmi intelligencia, a lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése, az alapvető közösségek (család, nemzet, az európai nemzetek közössége, az emberiség) együttműködésének kibontakoztatása, a népek, nemzetek, nemzetiségi, etnikai csoportok és a nemek egyenlősége, a szolidaritás és a tolerancia értékei alapján szerveződnek a tanítási-tanulási folyamatok.

1. 1. A nevelő-oktató munka céljai

Cél: Minden gyermek, tanuló kapja meg az igényeinek, korának, képességeinek, adottságainak megfelelő nevelést, oktatást, fejlesztést.

Az iskola alapvető céljának tekinti a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést. Fejleszti a tanulók kritikus gondolkodását, a kreativitását, a kezdeményezőképességét, a problémamegoldó képességét, a kockázatértékelési képességét, a döntéshozó képességét, az érzelmek kezelését, amely területek minden kulcskompetencia fejlesztésében megjelennek.

Célunk a kulcskompetenciák fejlesztése azért, hogy minden tanulónk gyorsan és hatékonyan tudjon alkalmazkodni a munkaadók gyorsan változó világához. Az alábbi kulcskompetenciák fejlesztésére helyezük a hangsúlyt:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetencia
- természettudományos kompetencia
- digitális kompetencia
- hatékony, önálló tanulás kompetencia
- szociális és állampolgári kompetencia
- kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az iskola feladata, hogy tanuló a nevelési folyamatban megismerjék az országot és tágabb környezetét, a Kárpát-medencét, a hagyományokat, valamint járuljon hozzá a nemzeti

önérzet fejlesztéséhez, beleértve az ország nemzetiségeihez tartozás azonosságának ápolását, s annak kibontakoztatását.

Az iskola feladata, hogy lehetőséget biztosítson a tanulóknak arra, hogy megismerjék a különböző kultúrákat és fektessenek hangsúlyt a humanista értékrendre, amelyek erősítik az Európához való tartozást.

Általános céljaink:

- A gyermekeket, tanulókat úgy neveljük, akik később, amikor felnőttek lesznek, képesek legyenek alkalmazkodni a társadalom változó viszonyaihoz.
- Magas színvonalú és sokszínű tapasztalatszerzéssel növeljük a tanulók alkalmazható tudását, hogy sokoldalúan tájékozottak legyenek.
- Hatékony tanulási módszerek elsajátításával fejlesszük a tanulók önálló problémamegoldó képességét, és kreativitását úgy, hogy a mindennapi életben tudják alkalmazni a megszerzett ismereteket.
- Készítsük fel a tanulókat arra, hogy képesek legyenek helytállni Magyarországon, Európában és a nagyvilágban.
- Segítsük diákjainkat abban, hogy művelt emberré, felelős polgárrá, tisztességes, emberséges, alkotásra és élethosszig tartó tanulásra, befogadásra képes emberré váljanak.
- Egyéniségüket jellemezze a becsületesség, igazmondás, pontosság, lelkiismeretesség, tolerancia.
- Illemtudó, kultúrált viselkedésük legyen, tiszteljék embertársaikat, a felnőtteket, legyen felelősségtudatuk. Érdeklődjenek más népek kultúrája iránt, tartsák tiszteletben mások vallási meggyőződését
- Legyenek tanítványaink kreatívak, gyakorlatiasak, testi-lelki fejlettségük legyen harmonikus.
- Ismerjék hazánk kultúráját és a nemzeti értékeket, ismerjék a társadalmi normákat.
- A sajátos nevelési igényű tanulók zökkenőmentes beilleszkedésének elérése az inkluzív iskola megvalósításával.
- Hatékony közművelődési módszerek alkalmazásával minél műveltebb fiatalok nevelése az intézményben és Szarvas városában.
- Tanulóink rendelkezzenek problémamegoldó, konfliktuskezelő gondolkodással.
- Legyenek szociálisan érzékenyek, másokért élő emberek.

- Alakuljon ki társadalmi felelősségvállalásuk.

Konkrét célok:

Az alapfokú nevelés(1-4. évfolyam)

- Az önkormányzat által fenntartott óvodákkal kialakított pedagógiai együttműködés jó lehetőség arra, hogy törés nélkül vezessük át gyermekeinket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai élet tevékenységeibe.
- Óvjuk és fejlesszük tovább az iskolába lépő kisgyermekben a megismerést, a megértést, és a tanulás és társaik iránti érdeklődést és nyitottságot.
- Az iskolában adjunk teret a gyermekek játék és mozgás iránti vágyának.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítünk, alapvető képességeket és készségeket fejlesszünk a kulcskompetenciáknak megfelelően.
- Alapozzuk meg a helyes viselkedéskultúra kialakítását.

Az alapfokú nevelés (5-6. évfolyam)

- Folytassuk az első szakasz nevelő- oktató munkáját, az egyéni képességek, készségek fejlesztését a nem szakrendszerű oktatással is.
- A tanulók saját énképük fejlesztése során tegyenek szert önismeretre, mely foglalja magába az én-fejlesztés vágyát.
- Célunk, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő érzelmi, értelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat együtt neveljünk.

Az alapfokú nevelés (7-8. évfolyam)

- A tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítjük fel a továbbtanulásra, a társadalomba való majdani beilleszkedésre.
- Alakítsuk ki a tanulóknak az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet
- Építsük tovább a tanulóknak a nemzeti és európai identitástudatot.
- Teremtsük meg az egyes diszciplínák közötti koherenciát.
- A tanulókat neveljük az összefüggésekben és rendszerben való gondolkodásra.
- Készítsük fel a tanulókat arra, hogy az iskolából egy folyamatosan változó világba lépnek.
- Alakítsuk ki a felelősségérzetet a döntéseikért.

- Fejlesszük a diákokban az önmagukért, társas környezetükért és tágabb természeti–társadalmi környezetért érzett erkölcsi felelősséget.
- Alakítsuk ki és fejlesszük a problémamegoldó gondolkodás képességét.
- Célunk a konfliktusok kezeléséhez szükséges személyiségjegyek fejlesztése – az önismeret, önbizalom, alkalmazkodóképesség, kudarcűrés kialakítása.
- Célunk, hogy a tudásbeli és szociális hátrányokat enyhítsük, felszámoljuk, fokozott szerepet szánva az ifjúságvédelemnek és a mentálhigiénének.
- A képzés során megfelelő alapokat kapjanak tanulóink a munkahelyi-szakmai követelményeknek való megfeleléshez. Az önálló, felelős döntéseken alapuló, elsősorban a szakmai területen is alkalmazható ismereteket szervezzenek.

1. 2. A nevelőmunka feladatai, eszközei, megvalósítási módjai

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt célok elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	Követelés Gyakoroltatás Segítségadás Ellenőrzés Ösztönzés	A tanulói közösség tevékenységének megszervezése Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása Hagyományok kialakítása

		Követelés Ellenőrzés - Ösztönzés
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	Könyvtárhasználati módszerek megismerése Elbeszélés Tények és jelenségek bemutatása Műalkotások bemutatása A nevelő személyes példamutatása	A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	Magyarázat, beszélgetés A tanulók önálló elemző munkája	Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - Vita

Az individuális és csoportos munkaformák előnybe helyezése. A frontális munka háttérbe szorítása, kihangsúlyozása a nevelési-oktatási folyamatban.

A differenciált tanulásszervezés, a kooperatív technika előnyben részesítése a módszerek között.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontok emelhetők ki:

- Olyan szervezési megoldások előnyben részesítése, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása.
- Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportoktatásban, a tanulók páros, részben és teljesen egyéni, individualizált oktatásában) a tanulók tevékenységeinek, önállóságának, kezdeményezésének, problémamegoldásainak, alkotóképességének előtérbe állítása.

- A tanulás szervezése egyik fő elve és teendője a tanulókhöz optimálisan alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.

Új tanulás szervezési módok, tanítási stratégiák (projekt pedagógia, drámapedagógia, felfedező, problémaközpontú tanulás) jelen vannak a programban.

A digitális taneszközök, digitális tananyagok megjelennek az eszköztárban.

Az információs és kommunikációs technika, a számítógép felhasználása gazdag lehetőséget nyújt a tanulók adaptív oktatását középpontba állító tanulás szervezése számára.

Az egészséges életmódra nevelést az iskolai sportkör működtetésével is elősegítjük. Fontosnak tartjuk az igényes anyanyelvhasználat kialakítását, az erkölcsi tudat erősítését, a környezet-és természetvédelem fontosságának hangsúlyozását, a demokratikus társadalmak által elfogadott értékrend továbbadását, a kommunikációs kultúra fejlesztését, az önálló ismeretszerzésre nevelést, olvasás szeretetét ezek közvetítésére minden tanítási órán, - ahol a tananyag erre lehetőséget nyújt - megragadjuk az alkalmat.

A reális önkép kialakítása céljából elsősorban az osztályfőnöki, személyiségfejlesztő és a kommunikáció órákon tréningezünk.

Az iskola nem elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem, arra törekszünk, hogy az ilyen irányú információkat tárgyilagosan közvetítsük, kiemelve az általánosan elfogadott erkölcsi alapelveket.

A tanítás nyelve: magyar.

Személyiségük fejlesztésének alapjaként, ennek kiemelt értékeként az erkölcsi, etikai értékek alakítása kell, hogy áthassa pedagógiai munkánk minden területét.

A tanuló rendelkezzen a kor legfontosabb alapkompenciával, megfelelő kommunikációs készséggel, idegen nyelvi és informatikai ismeretekkel, könyvtárhasználati ismeretekkel.

Lehetőségeinkhez mérten meglévő eszközállományunkat folyamatosan fejlesztjük és megújítjuk.

1-4. évfolyam

Legfontosabb feladatunk az óvoda és iskola közötti törésmentes átmenet biztosítása a gyermekközpontúság előtérbe helyezésével. A pedagógiai munkánk középpontjában a

személyre szóló fejlesztésre való törekvés áll. Adjunk mintákat a felfedező tapasztalás útján történő ismeretszerzéshez, a problémaközpontú tanuláshoz, ezen keresztül valósítsuk meg a képességfejlesztést az alábbi eszközök, eljárások segítségével:

- Játékosság, Kreativitás
- Testmozgás
- Motiválás
- Projekt
- Felelősi rendszer kialakítása
- Önismeret
- Kooperatív csoportmunka
- Differenciálás
- „Tanulni tanulás” elsajátítása
- Lényegkiemelés

5-8. évfolyam

Fejlesszük a tanulók személyiségét úgy, hogy kialakuljanak készségeik, képességeik a motiváló környezettel való harmonikus és konstruktív együttműködésre. Intézményünkben kiemelten kezeljük az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációt, valamint a matematikai és digitális kompetenciák fejlesztését. Fejlesszük és tudatosítsuk a tanulási szokásokat, készítjük fel tanulóinkat a pályaválasztásra, alapozzuk meg az élethosszig tartó tanulás igényét. Tantervi modulok keretein belül tanítási órákon az internet használatát minden gyermek tanulja meg, és hasznosítsa.

Feladataink megvalósításához az alábbi eszközöket, eljárásokat alkalmazzuk:

- A tanulás tanításának egyénre szabott hatékony módszereinek megkeresése, segítségadás a helyes tanulási szokások kialakításában
- A tanulás rendszerességének ellenőrzése, problémafeltáró beszélgetések.
- Tudatos felkészítés a képességek ismeretében a továbbtanulásra.
- A reális önismeret, önértékelés fejlesztése.

A sikeres pályaválasztás érdekében 7-8. évfolyamon kiemelten kezeljük a pályorientációs tevékenységet.

Olyan tevékenységformákat működtetünk, amelyek lehetőséget adnak a tehetséges tanulók továbbfejlődésére: szakköri lehetőségek, házi versenyek, tantárgyközi integráció, könyvtárhelyes ismeretek kiszélesítése -, és a lemaradók felzárkóztatására: korrepetálás, egyéni

ütemterv szerinti haladás. Az általános iskolai ismeretek rendszerezése, a hiányok pótlása, a gyengébb képességű tanulók fejlesztése a továbbhaladáshoz szükséges szintre, illetve a megszerzett tudás kiszélesítése, elmélyítése. Tanulósobai foglalkozást tartunk, differenciált kis-csoportos foglalkozásokat alkalmazunk.

A tanulási kudarcok elkerülése érdekében az 5. évfolyamon a tanulás tanítása módszertani tréninggel segítjük a tanulókat. Ebben az évfolyamban lehetőségeink szerint igyekszünk minden tanév elején kiszűrni a tanulási zavarral küzdőket és számukra felzárkózási lehetőséget biztosítani. Ösztönözzük és elismerjük a tudásvágyat, főképp azok számára, akik nem akarnak vagy nem képesek a konvencionális tanulási környezetben ismereteket, készségeket elsajátítani.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink

Intézményünk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink

- a tanulók érzelmi nevelése
- tanulók erkölcsi nevelése
- tanulók értelmi nevelése
- tanulók közösségi nevelése
- tanulók akarati nevelése
- tanulók nemzeti nevelése
- tanulók állampolgári nevelése
- tanulók munkára nevelése
- tanulók egészséges életmódra (testi és lelki egészség) nevelése
- a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok, és azok részét képző ismeretek,
- az előítéletek felismerésére, tudatosítására való képesség,
- a bűnmegelőzés,
- a drogprevenció,
- fogyasztóvédelmi nevelés,
- a szociális kompetenciák, az együttműködési képesség fejlesztése

- a motiváló környezet kialakítása, a motiváció erősítése a gyermekekben, tanulóknak
- a tanulók együttnevelésének tudatos megszervezése
  - ❖ közös nyelv, közös ismeret tudatos alakítása
  - ❖ az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése.
  - ❖ a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

Tanulóink különböző szubkultúrával, tudásszinttel érkeznek iskolánkba. A tanulók adottságait, fejlődési szintjét, iskolai és iskolán kívüli tevékenységeiket, megszerzett tapasztalataikat összhangba állítjuk követelményrendszerünkkel úgy, hogy sikerélményhez juttatunk, pozitív módon ösztönzünk, elfogadói légkört teremtünk.

Az integrált programban meghatározott értékek és kompetenciák csak akkor épülnek be a tanulók énképébe és válnak magatartást irányító tényezőkké, ha a tanulók maguk is részeseivé válnak az értékek megnevezésének, azonosításának, megértik következményeiket, és megismerik az elsajátított tudás, készségek működését, felhasználhatóságát. Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek énképükbe, önreflexióikba integrálni az elsajátított tudást, készségeket, tanulást segítő beállítódásokat, motívumokat, a tanítás-tanulás egész folyamatában gondoskodni kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában.

Alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

A helyi tanterv által megszabott követelményrendszer is tükrözi a különböző kultúrák iránti nyitottságra, megértésre nevelést, a hátrányos megkülönböztetés kizárását.

Iskolánk tanulói életkoruk alapján gyermek, serdülőkorúak. Ezen korosztályok a személyiség kialakulásában is különlegesen fontosak, hiszen egyaránt fordulnak befelé és kifelé. Szeretnék megismerni önmagukat, ugyanakkor egyre nyitottabbak az őket körülvevő szűkebb és tágabb közösségek, a társadalom és az egész világ felé.

Az általános iskolában fokozatos szoktatás és fejlesztés, a szervezett és irányított játéktevékenység, a tapasztalatszerzés, az egyre önállóbbá váló feladatértelmezés- és megoldás hatá-

sára kisgyermekkorú tanulóink középiskolás korukra el kell, hogy jussanak a formális gondolkodás szintjére, önállóan képesek legyenek már absztrakt módon gondolkodni, hipotéziseket felállítani.

A tanulók értelmi képességének fejlesztése mellett a tanulók egész személyiségének formálására törekszünk, arra, hogy a tanulóknak minél több fejlődési lehetőséget, adottságot felismerjünk, továbbfejlesszünk, elmélyítsünk. Olyan életteret biztosítunk számukra a tanórán, a tanórákon kívüli és a szabadidős tevékenységek során, ahol az életkori sajátosságuknak megfelelően- a fokozatosság betartásával- egyéni képességük, tehetségük számukra is megismerhetővé, és ez által fejleszhetővé válik.

A tanítás-tanulás folyamatában a tananyag elsajátításán keresztül nyílik lehetőségünk a tanulók műveltségének, világszemléletének formálására, a szűkebb-tágabb környezetükben való tájékozódó-képességük fejlesztésére, figyelembe véve életkorukat, eddigi ismereteiket, szociokulturális környezetüket. Az egyes tantárgyak ehhez más és más lehetőségeket kínálnak, adnak, melyek részletesebb kifejtésére a helyi tantervekben térünk ki.

Általánosan fontos követelmény az, hogy a tanulás-tanítás folyamatába tanáraink aktívan kapcsolják be a tanulókat, együttműködő partnerré téve őket e munkában. Teret adunk a tanítási órákon a tanulók egyéni képességei, a megfelelő kompetenciák kibontakoztatásához. (Gyűjtőmunkák, kiselőadások, projekt módszer, tanuló-kísérletek, beszámolók előre megjelölt és kiadott témákban, melyek között választási lehetőségeket biztosítunk, önálló adatgyűjtés- és feldolgozás bizonyos témakörökből stb.) Tanáraink tehát önállóan „dolgoztatják” tanítványaikat saját szaktárgyuk keretei között, de akár „interdiszciplinárisan” is.

Követelményeinket igyekszünk a tanulók egyéni képességeihez igazítani az értékelésben és az osztályozásban. Azt valljuk, hogy a kimagasló teljesítmény elismerésén túl, az elégtelen szintről az elégségesre való lépés, a közepes teljesítmény is érdemelhet elismerést.

Osztályfőnökeink, a tanítók és a szaktanárok törekednek arra, hogy megismerjék a tanulók otthoni körülményeit, időbeosztását, tanulási szokásait, egyéb – iskolán kívüli – elfoglaltságait. Ezeket tudva alakítjuk ki elvárásainkat a tanulók felé. Megértő odafigyeléssel követjük végig iskolai életüket, miközben igyekszünk erősíteni a tanulók tudásvágyát, az önálló ismeretszerzés igényét. A nevelés során a pozitív szocializációs folyamatokat állítjuk előtérbe, ezzel csökkentjük a negatív szubkultúrából hozott jelenségeket, és biztosítjuk az esélyegyenlőséget.

Az iskolai diákéletet befolyásoló szabályzatokat közösen készítjük tanulóinkkal, hogy olyan szabályzatok szülessenek, amelyeket be is tartanak, amiket magukénak érznek (iskolai házi-

rend). Eközben megismertetjük őket a rájuk vonatkozó legfontosabb törvényekkel, rendeletekkel, így tanulóink megismerik az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatának és mellékleteinek őket érintő részeit. Ilyen módon is próbáljuk kialakítani bennük a jogkövető magatartást és a felelős állampolgári viselkedést.

Tanulóink minden olyan tevékenységét támogatjuk, ami hasznos lehet számukra. (Iskolán kívüli sportolás, tánc, zenetanulás, dráma, kézműves foglalkozás, túrázás, versírás, stb.) Az iskolai ünnepélyeken, megemlékezéseken, versenyeken bemutathatják tudásukat az egész közösségnek. Az egyéni jó teljesítményeket jutalmazunk, dicsérik. Iskolánk teret ad a tanulóknak egyéni képességeinek kibontakoztatásához, azok fejlesztéséhez. Törekszünk egyéni életmódjukat, motivációikat, szokásaikat helyes irányba terelni, testi, szellemi, erkölcsi, érzelmi fejlődésüket pozitív irányba vinni. Törekszünk az egyén szempontjából eredményes, a közösség szempontjából pedig szociálisan értékes emberré formálni diákjainkat.

Helyzetelemzés	Célok	Célokhoz vezető feladatok	Mivel rendelkezzen a tanuló	A megvalósulás formái, felelősei
tanulói összetétel (alsó tagozat)	zökkenőmentes átmenet biztosítása az óvodából az iskolába	Irányított játék, alapkészségek, kompetenciák kialakítása	Pozitív attitűdök	Ingergazdag iskolai környezet Pedagógiai asszisztensek nevelőtestület
tanulói összetétel (felső tagozat)	Biztosítani az átmenetet alsó tagozatból a felső tagozatba, felkészíteni a pályaválasztásra mentális és szociális frusztrációk megszüntetése, enyhítése segítése	kommunikáció, etika, alapkészségek, kompetenciák fejlesztése Kiscsoportos foglalkozások lehetőségének megteremtése, pályaeorientációs foglalkozások	Megfelelő tanulási módszerek Reális önértékelés Szociális érzékenység	Szaktanárok Nevelőtestület Családdal való kapcsolattartás-

		Szűrővizsgálatok Tanulás tanítása A negatív hozzá- állás megváltozta- tása az önismeret fejlesztésével, pá- lyaorientáció	Motiváció feladattudat	Személyiségfejlesztő , pályaorientációs , fej- lesztő és felzárkóztató foglalkozások – sza- kos pedagógusok, osz- tályfőnökök osztályfőnöki órák
--	--	---	---------------------------	--

3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

A demokratikus jogállamban a társadalom fejlődésének és az egyén sikerességének, boldogulásának s nem ritkán boldogságának is egyik fontos feltétele az egyén részvétele a civil társadalom, a lakóhelyi, a szakmai, kulturális közösség életében és/vagy a politikai életben. Olyan részvétel, amelyet a megfelelő tudás, a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség jellemez, és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete vezérel.

Az iskola alapvető feladata olyan formális, nem formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását.

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiailag tervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában. A szociális kompetencia fejlesztésében kiemelt feladat a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

A közösségi nevelés a családban, az iskolában és az iskolán kívüli közösségekben történik, tehát ebből az iskolának csak egy rész jut. Nagyon fontos feladatunk tehát az, hogy elsősorban a családdal együttműködve végezzük ezt a munkát.

Iskoláinkban a közösségfejlesztés fő területei:

- Tanórák: szaktárgyi órák
- Osztályfőnöki órák
- Erdei iskola szervezése, amennyiben pályázati forrás rendelkezésre áll

- Kihelyezett tanítási órák
- Tanórán kívüli foglalkozások
- Napközi, tanulószoba
- Séta, kirándulás
- Tanfolyamok, szakkörök, szakmai hetek, versenyek, kulturális versenyek
- Sportfoglalkozások: tömegsport, sportági edzések, úszásoktatás, diákolimpiai versenyek
- Múzeumlátogatás, üzemlátogatás, tanulmányi kirándulások, osztálykirándulások, osztálynap
- Mindennapos testnevelés
- szabadidős foglalkozások
- Közös délutáni programok
- Könyvtárlátogatás
- Szabadidős tevékenységek ajánlása a szülőknek, gyerekeknek: önkéntes részvétel alapján szerveződnek
- Kulturális programok, színház-, kiállítás-, mozi látogatások
- Szórakozási lehetőségek: életkori sajátosságoknak megfelelően
- Táncos, zenés szórakozási lehetőségek, farsangok
- Táborszások: üdültető, napközis tábor,
- Sportegyesületek edzései, olimpiai ötpróba versenyek, ISK

3.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink, és azok megvalósításának szinterei

Feladatok	A megvalósítás szinterei
Minden tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségbe való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.	Osztályközösségek, Napközis, tanulószobai csoport, Diákkörök, Szakkörök, Tehetséggondozó foglalkozások, Érdeklődési körök, Sportegyesületek, Táborok, Szülői értekezleteken családi nevelés fontosságá-

	<p>nak tudatosítása, Iskolagyűlések</p>
<p>Ismerjék meg tanulóink nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit.</p>	<p>Iskolai, városi ünnepek, Múzeum, kiállítás látogatások, Osztálykirándulások, Tanulmányi kirándulások, Táborozások, Tanórák: magyar, történelem, hon- és népismeret, osztályfőnöki óra</p>
<p>Sajátítsák el azokat az ismereteket, és gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek.</p>	<p>Filmek, Múzeum- és színházlátogatások, Magyar, történelmi olvasmányok, tanórák tartalmi, Osztályfőnöki órák, Szabadidős foglalkozások, Hon és népismeret, honismereti szakkörök szervezése családban</p>
<p>Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, vallások; a másság iránt, becsülje meg ezeket. Kezelje egyformán a más nemzetiségű gyermekeket, SNI-s tanulókat.</p>	<p>Iskolai közösség, SNI-s tanulók felzárkóztató foglalkozása, Kiemelt programok szervezése (pályázatok), Tantervi modul: hon- és népismeret, családi nevelés fontossága, Hittanórák megtartásának biztosítása</p>
<p>Vállaljon részt a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.</p>	<p>Karitatív akciók szervezése (gyűjtések), Idegen nyelv oktatása során levelezések, Internet használatára szoktatás</p>
<p>Tanulóink tanuljanak meg tanulni.</p>	<p>Tantárgyak kapcsán, napközi, tanulószoba</p>
<p>Tudatosuljon gyermekeinkben az, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek. (Élethosszig tartó tanulás)</p>	<p>Tanórák, Osztályfőnöki órák, Pálya-orientációs foglalkozások, Család,</p>
<p>Legyenek képesek önellenőrzésre, önkritikára, egymás segítésére, segítő szándékú ellenőrzésére.</p>	<p>Tanórákon csoportmunkák szervezése, Tanórán kívüli programok</p>
<p>Tevékenységük erősítse a közösséghez való kötődést.</p>	<p>Osztályközösség Iskolai közösség tanulóközösségei</p>

A közösségfejlesztés során az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak feladata van, mert: megjelenésével, viselkedésével, cselekedeteivel, beszédstílusával, társas kapcsolatával mindenki példaként áll a tanulók elé!

Pedagógusaink a közösségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységüket úgy végzik, hogy a tevékenységi területek sajátos foglalkoztatási formáit kihasználva tevékenyen hozzájárulnak a tanulók közösségi magatartásának kialakításához, véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez, a közösségi szokások, normák elfogadásához, a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek fő területei a következők:

- tanítási órák (szaktárgyi és osztályfőnöki órák)
- tanórán kívüli foglalkozások
- diák-önkormányzati tevékenység
- szabadidős és sporttevékenységek

A tanórán kívüli foglalkozások kevésbé kötöttek, így szabadabb teret adnak a közösségnevelésnek, könnyebb az azonos érdeklődési körű csoportokat közösséggé formálni. (Szakkörök, érdeklődési körök, önképzőkör, tehetséggondozás, sportköri foglalkozások stb.) Az e foglalkozásokon való közös részvétel, a közösen szerzett élmények, sikerek segítik erősíteni az együvé tartozás örömét, az iskolánkhoz való kötődést.

A szabadidős tevékenységek szervezése során arra törekszünk, hogy tanulóink ismerjék meg népünk kulturális örökségét, azok jellemző sajátosságait. Tájékozottak legyenek földrajzi viszonyainkban, legyenek érzékenyek a természetes és az épített környezetünk állapotára, kapcsolódjanak be a környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába, alakuljon ki a környezettudatos gondolkodásmód.

Múzeum- és színházlátogatások során irodalmi, történelmi, művészeti ismereteiket bővíthetjük, formáljuk nemzet tudatukat, mélyítjük nemzeti önismeretüket.

A legmodernebb informatikai eszközök használatával, az iskolai és a saját otthoni e-mail rendszerük segítségével közvetlen információkat szerezhetnek más országokról, népekről és kultúrákról, megismerkedhetnek más országok diákjainak problémáival, gondoljaival, sikereivel, megtalálhatják a közös pontokat, fel- és elismerhetik, elfogadhatják a máságot. Beláthatják az Európai Unióhoz való kapcsolódásunk szükségességét, ugyanakkor felismerhetik az ebből adódó előnyöket és gondokat is.

4. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

„A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorai fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.” (2011.évi CXC. törvény a köznevelésről)

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek négy alapvető típusát jelöli meg a szakirodalom:

Sajátos nevelési szükségletű gyermekek

Minden ember egyedi, sajátos tagja az emberiségnek. A speciális nevelési szükségletű gyermek sajátossága szembetűnőbb, mint a többségé. Valamilyen visszafordíthatatlan károsodás miatt speciális a nevelhetőségük. Ezeknek a gyermekeknek a speciális nevelési szükségletét iskolánkban szakemberek biztosítják: gyógypedagógus, gyógytornász, logopédus, terapeuta, fejlesztő pedagógusok, pszichológus, orvos.

Tanulási problémákkal küzdő tanulók

A tanulási *nehézség* általában csak egyes tanulási helyzetekben, egyes területeken, időszakosan jelentkező, gyakori tanulási probléma. Külső és belső okai egyaránt változatosak. Egyik megoldásként alkalmazzuk – a jelentkező tanulók részére – a tanulás tanítása foglalkozásokat, ahol igyekszünk kiküszöbölni a rossz tanulási módszereket, csökkenteni a tanulók motiválatlanságát, a közöttük lévő kulturális különbségeket és fejleszteni önismeretüket.

Tanulási zavarról van szó abban az esetben, ha a tanulónál egyes képességterületek működésében jelentkezik súlyos és tartós probléma. Iskolánkban előfordulnak neurogén, pszichogén és poszttraumás zavarok egyaránt. A speciális fejlesztést segítő szakemberek végzik.

Magatartászavarok miatt problémás tanulók

Magatartászavaroknak nevezzük azokat a viselkedésmódokat, amelyek miatt a tanulók nem tudnak beilleszkedni a szűkebb-tágabb szociális környezetükbe, és/vagy amelyekkel megsértik az együttélés/együtt tanulás szociális normáit. A zavarok kialakulásának biológiai, pszichés és szociális okai lehetnek.

Kivételes képességű tanulók, tehetségesek

A tehetségnevelés, tehetségfejlesztés, tehetséggondozás, a tehetség kibontakoztatásának felismerésével, azonosításával kezdődik. Mind a családnak, mind az iskolának ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása esetleg tehetséget sejtet. Ennek felismerése után pedig segítenie a diákok kibontakoztatásában.

Pedagógiai nevelő-oktató munkánk részeként tehát különös figyelemmel kell fordulnunk azon tanulók felé, akik valamilyen okból eltérnek az átlagtól. Ez a deviancia lehet pozitív és negatív irányú is, az ide sorolható tanulók azonban mindenképpen több odafigyelést, törődést és empátiát követelnek tőlünk. Annak érdekében, hogy a minimális szintre csökkentsük a lemorzsolódásukat, segítsük őket tanulmányi munkájukban és az iskolai közösséghez való pozitív viszonyulásukban – vagy éppen tehetségük kibontakoztatásában –, sokféle programot szervezünk nekik

Az érintett tanulók köre iskolánkban:

- hátrányos helyzetű tanulók
- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók
- veszélyeztetett tanulók
- sajátos nevelési igényű tanulók
- a Nevelési Tanácsadó gondozásába került tanulók
- esélyegyenlőségi programokban résztvevő tanulók
- tanulási nehézséggel küzdő tanulók
- intézeti, ill. állami neveltek
- tehetséges tanulók

A tanulókkal végzett legfontosabb feladatok:

Tanulókkal kapcsolatos feladatok

- Az érintettek körének felmérése, nyilvántartásba vételük
- A pedagógiai/pszichológiai eszközök/módszerek megjelölése, kidolgozása
- A tanulók eredményes tanulmányi munkájának, a közösségbe való beilleszkedésüknek és a társakkal való sikeres együttműködésüknek segítése, figyelemmel kísérése külön foglalkozások szervezésével:
- rehabilitációs foglalkozások gyógypedagógus vezetésével

- kiscsoportos tantárgyi felzárkóztató foglalkozások matematikából, magyar nyelv és irodalomból, angol és német nyelvből
- az indulási hátrányok csökkentése egyéni mentorálással - nyertes esélyegyenlőségi programokban
- tanulás tanítása fakultatív órák a tanulási nehézséggel küzdőknek
- tanulószobai foglalkozások a tanulmányi munkában segítségre szorulóknak
- A megjelenő esélyegyenlőségi pályázatok figyelemmel kísérése, pályamunkák benyújtása
- A tehetségek felkutatása, tehetséggondozás
- Differenciált oktatás és képességfejlesztés
- Pályaválasztás segítése
- Az érintett tanulók iskolai hiányzásainak figyelemmel kísérése, a szükséges intézkedések megtétele
- Családi életre történő nevelés
- Egészségügyi szűrővizsgálatok
- Szabadidő szervezés
- Iskolai étkezési lehetőség
- Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése – egészségnevelési hét
- Drog-és bűnmegelőzési programok szervezése, tanácsadás szülőknek, tanulóknak e témakörben is
- Fegyelmi eljáráson való részvétel
- Szociális ellátások számbavétele (tankönyvtámogatás, útiköltségtérítés stb.)
- Az iskolai alapítvány pénzügyi támogatásának kérése
- Az osztálynaplók vizsgálata az érintett tanulóknál
- Tanulói jogokkal kapcsolatos tájékoztatás
- Kollégiumi elhelyezés (lehetősége)
- Kapcsolattartás a nevelőotthonban dolgozó kollégákkal
- Ideiglenes kiemelés az osztályból
- Szociális gondozás
- Segítségkérés a területileg illetékes Nevelési Tanácsadótól (pl. pszichológus támogatása)
- Önkormányzatok, járások gyámügyi, szociális osztályainak megkeresése
- Intézeti elhelyezés kérése

- Orvos, védőnő, kortárs segítők közreműködésének igénylése
- Családsegítő Szolgálat igénybevétele
- Kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás a szülőkkel
- Különélő szülők bevonása a tanulókkal való foglalkozásba

Tanári közösségben végzett feladatok:

- Együttműködés
- Szemléletformálás
- Kapcsolattartás az igazgatóval, osztályfőnökkel
- Tanácsadás
- Szakirodalom ajánlása
- Információ áramoltatása
- Aktív részvétel a nevelőtestületi értekezleteken
- Az új osztályfőnökök ilyen irányú munkájának segítése
- A tanár és tanuló közötti segítő kapcsolat megteremtése

Szülők körében végzett feladatok:

- Együttműködés
- Szemléletformálás
- Tanácsadás
- Családlátogatás
- Előadások szervezése
- Aktív részvétel és közreműködés a szülői értekezleteken
- Szülői támogatás megnyerése
- Személyes beszélgetés a szülőkkel
- Az igazolatlanul hiányzó tanulók szüleinek értesítése, feljelentése

Önálló feladatok:

- Kapcsolattartás külső intézményekkel
- Kapcsolattartás óraadókkal
- Nyilvántartás
- Szakirodalom gyűjtése, tanulmányozása
- Szóróanyag gyűjtése

- Továbbképzéseken való részvétel
- A szülői és a diákszervezet tájékoztatása az iskolai gyermekvédelmi helyzetről

4. 1. Tehetségfejlesztés, képességek kibontakoztatása

A pedagógusnak kötelessége a tanuló nevelése, tanítása területén képességeinek a fejlesztése és tehetségének kibontakoztatása.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását megelőzi azok mielőbbi felismerése. Az első és az ötödik évfolyam elején történő felmérések, diagnosztikus mérések adnak tájékoztatást szaktanárainknak a tanulók képességei felől. A tanulókkal és a szülőkkel történő egyéni beszélgetések is segítik a tanítókat, az osztályfőnököket és a szaktanárokat a bármiből is kiemelkedő teljesítmények fel- és megismeréséhez.

A tehetséggondozás elsődlegesen a tanítási órákon történik. A tanulók differenciált foglalkoztatása, szorgalmi feladatok megoldására való ösztönzése, az egyéni kutatómunkával történő megbízás az iskolai könyvtárban, az Internet-en történő böngészés stb. kiegészítői a tanulási folyamatnak, a képességek kibontakoztatásának.

A tanítási órákon kívül a tehetséges tanulók részére érdeklődési körüknek megfelelően az alábbi foglalkozásokon való részvételt ajánljuk:

- szakkörök
- tehetséggondozást szolgáló egyéni és kiscsoportos foglalkozások
- tanulmányi versenyekre való felkészítő foglalkozások
- iskolai és országos tanulmányi versenyek
- sportköri foglalkozások
- tanulmányi kirándulások
- kiscsoportos foglalkozások
- szakkörök
  - tantárgyi szakkörök
  - énekkari foglalkozás
  - kézműves szakkör
- sportköri foglalkozások
  - atlétika

- labdarúgás
- kajak-kenu
- kosárlabda
- tömegsport
- kondi
- versenyek
  - közismereti tantárgyi versenyek
  - Diákolimpia
  - levelezős versenyek

A versenyekre való felkészítés során szoros munka kapcsolatban állunk a Chován Kálmán Művészeti Alapiskolával és a helyi sportklubokkal.

A széles tantárgyi skála sokrétű választási lehetőséget biztosít tanulóinknak, lehetővé téve a tehetségüknek és képességüknek megfelelő megmérettetést és a sikerélményhez jutást.

Helyzetelemezés	Célok	Célokhoz vezető feladatok	Mivel rendelkezzen a tanuló	A megvalósulás formái, felelősei
A potenciális tehetségek összegyűjtése	Lehetőséget adni a tehetség kibontakozáshoz	Személyre szabott fejlesztés	Pozitív hozzáállás	Tanórán belül: Differenciált foglalkoztatás, fejlesztés - szaktanárok
	Megóvni a személyiséget a közöségből való kiszakadás káros következményeitől		Önálló kreatív gondolkodás	Tanórán kívül: Külön foglalkozás, szakkör, helyi, városi, megyei, országos, szaktárgyi versenyek - szaktanárok

				Szabadidős tevékenységek: rendezvények, megemlékezések, ünnepek – DÖK, szabadidő-szervező
--	--	--	--	---

4.2. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet]

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős látja el a feladatot. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Az iskola feladata, hogy felismerje a problémákat, keresse az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékes szakembernek. A cél tehát a prevenció, a tanulók hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a segítségnyújtás a veszélyeztetettség megszüntetésében, ennek érdekében együttműködés az iskolán kívüli szakemberekkel.

Az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok feltárására, megelőzésére, megszüntetésére.

Az intézmény legfontosabb feladatai közé tartozik a tanulók hátrányainak megállapítása, felmérése, amelyek az alábbiak lehetnek:

Szociális hátrányok, amelyek a következők lehetnek:

- kimondottan rossz anyagi körülmények,
- a létfenntartás folyamatos zavarai,
- rossz lakáskörülmények.

Általános műveltségbeli, kulturális hátrányok:

- települési hátrányok,
- a család szociokulturális hátrányaiból adódó hiányok,
- a család kulturális státusa.

Családi nevelési diszfunkciókból adódó hátrányok:

- sérült szerkezetű család vagy a család hiánya,
- állami nevelés, a szülők alacsony iskolai végzettsége,
- elhanyagoló, elutasító szülői magatartás,
- szeretethiány.

A családon kívüli környezetből eredő hátrányok:

- negatív baráti környezet, elszakadás az otthontól,
- a szórakozóhelyek, az utca.

Az iskolai pályafutást, ezen keresztül az egyéni boldogulást meghatározó tudásbeli hátrányok:

- egyéni adottságok,
- motivációhiány,
- elégtelen általános iskolai felkészítés,
- helytelen tanulási szokások.

Képezhetőségi, tanulási zavarok, ezen belül:

- organikus eredetű, különböző típusú, esetleg maradandó fogyatékoságok,
- funkcionális zavarok, mint pl. dyslexia, dysgrafia, dyscalculia, egyéb tanulási zavar
- a tanuló krónikus, súlyosabb betegségben szenved.

Etnikai okokból fakadó hátrányok

Fizikai hátrányok:

- sok tanulónak rossz a testtartása, gyógytestnevelésre szorul.

Feladataink:

Helyzetelemzés	Célok	Célokhoz vezető feladatok	Mivel rendelkezzen a tanuló	A megvalósulás formái, felelősei
A hátrányos és a veszélyeztetett tanulók összegyűjtése – típus, súlyosság mérlegelése	A gyermek családban történő nevelésének elősegítése	Folyamatos kapcsolattartás az érintett tanulóval	Pozitív hozzáállás	Tanulmányi munka figyelemmel kísérése –osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős
		Kapcsolattartás a családdal		Hiányzások nyomon követése - osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős
	A hátrányos helyzetből eredő lemaradás akadályozása	Segítő szervezetek igénybevétele		Fegyelmi eljárások - osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, fegyelmi bizottság
	A veszélyeztetettség megelőzése vagy megszüntetése, enyhítése	A tanuló tájékoztatása – hova fordulhat még problémáival		Családlátogatás - osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős Folyamatos kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal, nevelési tanácsadóval, Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervével, védőnővel, gyámhivatallal, egyházakkal, karitatív szervezetekkel – ifjúságvédelmi felelős

				Drog-és bűnmegelőzési programok szervezése – ifjúságvédelmi felelős
--	--	--	--	---

4.3. A szociális hátrányok enyhítése

Helyzetelemzés	Célok	Célokhoz vezető feladatok	Mivel rendelkezzen a tanuló	A megvalósulás formái, felelősei
A szociális hátrányokkal küzdő rászoruló tanulók összegyűjtése – típus, súlyosság mérlegelése	A szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentése	Folyamatos kapcsolattartás az érintett tanulóval	Pozitív hozzáállás	Javaslatétel az önkormányzathoz gyermekvédelmi támogatásra – ifjúságvédelmi felelős
		Kapcsolattartás a családdal		Javaslatétel az önkormányzathoz természetbeni ellátásra – ifjúságvédelmi felelős
		Segítő szervezetek igénybevétele		Kapcsolattartás a népjóléti intézményekkel, szociális szervezetekkel, egyházakkal – ifjúságvédelmi felelős
		A tanuló tájékoztatása – hova fordulhat még problémáival		Egyéni pályázatok megírásában segítségnyújtás

Iskolánk tanulóinak jelentős része jelentős munkanélküliséggel sújtott körzetből származik. A társadalmi elszegényedés következtében jelentős az anyagi gondokkal küzdő családok száma. Rászorultságuk felismerése után az iskola segíti kezdeményezni az önkormányzatnál a megfelelő segélyekben való részesítést.

Az iskolának mindent meg kell tennie, hogy a problémákat legalább részben orvosolja, segítse a tanulókat abban, hogy megfelelő szociális környezetben nőjenek fel.

Az iskola további feladatai e téren:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- A felzárkóztató foglalkozások.
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A nevelők és a tanuló segítő, személyes kapcsolatai.
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése.
- Az iskolai és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége.
- Szoros kapcsolat a lakóhelyi polgármesteri hivatalokkal és a gyermekjóléti szolgálatokkal, annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók kiszűrése.
- Kollégiumi elhelyezés szorgalmazása, ha ez a tanulót jobb körülmények közé juttatja.
- Kihasználni a pályázati lehetőségeket, valamint alapítványok esetleges segítségét.

A segítő tevékenység formái:

- ingyenes tankönyv, tartós tankönyv-juttatás,
- tanulószobai foglalkozás szervezése igény szerint,
- korrepetálás, felzárkóztatás,
- egyéni foglalkozás,
- ingyenes táboroztatás (pl: alapítványi támogatással, pályázatokkal),
- ösztöndíjak megpályáztatása a tehetséges, de anyagilag rászoruló tanulókkal,
- a tanulók szabadidős tevékenységét támogató pályázati lehetőségek kihasználása,
- étkezési hozzájárulás biztosítása,
- alkalmi segély (pl.: osztálykirándulásoknál alapítványi segítség),

- HH, HHH tanulók kiscsoportos fejlesztése,
- HH, HHH tanulók mentorálása,
- útravaló programba való bekapcsolódás.

A tanulók természetesen térítésmentesen vehetik igénybe a köznevelési törvény szerint meghatározott ingyenesen igénybevehető szolgáltatásokat. Az ezeken való részvételt a szülő kérheti, de az osztályfőnökök és a szaktanárok is előírhatják.

Anyagi juttatások elosztásának alapelvei és eljárási rendje

Az alapelvek:

- döntő a rászorultság, illetve annak mértéke megítélése,
- másodsorban a tanuló szorgalma, magaviselete, tanulmányi előmenetele a vizsgálandó.

Az eljárási rend:

- a nyilvántartásba vett tanulók részére nyújtható támogatásra elsősorban az osztályfőnök és az ifjúságvédelmi felelős tesznek javaslatot, de a szülő is kérheti a támogatást,
- a diákönkormányzat véleményezheti a támogatás odaítélését egyes esetekben, mint pl. a táborozási, kirándulási költségek csökkentése, elengedése,
- a támogatási kérelmeket az igazgató felülvizsgálja, rangsorolja az alapelveknek megfelelően.

4.4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Sajátos tanulásszervezési megoldások alkalmazása nélkül nem valósíthatók meg a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelésének, oktatásának feladatai.

Helyzetelemzés	Célok	Célokhoz vezető feladatok	Mivel rendelkezzen a tanuló	A megvalósulás formái, felelősei
- tanulói összetétel	Deviáns csoportok, tanulók feltárása	Konfliktusmegoldó, kompenzatórikus, vagy büntető jelle-	Pozitív attitűdök	Inger gazdag iskolai környezet – nevelőtestület

		gú nyomon követés az iskolán belül.		
- bemenet – nehézségek okai	- mentális és szociális frusztrációk megszüntetése, enyhítése	Osztályfőnökök, szaktanárok jeleznek az ifjúságvédelmi felelősnek	Önismeret	Családdal való kapcsolattartás- nevelőtestület
	Beilleszkedés segítése	Ifjúságvédelmi felelős jelzi a megfelelő szakszolgáltatnak	Demokratikus gondolkodás	Személyiségfejlesztő foglalkozások – szakos pedagógusok, osztályfőnökök
	Sikeres tanulmányok,	Szűrővizsgálatok	Feladattudat, cél	Osztályfőnöki órák
		A negatív hozzáállás megváltoztatása az önismeret fejlesztésével		Szakszolgáltatok igénybevétele: családsegítő szolgálat, nevelési tanácsadó, gyermekjóléti szolgálat, pszichológus, védőnő, pszichiátria, pártfogó, gyámhivatal
		Az agresszió, regresszió, apátia, antiszociális magatartás, patológiás tünetek, egyéb iskolai problémák megszüntetése.		

A magatartási zavaroknak több megnyilvánulása is előfordulhat, mint pl. a hiperaktivitás a tanítási órákon, tiszteletlen magatartás a tanárokkal szemben, a kisebbekkel, az alsós évfolyamos tanulókkal szembeni erőfitogtatás, hazudozás, az iskolába járási fegyelem megsértése. Ezen esetek kezelése a fegyelmezési eljárásokkal és azok következményeivel, a fegyelmezés eszközeivel történik. Enyhébb esetekben elég a tanulóval történő elbeszélgetés, a tanuló meggyőzése arról, hogy helytelenül viselkedett. Súlyosabb, esetleg a rendbontást gyakran elkövető tanulókat a házirendben leírt módon büntetjük, mely az osztályfőnöki és a szaktanári szóbeli, majd írásbeli figyelmeztetéstől a fegyelmiig tart. A súlyos fegyelmesértést elkövető tanulók szüleit behívjuk az iskolába, s a tanulóval együtt beszéljük meg a

problémákat „hatszempőzt”. Minden esetben felhívjuk a tanulók és a szülők figyelmét a további fegyvelemsértés következményeire is, hogy az lehetőleg ne következzen be.

A tanórákon a szaktanárok, az óráközi szünetekben a folyosókon felügyelő tanárok dolga a rend és a fegyelem fenntartása.

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A jelenlegi társadalmi változások kialakulóban lévő értékrendszere gyakran különbözik attól, amelyet a tanár a tanórán átadni, közvetíteni kíván. Ez a távolság értékzavart okozhat egy fejlődésben lévő szemlélet esetében, amely gyakran vezethet magatartási zavarokhoz. Az iskolákra, a tanári személyiségre ez esetben is óriási útmutató, helyreigazító szerep hárul, amely széles tudásanyagot, megalapozott szemléletet és nagy toleranciát kíván.

Megítélésünk szerint tanulóink személyiségének építése csak a családokkal együttműködve lehet sikeres. Célunk, hogy a nehezen nevelhetőség elkerülése illetve feloldozása érdekében összehangoljuk a szülői ház és iskolánk nevelési elveit.

A prevenció legfontosabb eszközének a szülőkkel való kapcsolattartást tekintjük, hogy minél többet tudjunk meg tanulóink szokásairól, kedvelt tevékenységeiről, viselkedéséről, reakcióiról, hogy az esetleges problémákat mihamarabb felismerjük és hatékonyan megoldjuk.

Iskolánk második otthon kíván lenni, mégpedig úgy, hogy a tanulók tanuláson kívüli problémáival is foglalkozik. Ennek előfeltétele a kölcsönös bizalom és szeretetteljes kapcsolat kiépítése a pedagógusok és a tanulók között.

Az iskola az életre nevel, ezért a pedagógiai programunkban a személyiség fejlesztésének és konkrét helye van. A reális önismeret kialakítását és a kreatív megközelítésű erőszakmentes konfliktuskezelés elsajátítását szakmailag kidolgozott program alapján kívánjuk megvalósítani.

Az érzékenyebb gyermeket az iskolában nehézségek, sorozatos kudarcok érhetik. A kudarc önértékelési zavart okozhat, s ezáltal rombolja a személyiséget. Ilyen esetekben törekedni kell a nehézségek okainak felderítésére és megoldására, az önértékelés javítására.

Tanulóink előképzettségeiben, ismereteikben különbözőségek mutatkoznak, ilyenek pl.: a viselkedésmód, szocializáció foka, udvariasság, illemszabályok ismerete, szocializáció foka.

Az esélyegyenlőtlenség megszüntetése minden téren fontos feladat. Ez történhet speciális felzárkóztató programmal, de a személyes törődésnek, beszélgetéseknek lehet nagy szerepe.

Kiváltképpen megkülönböztetett törődésben kell részesíteni a súlyosan hibás nevelési attitűdök következtében érzelmileg szegényre vált gyermekeket, akiket szeretetünk, törődésünk átadásával zárkozhatunk fel.

Mindeközben ügyelnünk kell arra is, hogy a tehetséges tanulókkal történő foglalkozást se hanyagoljuk el. Nagyon fontos a differenciálás és ebben minden pedagógus munkájában szükség van.

4.5.A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulók kudarcainak felismerése után következik a kudarcok okainak feltárása, melyek lehetnek:

- gyengébb képességek,
- követelményeknek nem megfelelő mennyiségű és hatékonyságú az otthoni tanulás,
- nem kellően motivált a tanuló,
- rossz a tanuló időbeosztása,
- a tanuló nem figyel az órán, hiányos a felszerelése,
- a tanuló csak a kedvenc tárgyait tanulja,
- a tanuló nem készíti el rendszeresen a házi feladatot,
- a tanuló sokat beteg, emiatt marad el a tananyagban,
- megváltoznak a tanuló családi körülményei,
- nem megfelelő tanulói-tanári kapcsolat kialakítása.

Miután feltártuk az okokat, megpróbáljuk a köztük lévő esetleges összefüggéseket megkeresni, hogy komplex módon vegyük fel ellenük a harcot, melynek időkereteit és módszereit az alábbiakban részletezzük:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek, pedagógusoknak),
- a napközi otthoni foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- szűrővizsgálatok (nevelési tanácsadó, rehabilitációs intézet),

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)

Helyzet-elemzés	Célok	Célokhoz vezető feladatok	Mivel rendelkezik a tanuló	A megvalósulás formái, felelősei
Az iskolai előzményekből, az eltérő képességek közül és az otthoni körülményekből fakadó különbségek feltárása, a potenciálisan számba vehető tanulók összegyűjtése	Tudásbeli hiányosságok csökkentése	Szűrővizsgálatok	Pozitív hozzáállás	Tanulásmódszertani foglalkozások – továbbképzett szaktanárok
	A lemorzsolódás csökkentése	Fejlesztőprogramok		Szaktárgyi felzárkóztató foglalkozások – szaktanárok
		Tanuláshoz való viszony átalakítása		Egyéni fejlesztő foglalkozások – szaktanárok
		Kognitív kompetenciák fejlesztése		Rehabilitáció, habilitáció sajátos nevelési igény esetén - gyógypedagógus

5. A szülők, tanulók, iskolai pedagógusok együttműködésének formái, kapcsolattartásuk

Az eredményes pedagógia tevékenység nem képzelhető el a szülők tevékeny közreműködése nélkül. Az iskola és a pedagógusok feladata az is, hogy a szülő részére segítséget adjanak gyermekük neveléséhez. Az iskolában folyó nevelési feladatok végrehajtásához a pedagógusnak szüksége van azokra az információkra, amelyeket csak a szülő közölhet, amelyek segítik feltárni a tanuló fejlődését előrevivő vagy hátráltató tényezőket. Ezért az iskolának meg kell teremtenie és rendszeresen működtetnie kell azokat a fórumokat, amelyek módot nyújtanak az iskola tevékenységének megismeréséhez, a vélemények, javaslatok beérkezéséhez, érdemi feldolgozásához.

A szülők, a tanulók és az iskola pedagógusai közötti harmonikus együttműködés a közös munka sikerének alapja. Ezért törekszünk arra, hogy az iskolai oktató-nevelő munkánk során minden olyan döntésünkben, amelyekben a szülőknek is szerep jut, kikérjük véleményüket, megnyerjük őket. Nyitott iskolaként működünk, bármikor szívesen fogadjuk a szülőket.

A szülőkkel történő kapcsolattartás módozatai iskolánkban:

- személyes részvétel a nyílt napokon,
- beiratkozáskor,
- az osztályok rendes és rendkívüli szülői értekezletén,
- a fogadóórákon,
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről (szóban, írásban),
- a szülői szervezet megbeszélésein, értekezletein,
- az iskolai ünnepélyeken, rendezvényeken
- családlátogatás,
- szülők bevonása rendezvényekbe,
- családi nap,
- színházlátogatás,
- pályaválasztási tanácsadás,
- iskola honlapja,
- előterjesztett és elfogadott döntések Szarvas város honapján.

Esetenként a tanuló szülője, az osztályfőnök, vagy a vezetők személyes találkozásai és megbeszélései jelentik az együttműködést, de telefonon is történhet ez. Közvetettebb a kapcsolat, ha a szülőt levél vagy az ellenőrző könyv útján értesítjük a tanuló előmeneteléről, a szülői értekezletek időpontjáról stb.

Összegzésként: bármilyen megközelítést választunk is, oktató-nevelő munkánk középpontjában a tanuló és az ő érdeke áll.

Fogadóóra

- Szülői értekezletek előtt,
- Előzetes egyeztetés után külön időpontban,

Szülői értekezlet

- Tanévente három alkalommal
- Szülői igény esetén rendkívüli időpontban is.

Szülői szervezet

- Folyamatos kapcsolattartás.

Továbbfejlesztés lehetőségei: A közösen megvalósuló tevékenységek közelebb viszik egymáshoz az iskolán keresztül partneri viszonyban lévőket, ezért minden iskolai rendezvényen szívesen látjuk a szülőket, sőt számítunk segítségükre: osztály-és tanulmányi kirándulások, diszkók, alapítványi bál, stb.

Az iskolai környezet barátságossá tétele, az ingergazdag környezet biztosítása is a tanár-diák-szülő csoport közös munkájának lehet eredménye.

Az integráló környezetben kiemelten fontos:

- a szülőkkel való kapcsolat erősítése,
- a szülők részvétele a háromhavonkénti tanulói értékelésen,
- közös rendezvényeken magas szülői részvételi arány.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákújságon keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, vagy a nevelőtestülettel.

A diákönkormányzatot segítő pedagógus erősíti a diákok és pedagógusok közötti jó kapcsolatot.

6. Iskolánk egészségnevelési és környezeti nevelési elvei, programja

A gyerekek az iskolában nem egyszerűen az életre készülnek, hanem az iskola számukra maga az élet. A személyes kapcsolatok gazdagsága teszi az iskolát valódi, életteli szintérré.

Ezért fontos az egészséges iskola megteremtése, amely nemcsak külső körülményeiben, hanem szocializációs szerepében is olyan hely, ahol a diákok otthon vannak.

A fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ez alatt az idő alatt módunkban áll érdemi hatást gyakorolni személyiségfejlődésükre, amely nagymértékben meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, életideáljaikat.

Az intézmény alapelvei, céljai

Az egészségnevelés céljai:

- Tanulóinkban kialakítani az egészséges életmód iránti igényt, hangsúlyossá tenni az egészség érték jellegét.
- Tudatosítani, hogy az egészség nem csupán a betegség hiánya, hanem a teljes testi, lelki és szociális jól-lét állapota.
- Az alkalmazható tudást biztosító nevelés, mely magába foglalja a:
  - ❖ prevenció feladatait,
  - ❖ mentálhigiéné feladatait,
  - ❖ egészségfejlesztő szervezet fejlesztésének feladatait,
  - ❖ önségítés feladatait és módszereit.
- A tanulói kompetenciák fejlesztésére irányuló tevékenységek beépítése az iskolai programokba.
- Az egészségnevelési folyamat a tanulók aktív részvételével, bevonásával valósuljon meg.

Alapelveink az egészségnevelés területén:

- Az egészség folyamatos fejlesztésének megvalósítása érdekében lehetőségeink figyelembevételével a nevelő-oktató munka minden területére kiterjesztjük egészségnevelő tevékenységünket.
- Aktív részvételen alapuló együttműködés fenntartása a gyermekvédő és egészségvédő szervezetekkel, szülőkkel az egészséges iskolai környezet érdekében.
- A mentálhigiéné pozitív irányú változtatása érdekében a tanulók, dolgozók sikereinek elérését támogatjuk, elismerjük a teljesítményt, segítjük az egyéni előrelépést.

6.1. Egészségnevelési programunk

Annak hangsúlyozása, hogy a mindennapi életvezetés, az életmódbeli szokások fogják döntő mértékben meghatározni későbbi egészségi állapotukat, életkilátásaikat, ezért ők maguk is nagymértékben felelősek egészségük megőrzéséért.

- Az intézmény egészében olyan egészségfejlesztő környezet kialakítása, amelyben a nevelő-oktató munka minden területe bekapcsolódik az egészségnevelés feladatainak megvalósításába.
- A tantestület által elfogadott egészségnevelési program beépítése az iskolai gyakorlatba: tantárgyi programokba, tanmenetekbe, osztályfőnöki munkatervbe, tanórán kívüli programok terveibe.
  - ❖ Egységes szemlélet kialakítása intézményünk szolgáltatási rendszerében, mely szemlélet az egészség megőrzését, fejlesztését tekinti elsődleges feladatként pl.:
    - étkeztetés,
    - iskolabüfé,
    - tanulószabi ellátás,
    - mindennapos testedzés,
    - alkohol prevenció,
    - drog prevenció,
    - egészséges táplálkozás elterjesztése.
- Új módszerek kialakítása, illetve a működő módszerek hatékonyságának növelése kapcsolattartásunk formai és tartalmi vonatkozásában:
  - ❖ iskola-egészségügyi szolgálattal: iskolaorvos, iskolafogász, ifjúsági védőnő, nőgyógyász, pszichológus,
  - ❖ a Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervezet helyi, illetve megyei szervezetével,
  - ❖ a családsegítő szolgálattal, nevelési tanácsadóval,
  - ❖ családokkal,
  - ❖ a drogprevenciós szolgálattal.
  - ❖ Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)

Az iskolai egészségnevelési program szereplői:

- az igazgató
- a diákok
- a tantestület, amelyben kiemelt szerepük van az osztályfőnököknek, a testnevelés és a biológia szakos tanároknak, valamint az iskolai egészségfejlesztő szakembernek
- a szülők
- az ifjúságvédelmi szakember
- az iskolaorvos
- az iskolavédőnő
- az iskolapszichológus
- a szabadidő szervezésével foglalkozó pedagógus
- a diákönkormányzatot segítő tanár

A program szereplői között mindenképpen szükséges a szoros együttműködés. Kulcsszerepük van az osztályfőnököknek, akik a legjobban ismerik a saját osztályaikban tanuló diákokat, így leginkább nekik van lehetőségük a közvetlen kapcsolat kialakítására.

Kiemelt jelentőségű a szakirányú végzettséggel rendelkező tanárok bevonása a munkába.

Elengedhetetlen a tantestület egészének támogató hozzáállása, valamint az egészségügyi szolgálat munkatársaival történő együttműködés is.

Az iskola-egészségügyi feladatokat az iskolaorvos és a védőnő együtt látja el. Feladataik a tanulók életkorhoz kötött általános vizsgálata. Ezen vizsgálatok magukban foglalják a gyermekek testi, érzelmi és intellektuális fejlődésének követését, a választott szakmára való alkalmasságuk megállapítását, a kóros elváltozások felismerését, szakvizsgálatokra való utalásukat.

Az iskolapszichológus szakmai ismeretei révén elsősorban a lelki eredetű problémákban segít tanulóinknak.

Az iskolán kívül a szülők a diákok egészséges életvitelének cselekvő alakítói, ezért is szükséges a velük való szoros kapcsolattartás.

Az egészségnevelés módszerei

- önismereti, szituációs játékok
- sportfoglalkozások, mozgásos alkalmak szervezése
- ismertetések, referátumok

- saját tapasztalatok feldolgozása, megbeszélése
- konfliktushelyzetek különböző megoldásainak elemzése
- felvilágosító előadások
- egyéni beszélgetések, vita
- serdülőkori pszichés problémák, rizikócsoportok kiszűrése, felismerése

A módszerek alkalmazásának lehetőségei

- osztályfőnöki órák
- közismereti és szaktárgyi órák kapcsolódó tananyagai
- testnevelés órák, mindennapos testnevelés, egyéb sportfoglalkozások és alkalmak
- általános szűrővizsgálatok
- egészségtan, egészségfejlesztés és egészségnevelés órák
- elsősegélynyújtás órák
- a menza és az iskolai büfé egészséges ételkínálata
- tanulásmódszertan foglalkozások
- vetélkedők, versenyek
- tanulmányi-és osztálykirándulások
- együttműködés az ifjúságvédelmi szakemberrel, az iskolaorvossal, a védőnővel és a pszichológussal

A hagyományos egészségnevelő felvilágosításnak elsősorban az a célja, hogy tanulóink minél több tudást gyűjtsenek össze, amelyek helyes döntésekhez és az életvezetésük helyes alakításához vezetnek. Ez azonban nem elegendő a tanulók viselkedésének a befolyásolására. Más, iskolán kívüli motivációk lényegesen erőteljesebbek és elemibbek lehetnek annál, semhogy pusztán az ismeretek átadása révén érdemi eredményeket tudjunk elérni. Éppen ezért szervezünk sok, saját élményen alapuló alkalmat, amelyek kedvező irányba terelik tanulóinkat.

Iskolaszervezési teendők az egészségnevelés érdekében

- Gondoskodás az osztálytermek megfelelő szellőztetéséről
Felelős: osztályfőnök, szaktanár
- Tájékozódás a tanulók tanulását befolyásoló egészségi állapotáról, részképesség zavarokról, az ezzel kapcsolatos feladatok megjelenítése az iskolai dokumentumokban.
Felelős: intézményegység-vezető helyettes

- Az osztályterem berendezése, világítása feleljen meg a tanulók egészségének megőrzését jelentő feltételeknek. (tanulópádok-székek magassága, természetes és mesterséges megvilágítás, számítógépek elhelyezése)

Felelős: igazgatóhelyettes

- Az ülésrendek kialakítása, változtatása az egyéni problémákhoz igazodva (rövidlátás, hallási zavar, stb.)

Felelős: igazgató

- A napi munkarend, órarend kialakításáról az intézmény figyelembe veszi a tanulók, gyermekek életkori sajátosságait, mozgásigényét, terhelhetőségét. a napi foglalkozástervbe, órarendbe beépül a mindennapi testedzés.

Felelős: osztályfőnök, szaktanár

Az egészségnevelés területei

- önismeret (önmagunk és egészségi állapotunk ismerete)
- a mozgás fontossága
- a személyi higiéné
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a család egészségvédő szerepe
- személyes krízishelyzetek felismerése, megküzdési stratégiák ismerete
- erőszakmentes kommunikáció
- személyre szabott, eredményes tanulási technikák alkalmazása
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a kábítószer használatának megelőzése
- közlekedésbiztonság
- az egészséges környezet jelentősége
- környezeti ártalmak kerülése
- a gyógyulás elősegítése (elsősegélynyújtás)
- biztonságos gyógyszerhasználat
- fogyatékkal élők és hátrányos helyzetűek integrációja
- jeles napokhoz kapcsolódó programok.

6.2. Környezeti nevelési programunk

A környezeti nevelés célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Ezt tekinthetjük a környezeti nevelés helyi, lokális céljának is. Globálisan a környezeti nevelés a természet – s benne az emberi társadalom – harmóniájának megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

A környezeti nevelés tartalma – világszerte, így Magyarországon is – kiszélesedett, a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. Gondot kell arra fordítanunk, hogy diákjaink a jövőben, mindennapi életvitelükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani. Meg kell alapoznunk tanítványaink környezeti erkölcsét, társadalmi-természeti felelősségét, formálnunk kell alakuló értéktudatát, együttműködési képességeit, a személyes és a közös felelősségtudat alapjait.

E nevelési célok hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését igénylik. A fenntarthatóság pedagógiája a környezetért felelős, aktív kiscsoportok és tágabb közösségek kialakítására törekszik, előtérbe emelve azokat a tanulásszervezési módszereket, amelyekben felerősödhet a társas részvétel, felértékelődhet a felelős együttműködés.

Ennek megvalósítása rendszerszemléletű megközelítést, új tanítási-tanulási stratégiát igényel, amely messzemenően figyelembe veszi az egyéni (személyes) különbségeket, esélyt teremt minden gyermek számára a környezeti kultúra és az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátításában.

A környezeti nevelés – a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata – kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember-természet kapcsolat bemutatására és formálására, egyben elősegíti a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.

A pedagógiai gyakorlatban kiterjed a testi-lelki egészségnevelésre, a társas készségek (mindenekelőtt a konfliktuskezelés, döntés, együttműködés) fejlesztésére és a mentálhigiénés nevelésre is.

A környezeti nevelés iskolai gyakorlatában harmonikusan ötvöződik a környezettudományi és a társadalomtudományi ismeretek köre, hiszen csak az ember biológiai és társadalmi természetének sajátosságaira építve történhet az értékrend, az erkölcs és az életviteli szokások formálása.

A környezeti nevelés legfontosabb értéktartalmai a fenntartható fejlődéssel, a jövő nemzedékek életminőséghez fűződő jogaival, a bioszféra iránti felelősségünkkel kapcsolatosak, ezért hangsúlyosan erkölcsi-etikai irányultságúak, attitűdöket és szokásokat formálóak.

A környezeti nevelés során felértékelődik a tantárgyak közötti integráció, a különböző tantárgyak ismeretkészletét összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai törekvés. Ezzel párhuzamosan erősödik egy szintetizáló, összefoglaló tantárgy iránti igény is.

A helyi innovációk kiterjedtek a tananyag tartalmi modernizációjára, a hatékony módszerekre, a tanórán és az iskolán kívüli nevelés (pl. erdei iskola, táborok) szélesedő körére. Iskolánk ilyen innovációs központként is előlépet, hiszen a környezeti nevelés terén számos olyan fejlesztőmunkát végeztünk, amelyek más, a tágabb környezetünkben lévő iskolák, s azok pedagógusainak munkáját segítik (továbbképzések, erdei iskolai programok, diákversenyek.)

A környezeti nevelés minden pedagógus, illetve valamennyi iskolatípus és tantárgy feladata. A tantestületek fontos feladata a belső tartalmi és módszertani összehangolás, az egyes elkülönült tantárgyak helyi tanterveiben lévő környezeti nevelési tartalmak belső összehangolása. Ehhez a fontos feladathoz úgy kívánunk felnőni, hogy a tantestület számára nevelési értekezleteken, munkaközösségek szintjén, tanulmányutakon teremtsünk lehetőséget arra, hogy új módszertani ismereteket, új szemléletmódot tegyenek magukévá.

A tantárgyak tartalmához illeszkedő, ám a hagyományos tanítási órákon kívüli iskolai nevelési helyzetekben a környezeti nevelésnek számos lehetősége van, mindenképp az iskolai szabadidős helyzetekben, a tanulók művészeti, sport, játék és közéleti tevékenységeinek során. Ezek előkészítésekor, megvalósításakor szintén gondolnunk kell a környezeti vonatkozásokra, a környezeti nevelés lehetőségeire.

Az iskolai tehetséggondozás terén is helyet találhatunk a környezeti nevelésnek. A környezet iránt legfogékonyabb tanulók számára megrendezett versenyekre és vetélkedőkre való egyéni és csoportos felkészülés alkalmas erre.

Fontos, hogy az iskolai élet mindennapjaiban, a tanítási órákon kívül is érvényesüljön a nevelőintézmény egészének ökológiai kultúrája (hulladék újrahasznosítás, energiatakarékoság) és társas harmóniájának rendje (demokratikus fórumok, együttműködés helyi közösségekkel). Ezeknek is megvannak már a csírái az iskolai életben, de még csak kis létszámú tanulói közösség bevonására volt lehetőségünk.

Az iskola legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén a tanulók és a családok, a szülők, a helyi közösség tagjai. A családokat rendszeresen tájékoztatni szükséges az iskola környezeti nevelési célkitűzéseiről és a szülőket mind jobban be kell vonni a helyi környezeti akciókba.

Az iskolai környezeti nevelést erősítik a természet- és környezetvédő helyi közösségi akciók, közös környezetjavító programok, a környezetvédelem jeles napjainak családias megünneplése. Ennek a törekvésnek a megvalósítására jelenleg is vannak forrás előteremtő pályázataink elbírálás alatt.

Rendszerszemléletre nevelés

A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a tanórán szerzett ismereteket össze tudják kapcsolni az élet valós ügyeivel, hogy önmaguk lássák meg a problémákat, azok összefüggéseit, és önmaguk keressék az arra adható válaszokat. Ennek során el kell jutni odáig, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a fejlődés és környezet kérdéseinek összefüggő rendszerét.

Az alternatív, problémamegoldó gondolkodás elsajátítása

Nem elegendő az egyes problémák, de még a problémák összefüggéseinek felfedeztetése sem, ha nem alakul ki az a képesség, hogy a problémákra válaszokat is keressenek a tanulók. Fontos, hogy az egyes kérdések megválaszolására több alternatíva felállítását igényeljék, s az alternatívák értékelése, ellenőrzése után képesek legyenek a helyes, megfelelő válasz kiválasztására.

A globális összefüggések megértése

A létező környezeti problémák mögött gazdasági, társadalmi problémák állnak, amelyek globális problémákká szövődnek össze. Nagyon fontos, hogy ne csak egyenként lássák ezeket a gondokat a tanulók, hanem azok gazdasági, társadalmi okait is megértsék. Legyenek képesek ezeket az okokat azonosítani saját környezetükben, életükben, és tanuljanak meg ezeket szem előtt tartva cselekedni.

A létminőség választásához szükséges értékek megmutatása

Környezetünk minősége, gazdagsága létminőségünknek egyik alapvető meghatározója, mégsem tükröződik vissza gondolkodásunkban automatikusan. Még ennél is nehezebb megértetni a létminőséghez szükséges nem anyagi jellegű dolgok szerepét az életünkben.

A létminőséghez tartozó viselkedési normák és formák kialakítása

Nem elegendő a szemléleti alapok megteremtése, arra is szükség van, hogy közösen fedezzük fel, hogy mit is tehetünk egyéni életünkben.

A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése

Az ember a természet része, csak akkor van esélye a boldogulásra, ha együttműködik környezetével, és nem uralkodni akar felette, ami a természet törvényeinek megértését, az élet minden formájának elismerését feltételezi. Fel kell fedeztetni, hogy biológiai sokféleség nélkül nincs emberi létezés sem.

A szerves (organikus) kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben

Alapvető annak a belátása, hogy az ember történelme során nemcsak szembefordult környezetével, hanem számos esetben tudott azzal harmóniában is élni. E harmonikus együttélés eredményeként alakult ki a szerves (organikus) kultúra.

Alapelvek, célok

Általános célok, értékek

Az intézmény hitvallása:

A környezet-és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Hosszú távú pedagógiai célok:

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés,
- holisztikus szemléletmód kialakítása,
- fenntarthatóságra nevelés,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia kialakítása,
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása,
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát,
- helyzetfelismerés, ok–okozati összefüggések,
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség,
- globális összefüggések megértése,
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása,
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás,
- a családi életre nevelés fejlesztése,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.

Az ember környezetéhez hozzá tartozik mind a természetes, mind az épített és a társadalmi környezet. Ezért a környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönös voltát, helyét és szerepét e környezeti rendszerben. Kialakítja az emberekben azokat az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válnak. Ennek céljából fontos biztosítani mindenki számára azt a lehető-

séget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek

A tanórai tartalom a tanulók számára a kötelezően elsajátítandó tartalmat jelenti. Ennek szervezési formája lehet:

- hagyományos, mely alatt a 45 perces tanórákat értjük, illetve,
- nem hagyományos tanóra, ami lényegében a komplex (kereszttantervi, tantárgyközi) foglalkozásokat öleli fel, s mint ilyen kiemelkedő jelentőségű a környezeti nevelés szempontjából (pl. projektmódszer, erdei iskola, témanap-témahét, terepgyakorlat) Ezek olyan tanulásszervezési formák, amelyeknek éppen az meghatározó jellege, hogy nem tanórákeretben történnek.

Hagyományos tanórai foglalkozások:

A nemzeti alaptanterv és a kerettanterv lehetőségeit kihasználva – a tantárgyi programokból kiindulva – meg kell határozni a környezeti nevelési tananyagot. Minden tantárgyba megpróbáljuk beépíteni a környezeti nevelés célkitűzéseit. Jelenjenek meg a környezeti nevelési programban itt az egyes tantárgyak elvárásai, céljai környezeti nevelési szempontból. A helyi tanterv megírásakor is törekedünk arra, hogy az egyes tantárgyak célkitűzéseinél jelenjenek meg a környezeti nevelési célok is.

A tanórán a tananyagon kívül még sok apróság is nevel a környezet megóvására, környezetbarát életmódra.

Minden tantárgy tanításához a szaktanárok (munkaközösségek) kidolgozzák a helyi tanterv, illetve a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket.

Különös feladatot jelent a nemzeti, etnikai kisebbségek környezeti nevelése. Sajátos társadalmi helyzetükben, nemzeti identitásuk megőrzésével, kulturális és nyelvi örökségük ápolásával egyidejűleg a közös környezet törődésére is neveljük őket.

Az iskola legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén a tanulók és a családok, a szülők, a helyi közösség tagjai.

Az iskolai környezeti nevelést erősítik a természet- és környezetvédő helyi közösségi akciók, közös környezetjavító programok, a környezetvédelem jeles napjainak családi megünneplése.

A környezeti nevelésnek megvannak az iskolán (az intézményes nevelésen) kívüli formái is: közművelődési intézmények, múzeumok, növény- és állatkertek, vadasparkok, nemzeti parkok, környezetvédelmi oktatóközpontok, népfőiskolák, gazdakörök, a természet- és környezetvédő mozgalom civil szervezetei, csoportjai stb.

Az iskola épülete, a tárgyi környezet biztonságos, közvetlen veszélyforrások nincsenek. Célunk a rend folyamatos fenntartása (ügyelet).

A hulladék elhelyezése megoldott, az előírásoknak megfelel. Feladatunk annak oktatása is, hogyan valósítható meg a szelektív hulladékgyűjtés, illetve újrahasznosítás.

Az energiafogyasztás csökkentésére törekszünk, tanulóinkban is igyekszünk megerősíteni a takarékoság fontosságát.

Iskolánk épülete könnyen megközelíthető, az utca nem számít nagy forgalmúnak, azonban a parkolás nagyobb rendezvények esetén gondot okoz. Városunk olyan földrajzi környezetben fekszik, melynek természeti értékeit ismernünk és óvnunk kell. Azonban nemcsak a makro-, hanem a mikrokörnyezet szépítése (fásítás, parkosítás, szemétszedési akciók), megóvása is folyamatos feladatunk.

A környezeti nevelési program tervezői, megvalósítói:

- az iskola nevelőtestülete, kiemelten a biológia, földrajz, kémia szakos tanárok
- a Körös-Maros Nemzeti Park munkatársai
- Szarvasi Város Környezetvédő Egyesület
- KOMÉP Városgazdálkodási Kft.
- Szarvasi Arborétum munkatársai
- civilszervezetek

A helyi sajtó folyamatos tájékoztatása az iskolai környezeti nevelési programjának eseményeiről.

Szerencsésebb a helyzetünk közvetlen környezetünkkel, hiszen a Körös-Maros Nemzeti Park területén van városunk, a nemzeti park igazgatósága és Körösvölgyi Látogatóközpontja városunkban van.

Mindez kedvező feltételeket teremt a tartalmas és élményt nyújtó foglalkozások programok szervezésére.

A helyi értékek gyűjteményét iskolánk pedagógusai egy kiadványban gyűjtötték össze, mely segítséget nyújt tanulóink fejlesztésében mind a környezeti nevelés, mind az egészséges lokálpatriotizmus kialakításának terén.

A Barangolások Békés megyében című tanulók számára készült környezetvédelmi modulfüzet, valamint az ehhez kapcsolódó tanári módszertani segédlet megkönnyítve a nevelő – oktató munkát oktatási tartalmakat, módszereket tár fel a helyi értékek megismertetésére.

A program előzményei

A környezeti nevelés már húsz éves múltra tekint vissza iskolánkban, elsősorban a tanítási órákon kívül tevékenységi formák voltak a nevelés színterei, úgymint szakkörök, fakultáció, tábor, tanulmányi kirándulás, témanapok, témahetek.

A nevelőtestületnek egy része szívesen vett részt eddig is a környezeti nevelés programjainak megszervezésében, megvalósításában.

Ezen feladatok ellátására az iskolában a Természetismereti Munkaközösséget bízta meg az iskola vezetője, mely munkaközösség munkaterv alapján végzi a fent említett feladatok megvalósítását.

Munkatervi programjaink minden évben

Megemlékező programok:

- Állatok Világnapja
- Víz Világnapja
- Föld Világnapja
- Madarak Fák Napja
- Környezetvédelmi Világnap
- Meteorológia Világnapja

Témahetek:

- Víz Világnapjától a Föld napjáig környezetvédelmi hetek programsorozat

Témanap:

- „Lakóhelyünk értékei” - vetélkedősorozat

Egyéb:

- vetélkedőkön, versenyeken részvétel
- erdei iskola szervezése

- szaktáborok szervezése
- tanulmányi kirándulások az ország természeti és épített értékeinek
- megismerése céljából.

Erőforrások számbavétele

Belső erőforrások

• Humán erőforrások: – Iskolavezetés: – Pedagógusok: – Természetismereti munkaközösség: – Osztályfőnöki munkaközösség – DÖK vezető tanár: – Iskolaorvos:	Feladat: Támogatások megszervezése, ösztönzi és értékeli a tevékenységet Saját tantárgyaikba építik a környezeti nevelés feladatait és tanítják a környezeti tartalmakat. Munkaterv alapján végzi összehangoló, szervező munkáját, pályázatokat ír, kapcsolatokat teremt és ápol. Osztályközösségi szinten foglalkozik a környezeti tartalmakkal, aktualitásokkal. Napi kapcsolattartása a diákokkal segíti az aktualitások megbeszélését, programok szervezését. Az egészség és környezet összefüggéseinek megismertetése, személyes ráhatás.

- Adminisztratív és technikai
gozók Támogatják a tanári munkát a háttér dol-
biztosításával (tárgyi feltételek, terem,
világítás, stb.)
- Diákok: Aktív részvétel a programokban önálló
kezdeményezések: helyi értékek
felkutatása.
- Szülők: Tevékeny bekapcsolódás a programokba,
támogatások szervezése, szemléltető, -
egyéb eszközök készítése.

- *Anyagi erőforrások*

Az állami és önkormányzati finanszírozás a környezeti nevelés feladatainak csak azon hányadát biztosítja, ami a tanórán kívüli foglalkozásokra biztosított órakeret környezeti nevelésre jutó óraszámára.

Ezért a programok megvalósíthatósága a sikeres pályázatok függvénye.

Ilyen, kizárólag pályázaton elnyert támogatásból megvalósítható programjaink:

Vetélkedők, versenyek szervezése, tanulmányi kirándulások, erdei iskolai program, szaktábor.

Külső erőforrások

- *Humán erőforrások:*
  - Társintézmények A kapcsolat formája, tartalma:
Munkaközösségek kapcsolatai,
  - Szakmai szolgálatok versenyek, továbbképzés, szakiro-
dalom, szakmai konzultáció erdei
  - Körös-Maros Nemzeti Park iskolai programok, vetélkedők,
megemlékezések.
  - Arborétum Szakmai segítség - tanulmányi

- KOMÉP kirándulás, szakmai kapcsolatok
- HAKI
- Szarvasi Város- és Környezetvédő Egyesület
- *Anyagi erőforrások:*
Civil szervezetek, cégek támogató tevékenységét megszerezni, akciók, egyes programok megvalósításához.

Az iskolai környezeti nevelés szemlélete

Mint ahogyan alapelveinkben is megfogalmaztuk, a fenntartható fejlődés igen fontos elvét kívánjuk tanulóinkkal mind elméleti szinten megismertetni, mind saját életükben gyakorolva szokásokká alakítva megvalósítani.

Intézményünkben olyan nevelő – oktató gyakorlatot kell meghonosítanunk, amely a szakmaiságon túl hangsúlyt fektet az erkölcsi, a környezeti nevelés feladatainak megvalósítására.

Megfelelő módszerek segítségével együttműködésre képes felelős döntéshozatalra is képes készségeket kell kialakítanunk.

Szemléletet csak úgy tudunk formálni, ha minden tantárgyban, és minden tanórán kívüli programban arra törekszünk egységesen, hogy tanulóink a holisztikus szemléletmódnak megfelelően sajátítsák el az ismereteket.

Ennek érdekében szervezzük, pl. erdei iskolai programjainkat, ill. igyekszünk a tantárgyakba beépített módon megjeleníteni a környezeti nevelési elveinket.

Rövidtávú célok, feladatok, sikerkritériumok

Ezeknek a céloknak, feladatoknak és az elvárható eredményeknek megfogalmazása a program végrehajtását segíti.

A meghatározott időnek végén értékelni tudjuk munkánkat, ill. korrekciókat hajthatunk végre. (PDCA elv érvényesítése)

Célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés minden tantárgyban jelenjen meg.	A helyi tantervben és a tanmenetben is jelöljük meg a pontos tartalmakat, módszereket.	A tantárgyak oktatásában megjelennek a környezeti nevelés tartalmi elemei, változik a pedagógusok szemléletmódja.
A munkaközösségek	Projektoktatás megvalósítása.	A tanulók rendszerszemlélete nő,

közötti kapcsolatok erősítése, hogy a tanulók egységben láthassák a természeti ismereteket (holisztikus szemlélet)	(pl. témakörök lehetnek: víz, levegő, hulladék, táplálkozás)	szívesen vesznek részt a projektekben, sikerélményük van.
A környezettudatos magatartás fejlesztése személyes példamutatással is.	Továbbképzések a pedagógusok számára, előadások, fórumok a szülők számára.	A pedagógusok személyiségjegyei mintaként szolgálhatnak a tanulók számára. Szakmai ismereteik elegendők a tanulók fejlesztéséhez. Szülők is bekapcsolódnak a programokba.
Az iskolai szemét mennyiségének csökkenése, a tisztaság, trend növekedése.	Az ügyeleti rendszer átalakítása a tisztaság felügyelete is feladata. Szelektív hulladékgyűjtés elindítása. A helyes vásárlási szokások tanítása.	Tisztább, esztétikusabb környezet. Csökken a szemételepre szállítandó hulladék. A tanulók figyelnek a csomagolóanyagok szükségességére, ill. szükségtelenségére.
Takarékos életvitel kialakítása (víz, villany, fűtőanyag)	Rendszeresebb ellenőrzés, mérések, számítások végzése a tanulókkal, faliújság: „zöld” rovat.	Csökken a víz- és villanyfogyasztás az iskolában. A tanulók figyelnek egymásra is, figyelmeztetik egymást.
Problémamegoldó képesség fejlesztése, önálló gondolkodás, ismeretszerzés képességének kialakítása.	Könyvtári hozzáférés a szakirodalomhoz, Internet, CD-k használatának megtanítása, lehetősége.	Önálló munkák, kezdeményezések növekedése (kiselőadás, pályázat), a versenyeken való részvételi kedv nő, eredményessége szintén.
A természet szeretete, cselekvő védelme, tisztelete mind több gyermekben alakuljon ki.	Programok, akciók, erdei iskola, tábor, szakkör szervezése, érdekesség, vonzóvá tétele.	Egyre több tanuló vesz részt önként a programokon. A szülők szívesen vállalnak anyagi áldozatot is a programok sikere érdekében.

Tan eszközök

A környezeti nevelés sajátosságaihoz, az érzékekre ható nevelést előtérbe helyező módszerek alkalmazásához igazodva kell megterveznünk a szükséges taneszközöket.

A szükséges elméleti ismeretek és a gyakorlati foglalkozások, módszertani anyagához iskolai könyvtári és szakkönyvtári anyagunk van, melyet pályázati forrásokból folyamatosan frissítünk, bővítünk.

A környezetvédelmi vizsgálatokhoz szükséges eszközök:

- Labor – felszerelés víz- és talaj vizsgálatához
- Fényképezőgép – megfigyelések, tablók készítéséhez
- Videó felszerelés (berendezés) – megismerési, összehasonlítási folyamatokhoz

A pedagógiai program végrehajtásához szükség van arra, hogy a környezeti nevelés kitűzött céljait, feladatait megtudjuk valósítani. Ezért fontos, hogy a környezeti neveléshez szükséges eszközök, felszerelések jegyzéke beépüljön az iskola kötelező taneszközjegyzékébe.

Az iskolai környezet

A környezeti nevelés egyik alapelveként fogalmazzuk meg a példaadás fontos szerepét, Ezért az iskolai környezetet ennek megfelelően példamutató iskolai környezetté kívánjuk tenni:

- termek, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása,
- anyag- és energiatakarékos iskolaműködtetés,
- pedagógusok és technikai dolgozók személyes példamutatása,
- gyalogos és kerékpáros közlekedés népszerűsítése,
- a szelektív hulladékgyűjtés propagálása, lehetőségének megteremtése.

7. A mindennapos iskolai testnevelés programja

A program jogszabályi háttere:

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2012. évi CXXI. törvényben foglaltak és a NAT kiadásáról szóló 243/2003. (XI. 17.) Kormányrendelet határozza meg az intézmények számára a mindennapos testnevelés formáinak, módszerének kialakítását, bevezetését a gyakorlatba. A törvény alapján a 2012/2013-as tanévtől felmenő rendszerben bevezettük a mindennapos testnevelést.

A mindennapos testnevelés hatékony megvalósíthatósága érdekében a következő szempontoknak kell érvényesülni:

- minden tanuló lehetőséget kapjon az egészségfejlesztő testedzéseken való részvételre (órarend összeállítása, testnevelés tantárgyi programok)
- a testnevelési órák és egyéb sportfoglalkozások mindegyikén megtörténik a keringési- és légző szervrendszer életkornak megfelelő terhelése.
- minden testnevelés óra része a gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását, fenntartását szolgáló gyakorlatok és légző-torna.
- a testnevelés tananyag egésze úgy épül fel, hogy benne különös figyelmet fordítunk a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartására, kiemelten a fittség mérések testhelyzeteire és az izomerősítések különböző testhelyzeteire.
- a testnevelési foglalkozások minden formája sikerélményt, örömet jelent a kevésbé jó adottságokkal rendelkező tanulók számára is.
- a sport személyiségformáló hatásai érvényesülnek az intézmény teljes testmozgás-programjában
- a mindennapos testedzés életmód sportokat, életminőség sportokat is megtanít, melyeket a tanulók kikerülve az iskolából, életminőségük javítása érdekében - egy életen át - folytathatnak.
- a testmozgás program jellegénél fogva csoportosan végzett mozgásformákat, játékokat, táncokat is tartalmaz.

A mindennapos testnevelés megvalósításának formai elemei:

Az iskolai egészségnevelési program része a mindennapi testedzés megvalósíthatóságának meghatározása.

A Nemzeti köznevelésről szóló 2012. évi CXXIV törvényből következően az intézmény helyi tantervében meg kell jeleníteni évfolyamonként legalább heti három testnevelés órát. A többlet testnevelési órákat a nem kötelező tanórai foglalkozások terhére is meg lehet szervezni.

Minden évfolyamon heti 5 testnevelés óra van beépítve a tantervbe. Azokon a napokon, melyeken tanterv szerinti testnevelés óra nincs, csatlakozó foglalkozásként tartjuk meg a min. 30 perc időtartamú játékos testmozgást.

Tartalmi elvárásaink a játékos testmozgás megvalósításában:

- lehetőleg szabadban, vagy ha erre nincs lehetőség, jól szellőztethető helyiségben legyen megtartva
- minden gyermek részt vehessen a testmozgásban
- élményt nyújtó, a gyermekek által kedvvel végzett, játékos elemeket is tartalmazó legyen
- táncot, társas mozgást is tartalmazzon.

Ezen hátrányok ellensúlyozására az iskola nagy hangsúlyt fektet.

A mindennapos testedzést az iskola a kötelező tanórai foglalkozásokon és a szabadon választható, főként sportági illetve szabadidős tevékenységek lehetőségével biztosítja.

A 2012/13-as tanévtől kezdődően felmenő rendszerben a mindennapos testnevelés bevezetése miatt heti 5 testnevelés órán kell részt venni a diákoknak, melyből 2 órát tanórán kívüli tömegsport vagy egyéb foglalkozáson kell teljesíteni. Aki sportegyesületben sportol – és ezt az egyesület által kiállított igazolással tanúsítja – a foglalkozások részvétele alól mentességet kaphat. Az Iskolai Sportkör éves munkatervében elfogadott sportcsoportok közül tanév elején nyilatkozat formájában választja ki a diák, hogy mely sportfoglalkozáson való részvétellel kívánja teljesíteni a heti 2 óra szabadon választható sporttevékenységet az adott tanévben.

Kötelező tanórai foglalkozások:

A törvényi lehetőségeket figyelembe véve az iskola minden tanulócsoportnak biztosítja a testnevelési órákat. Annak érdekében, hogy a hatékonyság minél magasabb szintet érjen el, folyamatosan fejleszti a feltételrendszert (személyi, tárgyi feltételek).

Nem kötelező foglalkozások:

A nem kötelező tanórai foglalkozások az iskolai sportkör keretén belül működnek, amelynek feladata a tanulók mind szélesebb körében a mozgásműveltség fejlesztése, lehetőség biztosítása a szabadidő fizikailag aktív eltöltésére.

Heti rendszerességgel megvalósuló sportági foglalkozásokon

Ezen területek (atlétika, labdarúgás, stb.) főleg az adott sportághoz nyújtanak lehetőséget az érdeklődő tanulóknak.

Ezen a tanulók részt vesznek az adott sportági versenyen a városi iskolák között, illetve a diákolimpia és különböző regionális versenyeken, ami biztosítja az egészséges versenyszellemet, az akarati tényezők fejlesztését.

Tömegsport rendezvényeken, illetve sportgálákon való részvétel biztosítása

Minden tanuló számára biztosított tanévenként 1-4 alkalommal ezen rendezvényeken való részvétel lehetősége, ami a fizikai aktivitás mellett a közösségi szellemet is erősíti. Egyéni bánásmód – sok a helytelen életmód miatt elhízott gyermek. Testnevelés órákon való teljesítményük, testmozgáshoz való viszonyuk eltérő társaikétól (szégyenérzet, megerőltető). Részükről egyedi, státuszuknak megfelelő testmozgást követel a testnevelő.

Gyógytestnevelés, könnyített testnevelés

A gyógytestnevelésen és könnyített testnevelésen való részvétel az iskolaorvos javaslata alapján történik. A gyógytestnevelést a város által koordinálva szakképzett gyógytestnevelő végzi, a könnyített testnevelést az iskola testnevelő tanárai látják el a tanulók egészségügyi problémáihoz igazodva.

8. A tanulók fizikai állapotának és edzettség mérésének programja

Célunk a tanulók testi képességeinek és aktuális fizikai kondíciójának a pontos meghatározása, illetve a folyamatos fejlesztés eredményeként meghatározó legyen a testi képességek fejlődésének mértéke.

Minden tanévben a törvényi előírásoknak megfelelően a tanuló fizikai állapotát a „Hungarofit” mérőprogrammal mérjük, melyet évfolyamokra lebontva a program ajánlása alapján végzünk.

A mérési eredmények figyelembe vételével tervezzük a tanulók életkori sajátosságának, egészségi állapotának megfelelő terhelhetőséget, illetve fejlesztési módokat.

Az Oktatási Minisztérium által 2000-ben kiadott „Útmutató a tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréshez” című oktatási segédanyag - melynek része a „Hungarofit” mérőprogram - alapján dolgozunk, a mérések kiértékelését is ez alapján végezzük.

9. Pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai

9.1. Intézményünk által elfogadott pedagóguskép

Gyermekek, tanulók megismerésére törekszik, a tanulók egyéni fejlődésének figyelembe vételével alkalmazza a differenciált tanulásszervezési eljárásokat, tanulásszervezési módokat, formákat. Segítő, irányító, szervező, értékelő tevékenysége arra irányul, hogy a tanu-

lók kompetenciái kialakuljanak. Tapasztalatszerzésre, tevékenységre számtalan teret biztosít a nevelési folyamatban. Jellemzője a szakmai innováció készség, a reflektivitás, az adaptivitás, az együttműködő képesség, az empátia, tolerancia, a játékoság, gyakorlatiaság, tevékenység központúság, következetesség, szociális érzékenység, etikusság, biztos szakmai tudás

Pedagógusok alapvető feladatai

- a tantervek végrehajtása
- a pedagógiai etika írott vagy íratlan törvényeinek betartása
- a feladatok vállalása önkéntes, kivéve az iskola vezetői által meghatározott feladatokat /pl.: helyettesítés, ügyelet/
- a problémák nyílt mindenkori megbeszélése történjen meg a megfelelő hangnemben tanulóval- szülővel - kollégával - vezetővel egyaránt
- a szükséges intézkedéseket megteszi, ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll
- kulturált viselkedés, öltözködés / ünnepélyeken a közösség íratlan törvényének betartása;/ ünnepélyeken a közösség döntése által meghatározott öltözködés.
- Pedagógiaileg és szakmailag tovább képezni magát
- Az iskolai érdekeket szem előtt tartva tevékenykedni
  - ❖ erkölcsi nevelés
  - ❖ munkára nevelés
  - ❖ nemzeti öntudat, hazafias nevelés
  - ❖ állampolgárságra, demokráciára nevelés
  - ❖ az önismereti és társas kultúra fejlesztése
  - ❖ a családi életre nevelés
  - ❖ a testi és lelki egészségre nevelés
  - ❖ felelősségvállalás másokért, önkéntesség
  - ❖ fenntarthatóság, környezettudatosság
  - ❖ pályaaorientáció
  - ❖ gazdasági és pénzügyi nevelés
  - ❖ médiatudatosságra nevelés
  - ❖ a tanulás tanítása

Pedagógusok alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása, a tantervekben előírt tananyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetében az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

A pedagógustól elvárjuk, hogy pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestületi értekezleteken, „info” értekezleteken, fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken. Segítse, támogassa az iskolában szervezendő minden programot. Pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse.

9.2. Osztályfőnökök feladatai

Az osztályfőnöki óra feladata az iskolai értékek és normák átadása, közvetítése, az osztályprogramok szervezése, lebonyolítása, az iskolai programok szervezése. Elsődleges feladata az osztály tanulmányi, magatartási és munkafegyelmi helyzetének nyomon követése. Feladata lehet a moduláris és keresztantertvi témák feldolgozása, így az állampolgári nevelés, az erkölcsi nevelés, az egészségre nevelés, a tanulásmódszertan, a nemzeti hagyományok és az európai értékek közvetítése, a pályaeorientáció és életpálya-építés. Gyakran ide kerülnek az emléknapi és kisebb ünnepek, és ide kerülhet minden egyéb, a dohányzásellenes felvilágosítástól a szexuális nevelésig. Az osztályfőnököt az igazgató jelöli ki.

Szervezőmunka

- szabadidős tevékenységek, programok szervezése,
- tankönyvellátásuk, étkeztetésük, (napközis/tanulószobai foglalkozásra való jelentkezésük stb.) ügyeinek részben, vagy egészben való intézése,
- az osztály feladatainak szervezése,
- fogadóórát és szülői értekezletet tart az iskolai munkatervben meghatározott rend szerint,
- kapcsolattartás az osztályba járó tanulók szüleivel,
- évente 3 szülői értekezlet szervezése,
- részt vesz a DÖK általszervezett rendezvények, szabadidős tevékenységek szervezésében lebonyolításában,
- kapcsolattartás a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, az iskola egészségügyi szolgálatával,
- a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pszichológus stb.)

- 1. és 5. osztály elején családlátogatást végez, problémás esetekben alkalomszerűen felkeresi az adott családot
- segíti az osztályfőnöki munkaközösség munkáját,
- és 8. osztályban tanulói ügyeletet szervez, működtet és ellenőriz,
- osztályában felelősi rendszert alakít ki és működtet,
- a hetesek munkáját ellenőrzi,
- a nevelői ügyeletesi, felügyeleti munkában aktívan részt vesz,
- ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk,
- az osztályközösség kialakítása és a művelődési igény fejlesztése,
- az aktuális események feldolgozása,
- különböző értékrendek megismertetése,
- a kultúrahasznalet megtanítása,
- mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában,
- az osztály konfliktusainak megoldása,
- gyermekjóléti, adott esetben – az iskolai rend és jogszabályok szerint - gyermekvédelmi feladatok ellátása, ill. ezek terén kapcsolattartás az iskolai ifjúságvédelmi felelőssel, iskolapszichológussal (ha van...),
- balesetvédelmi oktatás megtartása,
- személyiségfejlesztés,
- érdekvédelem, érdekképviselés.

Közvetlen nevelőmunka

- a tanulók tanulmányi munkájának, szorgalmának figyelemmel kísérése,
- pozitív tanulói magatartási minták erősítése, negatív magatartási minták fékezése,
- az iskola pedagógiai elveinek megfelelően nevel, irányítja osztályközösségének tanulóit,
- törődik a tanulók aktuális problémáival,
- az osztály konfliktusainak megoldása,
- kapcsolattartás az osztályban tanító tanárokkal, az aktuális problémák megbeszélése,
- az osztályfőnöki tanterv alapján összeállítja és elkészíti az osztályfőnöki órák tervezett tematikáját,
- megismerteti a tanulókkal az iskola éves munkatervét és a házirendet, tájékoztatja tanulóit az iskola előtt álló feladatokról,
- segíti a DÖK munkáját és ISK munkáját,

- figyelemmel van a tanulók szociális helyzetére, egészségügyi állapotára,
- a hátrányos helyzetű tanulók segítése,
- segíti a tanulók pályaválasztását, pályorientációját,

Adminisztrációs munka

- osztálynapló és az elektronikus napló kitöltésének ellenőrzése
- félévi és év végi statisztikák elkészítése
- továbbtanulással kapcsolatos tennivalók
- gyámüggyel kapcsolatos feladatok
- anyakönyvvel, bizonyítvánnyal kapcsolatos munkák, félévi értesítők megírása
- tanulói jellemzések írása
- a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése;
- igazolások, esetleges igazolatlan órák regisztrálása, valamint a mindenkor érvényben lévő törvényi, illetve a házirendben foglalt intézkedések megtétele (pl.: figyelmeztetések beírása az ellenőrzőbe, esetjelzők megküldése stb.)
- félévkor és évvégén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt;
- kéthavonta bejegyzések, stb. ellenőrzése, figyelemmel kísérése, ellenőrző, elektronikus napló naprakész, folyamatos vezetésének ellenőrzése
- December/ május a bukásra álló tanulók szüleinek értesítése írásban
- félévi értesítő, és bizonyítvány kiállítása
- Munkáját előre megtervezi, ezt írásban haladási tervben rögzíti

10. Elsősegélynyújtási alapismeretek

Általános iskolában a hatodik évfolyamon az Egészségtan és a mindennapos testnevelés órák órakeretében, a tanév elején – szeptemberben – ismertetjük meg a tanulókkal az elsősegélynyújtás alapjait.

Eredményes elsősegélynyújtás csak attól várható el, aki elsajátította az alapvető elméleti illetve gyakorlati ismereteket, szakszerű beavatkozásokat, szabályokat. Így elkerülhető, hogy ártsunk a bajbajutottnak!

A fentieket figyelembe véve a diákok az oktatás során megismerkednek:

- az elsősegélynyújtás alapszabályaival,

- a mentőhívással, a mentőszolgálat felépítésével,
- az eszméletlen beteg ellátásával,
- a bukósisak eltávolításával,
- a különböző fektetési módokkal,
- a sebellátással,
- a vérzések fajtáival, ellátásával,
- az ízületi sérülésekkel, törésekkel,
- az egyes testtájak sérüléseivel,
- az égéssel,
- a gyakoribb mérgezések alapjaival,
- az egyes, heveny rosszullétek ellátásával.

Ezen dolgok megtanulásával, begyakorlásával a tanulók képesek lesznek a leggyakoribb riasztó tünetek felismerésére, illetve a legfontosabb életmentő beavatkozások kivitelezésére, elérve az elsősegély legfontosabb céljait:

- az élet megmentését,
- a további egészségkárosodás megakadályozását,
- a gyógyulás elősegítését.

11. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az intézményben diákönkormányzat működik a tanulói jogok érvényesítésére. A tanulók a diákönkormányzat (DÖK) útján gyakorolják az intézményi döntési folyamatokban való részvételt.

A DÖK az osztályképviselők közreműködésével beszerzi az osztályok véleményét, szükséges esetben osztályonkénti szavazást elrendelve, vagy közvélemény-kutatást tartva. Mindezek figyelembevételével hozza meg döntéseit.

A diákönkormányzat célja és feladatai:

- diákok érdekképviselése, érdekvédelme,
- a diákok érdekvényesítésének megteremtése,
- szervezett véleménynyilvánítás biztosítása,

- diákok képvisellete, kapcsolattartás a tantestület az iskolavezetés valamint a diákok között,
- iskolai diákközgyűlés összehívása évente,
- a DÖK az iskola diákságának az álláspontját képviseli,
- a DÖK lehetőséget ad ahhoz, hogy a diákok megismerhessék jogait, lehetőségeiket, magukat a megfelelő fórumon képviseljék.

A diákjogok gyakorlásának rendje intézményünkben:

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét – az Nkt. 48. § (4) bekezdésben meghatározottakon túl – ki kell kérni:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben
- Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, az intézmény meghívja a diákönkormányzat képviselőit a tárgyalásra, nevelőtestületi értekezletekre, fórumokra. Azon kérdésekben kikéri a véleményüket, amelyeket a köznevelési törvény előír

Intézményünkben a diákok számára a legfőbb tájékoztató és tájékozódó fórum – a 20/2012. évi EMMI rendelet 36. pontja (8) bekezdése alapján – a diákközgyűlés amely évente egyszer ülésezik (évi rendes Diákközgyűlés) a diákönkormányzat munkatervében meghatározott időpontban.

A diákközgyűlésen a diákönkormányzat elnöke és az iskola képviselője beszámol az előző diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról, különös tekintettel a gyermeki jogok, a tanulói jogok helyzetéről és érvényesüléséről, az iskolai házirendben meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól. Az intézmény diákjai kérdéseket intéznek az iskolavezetéshez.

A DÖK-gyűlés a Diákönkormányzat rendszeres munkafóruma, ahol a DÖK-vezetők és az osztálytitkárok beszámolnak a felosztott feladatkörben végzett munkáról (azt meg is vitatják), továbbá megtárgyalják az aktuális feladatok menetét. A DÖK az oktatási törvényben meghatározott kérdésekben döntési, véleményezési illetve egyetértési és javaslattételi jogokkal rendelkezik. Mielőtt a fent meghatározott jogaival élne, a kérdéses ügyekben köteles az osztályképviselőkkel a DÖK-gyűlésen egyeztetni, és az ott meghatározott álláspon-
tot hivatalosan is képviselni.

A DÖK gyűlései nyilvánosak, azokon bárki részt vehet, szavazati joga azonban csak a DÖK-tagoknak van – **osztályonként 1 szavazat.**

A panaszkezelés (diákjogok gyakorlásának) eljárási rendje iskolánkban

A Köznevelési törvény 4.§ (6) bekezdése rögzíti, a tanulók jogait és kötelességeit. Az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetőleg teljesíteni. Ezért iskolánk a jogok rendeltetésszerű gyakorlása során kiemelt figyelmet fordít a gyermeki és tanulói jogok érvényesítésére.

Az eljárásban a gyermek, tanuló javára kell dönteni, ha a tényállás nem tisztázható megnyugtatóan. Ezért iskolánk eljárási rendje a következő:

- a jogszabályban rögzített tanulói jogok érvényesítését az iskola pedagógiai rendje biztosítja,
- lehetőséget kapnak a diákoknak, gondjaik, problémáik megoldására.

I. szakasz

Az eljárási rend keretében a panaszkezelés ezen a szinten elsősorban pedagógiai kérdés, mert ekkor még a felvetés (a kezelő és a felvető szempontjából sem) jelenik meg jogorvoslatot igénylő panaszként.

A tanuló szóban, közvetlenül fordulhat segítségért, tanácsért (azonnali válaszáért):

- Igazgatóhoz – egyeztetett időpontban
- Osztályfőnökéhez – tanítási órán kívül bármikor illetve osztályfőnöki órán

- Ügyeletes tanárhoz – tanítási órán kívül bármikor
- Diákönkormányzatot segítő tanárhoz – tanítási órán kívül bármikor
- Szaktanárhoz – tanítási óra után
- Osztálytársához, diáktársához – tanítási órán kívül bármikor
- Diákönkormányzati taghoz – tanítási órán kívül bármikor

A tanuló szóban vagy írásban, közvetlenül vagy képviselő útján (diáktárs, osztályképviselő, diákönkormányzati tag) fordulhat felvetésével:

- Diákönkormányzati üléshez havonta egy alkalommal, ülésterv szerint
- Diákközgyűlés ill. küldöttközgyűléshez évente egy alkalommal
- Osztályfőnöki munkaközösséghez egyeztetett időpontban
- Szakmai munkaközösségekhez egyeztetett időpontban

A tanuló írásban fordulhat kérésével, problémájával, felvetésével:

- Igazgatóhoz bármikor a titkárságra leadott kérelemmel
- Nevelőtestülethez munkaterv szerinti időpontokban (fogadóórák)

A szülő szóban fordulhat kérésével vagy panaszával közvetlenül (azonnali válaszáért):

- Osztályfőnökhöz szülői értekezleten, fogadóórán, illetve előre egyeztetett időpontban
- Szaktanárhoz fogadóórákon, ill. előre egyeztetett időpontban
- Igazgatóhoz egyeztetett időpontban

A szülő írásban fordulhat válaszáért:

- Igazgatóhoz bármikor a titkárságra leadott kérelemmel
- Nevelőtestülethez munkaterv szerint

II. szakasz

Ebben a rendszerben kell kezelni azokat a panaszokat, amelyek

- az iskola pedagógiai szervezeti rendjében nem kezelhetőek
- valamilyen oknál fogva nem sikerült pedagógiai úton megoldani
- a sérelem, jellegénél fogva eleve panaszként fogalmazódott meg.

Általános irányelvek:

- A panaszt mindig írásban kell beadni.
- Jelezni kell, hogy a felvetés személyes vagy többeket, esetleg meghatározott csoportot érint.

- A rövid, lényegre törő, érvekkel alátámasztott - sohasem támadó jellegűen megfogalmazott - felvetés a célravezető.
- Hivatalos fórumokra, csak előre átgondolt, írásban megfogalmazott panaszokat, ha van megoldási javaslat azzal együtt, célszerű előterjeszteni.
- A felvetésekre 30 napon belül, írásban kell választ adni a címzettnek.
- Csak az a válasz, illetve megoldás tekinthető elfogadottnak, amelyet a felvető is elfogad.
- Előre meg kell határozni, hogy a felvető élni akar-e a nyilvánosság lehetőségével.
- Minden esetben - panasz jellegétől függően - emlékeztetőt vagy jegyzőkönyvet kell készíteni.

Jogi és eljárási rend

A diák, panaszos közvetlenül vagy képviselő útján fordulhat:

- Diákönkormányzathoz hivatalos felkéréssel a sérelem orvoslására
- Igazgatóhoz
- Nevelőtestülethez

III. szakasz

Iskolán kívüli jogorvoslati lehetőségek

A panaszkezelés alapvető célja, hogy minden problémát iskolán belül, lehetőség szerint pedagógiai úton rendezzünk. Iskolán kívüli jogorvoslatra csak végső esetben kerül sor, de ebben az esetben is alapelv, hogy a tanulót az iskola képviselje. Területei lehetnek:

- Tanulmányi kérdésben (pl. független vizsgabizottság)
- Ifjúságvédelmi kérdésekben
- Szociális kérdésekben
- Tanulói jogviszonnal összefüggő egyéb kérdésekben

Ha tanuló, kiskorú esetén szülő/gondviselő nem ért egyet az iskola igazgatója által hozott döntéssel, jogorvoslati eljárást kezdeményezhet. A jogorvoslati eljárást a köznevelési törvény, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló kormányrendelet alapján kell megtenni.

IV. szakasz

Iskolához kívülről érkező panaszok kezelésének helyi rendje

Azon esetekben, amikor a velünk jogviszonyban álló tanulóval kapcsolatos, nem az iskolát közvetlenül érintő (pl. büntető eljárás, stb.) kérdésről van szó. A kezelés általános alapelvei:

- Minden esetben osztályfőnöki véleményt kell kérni, csak igazgató engedélyével és aláírásával történhet meg.
- A megítélés az adott ügytől független, objektív legyen.
- Halmozott büntetést nem lehet alkalmazni.

12. Intézményünk kiemelt nevelési feladatai

Tudatos fogyasztásra nevelés

A felnőtt életre való felkészülésben jelentős szerepet kap a fogyasztói kultúra kialakítása, ezért fontos, hogy minél fiatalabb korban elkezdődjön a fogyasztói ismeretek elsajátítása.

A tudatos fogyasztásra nevelés célja: a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú,

sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátíttatni, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamasz korban már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélenkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információáramlás.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy az általános és a középiskola befejezésekor a diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profítcélu volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

Módszertani elemek

A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont. Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos házi feladatokat, bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

A hagyományostól eltérő tanulószervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének.

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször alkalmazzák, napjainkban tipikus helyi és globális problémákon keresztül.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekvérvényesítés)

Közlekedésre nevelés

A közlekedési ismeretek tanításának alapvető célja:

A tanulók meglévő közlekedési ismereteinek, kultúrájának továbbfejlesztése, a közlekedésbiztonság növelése. Ennek érdekében:

- a tanulók ismerjék meg hazánk közlekedési rendszerét, a helyes közlekedési magatartás normáit, gyalogosan, kerékpárral, segédmotoros kerékpárral való közlekedés szabályait,
- sajátítsák el a biztonságos közlekedéshez szükséges preventív szemléletmódot, a defenzív taktika elemeit.

Tartalmi elemei:

- érdeklődés a közvetlen, mesterséges környezet (lakás, az iskolai és a lakókörnyezet) iránt.
- szabálykövető magatartás a közvetlen mesterséges környezetben
- a mesterséges környezet rendszerezése, jellemzőinek megismerése, vizsgálata, elemzése
- technikai eszközök a közlekedésben
- közlekedési táblák megismerése

- alapvető szabályok megismerése és gyakorlása
- gyakorlati alkalmazások

Szinterei:

Az egyes tantárgyak óráin

- matematika: közlekedéssel kapcsolatos szöveges feladatok
- fizika: sebességszámítások
- földrajz: szárazföldi, vízi és légi közlekedés ismertetése, a távközlési műholdak szerepe a közlekedésben
- biológia: az üzemanyagok elégetése során keletkezett káros anyagok hatása a szervezetünkre
- kémia: az üzemanyagok összetételének megismerése
- informatika: helyfoglalások elektronikus úton szárazföldi, vízi és légi közlekedésben; a számítógépek szerepe a közlekedési jelzőlámpák működtetésében, összehangolásában és irányításában
- történelem: a közlekedési eszközök fejlődésének lépései
- idegen nyelv: közlekedés kultúra külföldön; jobb és baloldali vezetés
- osztályfőnöki: helyes magatartás a közlekedésben, közlekedéskultúra hazánkban, közlekedéskultúra külföldön; a biztonságos közlekedés feltételei; külső előadók hívása (rendőrség, közlekedés biztonsági osztályáról).

A társadalmi bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzési programja

Célja, hogy megelőzze a gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé- és bűncselekmény áldozatává válását. A fiatalok nemcsak elkövetői, de áldozatként elszenvedői is a bűnözésnek. Évente több mint tízezer kiskorú személy válik bűncselekmény áldozatává. A kiskorú sértetteknel az erőszakos és garázda bűncselekmények körében jelentős az azonos korosztály elkövetői általi fenyegetettség.

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató- és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek. Az ENSZ gyermekjogi konvenciója (1989) a gyermek mindenek felett álló érdekét, a „rijadi elvek” (1990) pedig a „gyermekközpontú megközelítés” szükségességét hangsúlyozzák. Ezek a dokumentumok a

fiatalokori bűnözés megelőzésében fontos szerepet szánunk a családnak, a családi felelősség erősítésének, az iskolának, a helyi közösségnek és a médiának.

Feladataink:

- Nevelés keretében szükséges kifejleszteni a személyiségben a konstruktív magatartást – és személyiségformákat stimuláló motivációs képződményeket.
- A magatartásirányítást, humán alapbeállítódást, konstruktív magatartási szokásokat kell kialakítani azért, hogy
  - ❖ tudjuk elemezni a konkrét élethelyzetet;
  - ❖ tudjuk kiválasztani azt a típusú magatartást, amely az adott élethelyzet erkölcsös és jogkövető megoldásához vezet;
  - ❖ az életünkben előálló konfliktushelyzetekre konstruktívan, kompromisszum készen, a partneri magatartás szellemében reagálhassunk.

Konkrét feladatok:

- Biztonságra nevelés.
- A nevelés érték közvetítés, értékteremtés. A biztonság – érték.
- Társadalmi partnerviszonyra nevelés.
- Jóindulatot, kompromisszumkészséget kell kialakítani.
- A konstruktív életvezetés része legyen a bűnmegelőzés.
- Közösségfejlesztő és önfejlesztő magatartás- és tevékenységformák stimulálása.
- Az iskola biztonságos társadalmi és fizikai környezetének kialakítása.

Színterei:

- osztályfőnöki órák,
- tanórán kívüli foglalkozások.
- DADA program

Az erőszakmentes konfliktuskezelés programja

Cél: az iskolai erőszak okainak meghatározása, az iskolát érő és az iskolai erőszakhoz vezető iskolán kívüli hatások kiszűrése, kezelése azonosíthatóvá tétele, a megoldási alternatívák hozzáférhetőségének biztosítása.

A köznevelési törvény az erőszak minden formáját tiltja. A köznevelésről szóló törvény pontosan meghatározza a pedagógus, a szülő, a tanuló jogait és kötelezettségeit, amelynek középpontjában az együttműködés, egymás kölcsönös segítése áll. Előírja továbbá, hogy a pedagógusnak a tanulóval egyénileg kell foglalkoznia, amennyiben arra a tanuló érdekében szükség van. A törvény rendelkezései alapján az iskola ilyen vonatkozásban része a gyermekvédelem rendszerének és kapcsolatban kell állnia a családvédelem szerveivel is.

Iskolánk nevelőtestülete és pedagógusaink – elsősorban pedagógiai eszközökkel – mindent megtesznek annak érdekében, hogy megelőzzük az erőszakhoz vezető helyzetek kialakulását. E feladat megvalósításába – amennyiben szükséges – bevonjuk a szülői szervezet tagjait, az iskolai diákönkormányzat tagjait, az ifjúságvédelmi felelőst, valamint a családvédelemmel foglalkozó települési, területi szakmai, szakigazgatási szervet, szervezetet is.

A nevelési-oktatási intézményben a pedagógiai folyamatoknak kedvező légkör csak akkor alakulhat ki, ha a nevelési-oktatási folyamat iskolai szereplői kölcsönösen tiszteletben tartják egymás jogait. Ha betartják kötelezettségeiket, azokat el is várják egymástól, folyamatos és élénk visszajelzéseket adnak egymásnak, segítve ezzel az eltérő vélemények mielőbbi megismerését, a közösség és az egyének számára a lehető legkedvezőbb pedagógiai megoldásban történő gondolkodás megvalósulását, valamint az intézményi fejlesztő és biztonságos légkör kiteljesedését, amely a pedagógiai folyamatoknak, a tanuló fejlesztésének alapfeltételei.

A köznevelési törvény egyik alapelve, hogy az iskolai pedagógiai folyamatok szereplőinek egymás személyiségi jogait tiszteletben kell tartaniuk akkor is, amikor valamely joggal élnek. Így például a véleménynyilvánítás szabadsága alapján minden tanulónak jogában áll bármilyen kérdésben nyilatkozni, azonban ez nem járhat mások érdekeinek, személyiségi jogainak megsértésével. A személyiségi jogok sérelmét jelenti az iskolai erőszak attól függetlenül, hogy azt ki, kivel szemben követte el. Az iskolában nincs helye az erőszak semmilyen formájának. Az iskolának erőszakmentes pedagógiai légkört kell biztosítani a tanuló személyiségének kibontakoztatásához. A nevelési/oktatási intézményben az alkotó, közösségi, az egyéni érdeklődést figyelembe vevő pedagógiai tevékenység lehet a leghatékonyabb eszköz az erőszak megelőzése.

Az erőszak megelőzésének pedagógiai eszközei között meghatározó fontosságú a Nemzeti alaptanterv adta tartalmi keretek mentén az egyes iskolában tanulók kognitív és af-

fektív tulajdonságaihoz igazodó, a családi háttérváltozókra is figyelő tananyag iskolai meghatározása, az így kialakított iskolai tananyag által kínált tartalmi és módszertani lehetőségek mentén a tanulói érdeklődés felkeltése, megtartása. Fontos pedagógiai esély kínálkozik a tanórai foglalkozások változatos megszervezésében, a megfelelő szülő–tanuló–pedagógus léggör kialakításában, de a diákönkormányzatok és a szülői közösségek bevonása is meghatározó fontosságú a konfliktushelyzetek megelőzésében, kezelésben. Súlyosabb esetekben a jelenlegi keretek között is kérhető segítség a gyermekvédelmi felelőstől, a gyermekvédelemben dolgozó szakemberektől, adott esetben az igazságszolgáltatás szereplőitől. Jelentős segítséget nyújthat a tanulóközösség saját és a tanuló társak értékelésében, a jó példák közvetítésében, az erőszakra hajlamos vagy már erőszakos cselekményt elkövető tanuló magatartásának, kötelezettségszegésének közösségi megítélésével.

Feladatok

- Erősíteni kell a nevelési funkciót,
- teret kell engedni a tanulói értékelés új lehetőségeinek (fejlesztő értékelés),
- erősíteni kell a kooperatív oktatási módszereket, az adaptív oktatást a közösségi élethelyzetek növelése céljából,
- meg kell erősíteni a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkáját, alkalmazásuk feltételeit, a nevelési-oktatási intézményeknek kapcsolatot kell kiépíteni, azt továbbfejleszteni a gyermekvédelem intézményrendszerével,
- erősíteni kell a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködést,
- rendszeressé kell tenni az iskola és a gyermekjóléti intézményekben dolgozó szakemberek találkozóit,
- a gyermekjóléti szolgálat által nyilvántartott szabadidős programokról rendszeresen tájékoztatni kell a nevelési-oktatási intézmények pedagógusait.

Nagyobb figyelmet kell fordítani a művészeti és a sporttevékenység gyakorlásához szükséges feltételek megteremtésére, nem számon kérhető tananyagként, hanem önkéntes, feszültség- és stresszoldó pedagógiai eszközként, ezzel is lehetőséget biztosítva a gyermeki, tanulói önbecsülés és tanulási motiváció növelésére.

Nyerjenek megerősítést a szabadidős tevékenységek, a szabadidős sportfoglalkozások, a mindennapos testedzés és a művészetekre épülő személyiségfejlesztő tevékenységek. Erősödjön a művészeti és a sporttevékenység, a kreatív, manuális tevékenységet igénylő – a

„kéz műveltségét” igénylő, fejlesztő, alkotó tevékenység, de nem, mint számon kérhető tananyag-közvetítés, hanem mint feszültség- és stresszoldó pedagógiai eszközök és területek, amelyek a gyermeki, tanulói önbecsülés és tanulási motiváció megszerzésének lehetséges formái lehetnek.

Az iskolában meg kell ismertetni azokat az eljárásokat, amelyek keretei között a tanulóközösségek pedagógus vagy pedagógusok közreműködésével közösen feldolgozzák azokat az eseményeket, amelyek elvezethetnek a tanulói erőszak kialakulásához, illetőleg amelyek segítik az erőszakos cselekmények feldolgozását, a lehetséges megoldások megtalálását.

Módszerek:

- kooperatív módszer,
- projektmódszer,
- team munka alkalmazása.

Színterei:

- osztályfőnöki órák,
- tanórán kívüli foglalkozások,
- védőnő, ifjúságvédelmi felelős fogadóórái.
- iskolai szociális munkás fogadóórái

Érzelmi nevelési program

Az érzelmileg sivár környezetben nevelkedő gyermekek fejlődésére is komoly figyelmet kell fordítanunk. Elsődleges feladatunk ezen tanulók azonosítása. Ha van lehetőség, akkor a szülőknek segítséget nyújtunk partnereink segítségével (védőnők, pszichológus). Ezen felül olyan programok szervezésével tudunk pozitívan beavatkozni a kedvezőtlen folyamatokba, amelyek a gyermek érzelmeit befolyásolják. Erre a feladatra a humán terület biztosít lehetőséget, elsősorban az irodalmi és zenei értékek bemutatása, érdeklődés felkeltése szintén erősen támaszkodunk partnereinkre, elsősorban a művészeti

alapiskola

értékeire.

II. KÉPESSÉGKIBONTAKOZTATÓ ÉS INTEGRÁCIÓS FELKÉSZÍTÉS PROGRAM

AZ EFOP-3.11.1-17-2017.00014 SZÁMÚ SZÜLŐ – SULI PÁLYÁZAT KERETÉN BELÜL

1. Az alkalmazás feltételei

1.1.Integrációs stratégia kialakítása

1.1.1.Helyzetelemzés általános iskola

Települési környezet: Intézményünk, a Fő téri Általános Iskola a város egyetlen állami fenntartású általános iskolája. Beiskolázási körzetünk: Szarvas város közigazgatási területe, így intézményünk az ide jelentkező tanulókat válogatás nélkül felveszi. Ezen képesség-kibontakoztató és integrációs programunk a TÁMOP-3.3.2-08/2-2008-0045 sz. projekt keretében került kidolgozásra.

Intézményi környezet: Iskolánk egy teljesen felújított, a XXI. század követelményeinek maximálisan megfelelő épületben található. Minden osztálynak külön osztályterem, 7 szaktanterem, 7 kiscsoportos foglalkoztató terem, tornaterem, könyvtár áll a tanulók rendelkezésére. Az épület akadálymentesített, az egyik tantermünk indukciós hurokkal van ellátva. Az alsó tagozatos termekben és a szaktantermekben összesen 11 digitális tábla került felszerelésre. Az iskola berendezése, felszerelése megfelel az integrációs felkészítés követelményeinek. Szemléltető eszközökkel, fejlesztő eszközökkel, játékokkal iskolánk jól felszerelt, az SNI és a HHH tanulók ellátása biztosított.

Személyi feltételek: Szakos ellátottságunk 100 %-os. A fejlesztésre szoruló tanulók rendelkezésére áll 1 fő gyógypedagógus. Tanulóinkat fejleszti továbbá logopédus, mozgásterapeuta, pszichológus, akik szerződés alapján óradíj fejében fejlesztik a rászoruló SNI tanulóinkat.

Tanulóink szociokulturális háttere igen különböző. Kis százalékban nagyon jónak, többségében átlagosnak, egy jelentősebb részben átlag alattinak mondható. Így igen nagy hangsúlyt kell ennek fejlesztésére fordítanunk, amit osztályfőnöki órákon, szaktárgyi órákon, délutáni kiscsoportos foglalkozásokon, egyéni fejlesztéssel, mentorálással, egyéni beszélgetésekkel, klubfoglalkozásokkal, különböző tanórán kívüli foglalkozásokkal igyekszünk elérni.

Amellett, hogy az iskolába járó tanulók száma csökken, a HH, HHH illetve a SNI tanulók száma, illetve aránya nem változik. Ez azt jelenti, hogy évről-évre nő a különös figyelmet igénylő tanulók száma, így az integrált oktatás is egyre nagyobb odafigyelést kíván.

Tanórán kívüli tevékenység jellemzői, külön kitérve a HHH tanulók részvételére.

Tanórán kívüli tevékenységeink: szakkörök, felzárkóztató foglalkozások, középiskolai előkészítő foglalkozások, tömegsport, foci, kosárlabda, énekkar, tanulószoba.

Ezen foglalkozásokon való részvétel önkéntes jelentkezés alapján történik. A HH és a HHH tanulók szinte 100%-ban részt vesznek az előkészítő, a felzárkóztató foglalkozások valamelyikén, illetve kb. 99%-ban tanulószobán készülnek fel a másnapi tanórákra. Sokan járnak közülük sportfoglalkozásokra, énekkarra. A szakkörök látogatottsága az ő körükben nem annyira gyakori, talán az ő érdeklődési körüknek jobban megfelelő foglalkozásokat szívesebben látogatnák.

Az iskolának vannak hagyományosan megrendezésre kerülő programjai –DÖK nap, karácsonyi ünnepség, bemutatkozó diákgála, stb. – ahol szintén maximálisan bevonjuk a HH és HHH tanulókat.

Szülőkkal való kapcsolattartás jellemzői.

A szülőkkal való kapcsolattartásnak leggyakoribb színtere a szülői értekezlet, illetve a fogadóórák. Problémás esetekben az osztályfőnök és/vagy a gyermekvédelmi felelős családlátogatáson vesz részt. Sokszor telefonon keresztül konzultálunk a szülővel, ha a probléma nem olyan horderejű, ami személyes találkozót kíván meg. Nagyobb, illetve ismétlődően felmerülő probléma esetén megkérjük a szülőt, hogy fáradjon be az iskolába gyermeke érdekében egy személyes beszélgetésre. Sajnos a szülők egy jelentős részénél többszöri beszélgetés sem hoz eredményt.

Szociális intézménnyel való kapcsolattartás jellemzői.

Intézményünk szorosan együttműködik a helyi, és azon települések szociális intézményeivel, ahonnan bejáró tanulónk van. Minden problémás esetet jelzünk, amihez megkapjuk minden esetben a segítséget. A kapcsolatot telefonon, esetjelző lapon, esetmegbeszéléseken tartjuk.

2. Alapelvek, célok, eljárások

Alapelvek

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartókkal, a családdal, a gondviselőkkel, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1–6. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain;
- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása;
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

Hosszú távú célkitűzések:

- Nyitott, kirekesztésektől mentes oktatás megteremtése, befogadó intézményi környezet kialakítása, a tanulók képességeinek optimális kibontakoztatása személyiségközpontú nevelés-oktatás által.
- A HH és HHH tanulók esélykülönbségének, szocio-kulturális eredetű hátrányainak csökkentése
- A HH és HHH tanulók továbbtanulási esélyének, társadalmi beilleszkedésének növelése

Rövidtávú célkitűzések:

- Az ismeretközpontú oktatásról áttérés a képességeket és kompetenciákat fejlesztő nevelő-oktató munkára
- A tanulók elemi műveltségbeli és munkakultúrájának megalapozása
- Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása, a lemorzsolódás csökkentése
- Az országos kompetenciaméréseken a HHH és nem HHH tanulók eredménye közötti különbségek csökkentése
- Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés a tanulók toleranciaképességének a kisebbség és többség, a másság elfogadása gyakorlatának kialakítása
- Az IPR-ben megjelenített módszerek beépülése az iskola pedagógiai kultúrájába
- Társadalmi beilleszkedés, integrálódás iránti motiváció erősítése, fenntartása
- Képességek kibontakoztatása, képességfejlesztés, tehetséggondozás
- Közösségalkotás, közösségfejlesztés
- Folyamatos értékelés
- Együtműködés a partnerekkel
- Az előítéletek csökkenése
- Pedagógus kompetenciák erősítése, bővítése

3. Feladatok:

- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére kidolgozott program megvalósítása, fejlesztése
- Beiskolázás előkészítése, mérések, vizsgálatok előzetes elvégzése
- Heterogén osztályok kialakítása (HHH tanulók egyenletes elosztása)
- Tapasztalati, cselekvéses, tevékenységközpontú tanulás
- Az intézmény falai közül kilépő gyakorlat új elemeinek bevezetése
- Fejlesztő értékelés (háromhavonkénti szöveges, árnyalt értékelés)
- Társadalmi-szakmai környezettel való együtműködés erősítése, bővítése, rendszeres kapcsolattartás
- Iskolai munkacsoportok kialakítása, működtetése
- A kapcsolattartás formáinak bővítése a szülőkkel

- Új pedagógiai módszerek alkalmazása (kooperatív technikák), továbbtanulásra felkészítő programok
- Fejlesztő foglalkozások, differenciált tanulásszervezés, tehetséggondozó szakkörök, műhelyek szervezése
- A tanórán kívüli programokon egyenlő hozzáférés biztosítása (témahetek, témanapok, közösségépítő programok, kulturális programok, napközis táborok, ...)
- Tanulóbarát iskolai környezet biztosítása
- Lemorzsolódás csökkenése:
  - ❖ évfolyamisméltések számának csökkenése,
  - ❖ intézményi rendszerből kimaradók számának csökkenése,
  - ❖ tanulmányi eredmények növekedése,
  - ❖ mérési eredmények javulása,
  - ❖ továbbtanulási mutatók javulása.
- Magas számú részvétel a közösségi rendezvényeken
- Tanórán kívüli programok megfelelő szintű működése
- Az értékelés eredményeinek beépülése a fejlesztésbe
- Az értékelés eredményének javulása
- A szülők részvétele a háromhavonkénti tanulói értékelésen.
- Közös rendezvényeken magas szülői részvételi arány.
- Működő kapcsolatok a többi, a programban megnevezett partnerrel.
- A tanulói közösségekben csökken az előítéletes magatartási megnyilvánulás.
- Az iskolai teljes környezetben csökken az előítéletes magatartási megnyilvánulás.
- Az eredményes oktatás-neveléshez szükséges módszertani repertoár jelenléte,
- Releváns oktatási mérőeszközök alkalmazása.
- A különböző kultúrák ismerete és elfogadása.

Eljárások:

- a képességfejlesztés nagyobb hangsúlyának megjelenése az ismeretátadás mellett.
- A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési célokkal adekvát tanítási folyamat, tevékenység. Iskolánk azt a felfogást képviseli, hogy a tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

- Az a pedagógus, aki jól ismeri tanítványai motivációit, képességeit, érdeklődéseit és tanulási szokásait, eredményesen tudja megoldani a tanulászervezéssel kapcsolatos feladatait.
- a játék, a játékosság, tevékenykedtetés, élmény, tapasztalatszerzés fontossága.

4. Eredményességi mutatók:

- A HHH tanulók körében nem nő az évfolyamismétlők és a magántanulói státuszba kerülők száma
- A HHH tanulók igazolatlan hiányzása nem nő.
- A tanórán kívüli programokban résztvevő HHH tanulók száma növekszik
- Az érintett tanulói réteg szülei egyre több programba kapcsolódnak be, legalább 60 % -uk részt vesz szülői értekezleten, értékelő beszélgetéseken
- Az országos kompetenciaméréseken a HHH és nem HHH tanulók eredménye közötti különbségek csökken

5. A rendszer elemeihez kapcsolt feladatok (1).

5.1. Az iskolába való bekerülés előkészítése

- Az „Óvoda-iskola program” maradéktalan megvalósítása, továbbfejlesztése – széleskörű együttműködés a két intézmény között
- Heterogén osztályok kialakítása a törvényi előírásoknak megfelelően

Felelős: igazgató

5.2. Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

Írásban együttműködési megállapodást kötünk, melyben meghatározzuk az együttműködés módját, tartalmát, gyakoriságát és a felek vállalásait:

Szülői házzal:

- szülői értekezletek
- személyre szóló írásos tájékoztató, a szülő egyetértési nyilatkozata
- nyílt tanítási napok szervezése
- háromhavonkénti értékelő/ esetmegbeszélés
- családlátogatás

Felelős: osztályfőnökök

Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal:

- Rendszeres kapcsolattartás (telefonon, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős által, probléma esetén személyesen)
- Az iskola tájékoztatja a szolgálat munkatársait az integrációs felkészítésben résztvevő tanulókról
- Szükség esetén közös családlátogatások (a szolgálat munkatársai és az ifjúságvédelmi felelős/osztályfőnök)
- Védőnői szolgálattal való kapcsolattartás

Felelős: ifjúságvédelmi felelős

Nevelési Tanácsadóval, Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal:

- pszichológiai ellátás
- logopédiai ellátás
- gyógypedagógusi segítség
- mérések
- konzultációk
- pályaválasztási tanácsadás

Felelős: fejlesztő pedagógus

Középfokú oktatási intézményekkel:

- iskolák bemutatkozása: nyílt napok, tájékoztató szülői értekezletek, írásos tájékoztató anyagok, üzemlátogatások (szakmunkásképzők esetében)
- az Útravaló ösztöndíjprogram és a mentori rendszer segítségével felkészítés az érettségit adó középiskolába

Felelős: pályaválasztási felelős

Kapcsolat civil szervezetekkel:

- Szarvas Ifjúságáért Alapítvány

- Körösszögi Kistérségi Többcélú Társulás
- SZIA egyesület
- KEF
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Nagycsaládosok Egyesülete

6. A rendszer elemihez kapcsolt feladatok (2).

6.1. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

Az önálló tanulást segítő fejlesztés:

- A tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok: prevenciós programok: DIFER program alkalmazása felmenő rendszerben, egyéni felzárkóztatások, személyiségfejlesztő foglalkozások. A programba kerülő tanulók képességeinek, viselkedésének, szociális helyzetének elemzése (tanító, tanár, fejlesztő pedagógus, szakvélemény)
- Az első értékelő esetmegbeszélésen konkrét javaslatok megfogalmazása, melyek a napi munka során a tanulóval kapcsolatban irányadók.
- Fejlesztő foglalkozások, differenciált tanulásszervezés, tanítás-tanulás technikai beépítve a személyiségfejlesztés illetve az osztályfőnöki tanmenetekbe
- Sikerélményt nyújtó tanórán kívüli foglalkozások felkínálása: projektek, szakkörök, kulturális programok, bemutatók műsorok, iskolán kívüli programok.
- A folyamatos értékelés során a kialakult foglalkozási rendszer –az újabb mérések, tapasztalatok alapján – továbbfejlesztésre, korrigálásra kerül.

Szociális kompetenciák fejlesztése:

- Önbizalom, öntudatos és környezetért felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, tolerancia és őszinte kommunikáció, empátia, kommunikációs- és kooperatív készség, konfliktustűrő, - kezelő és – megoldó képesség fejlesztése tréningek, fejlesztő foglalkozások, szabadidős programok (séták, kirándulások, sportfoglalkozások) alkalmával szakemberek (pszichológus) közreműködésével

- Szociális-, életviteli és környezeti programcsomagok alkalmazása
- DÖK- rendezvények pl. klubdélutánok
- Szereplési lehetőségek, bemutatkozó estek
- Mentálhigiénés programok: „Egészség hét”, „Környezeti nevelés”
- Iskolai Sportköri rendezvények

6. 2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek:

- Útravaló Ösztöndíj Programban való részvétel
- Civil szervezetekkel közös programok szervezése részvétel a Városvédő Egyesület programjain
- Városi szervezésű Mobilitás hét programjain való részvétel

6. 3. Az integrációt elősegítő módszertani elemek:

- Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés órán, napköziben, egyéni fejlesztő foglalkozásokon, tehetséggyógyító foglalkozásokon
- Kooperatív tanulásszervezés
- Drámapedagógiai módszerek alkalmazása
- Rendezvények, ünnepi műsorok, versenyek, kiállítások, bemutatók

6. 4. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái:

- Jelzés esetén problémamegoldó fórumok a szülők, a családsegítő bevonásával
- Folyamatos hospitálás, tapasztalatcsere a tantestület tagjai között

6. 6. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása:

- Pályaorientáció: életpálya-építés kompetencia programcsomag alkalmazása, szakmák, továbbtanulási lehetőségek ismertetése, bemutatók, tájékoztatók, szülői értekezletek, pszichológusi tanácsadás, nyílt napokon való részvétel, üzemplátogatás, pályaválasztási vásáron való részvétel
- Továbbtanulásra felkészítő program: felvételi előkészítők szervezése magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgyból, nyelvvizsgára felkészítő foglalkozások szervezése angolból és németből

7. Elvárható eredmények

- A HHH tanulók aránya intézményünkben minden évfolyamon megfelel a jogszabályban előírtaknak
- Az intézményben létezik a tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer
- A HHH tanulók körében nem nő az évfolyamismétlők és a magántanulói státuszba kerülők száma
- A HHH tanulók igazolatlan hiányzása nem nő.
- A tanórán kívüli programokban résztvevő HHH tanulók száma növekszik
- Az érintett tanulói réteg szülei egyre több programba kapcsolódnak be, legalább 60 % -uk részt vesz szülői értekezleten, értékelő beszélgetéseken
- Az országos kompetenciaméréseken a HHH és nem HHH tanulók eredménye közötti különbségek csökken
- Javul a szülői elégedettség (10%-kal a minőségirányítási kérdőívek alapján)

8. Intézményi önértékelés

Az OOIH ajánlása alapján kiadott önértékelési adattáblák kitöltése, az intézményi önértékelés elkészítése az éves feladatellátásról.

B) HELYI TANTERV

1. Képzési rendszerünk

Iskolánk olyan képzési szerkezetet alakított ki, amellyel lehetővé teszi tanulóink számára azt, hogy többféle képzési szinten tanulhassanak, többféle végzettséget szerezhessenek, a munkaerőpiacra kikerülve műveltek, kvalifikáltak legyenek. Iskolán belül minden diák számára lehetőség nyílik az átjárhatóságra horizontálisan és vertikálisan is. Helyi tantervünk - amely a Nemzeti Alaptantervben szereplő műveltségi területekre épülő kerettanterv alapján készült - megfelel az Európai Unió elvárásainak, készítésekor a következő alapcélakat vettük figyelembe:

- Tanulóink olyan korszerű és használható tudást kapnak az iskolánkban, amelynek segítségével egész életük folyamán képesek lesznek új ismeretek elsajátítására, az önképzésre, felsőoktatásban továbbtanulásra.
- Lexikális tudás helyett a logikus, önálló gondolkodásra neveljük tanulóinkat, megszüntetve ezzel felesleges túlterhelésüket.
- Fejlesztjük kommunikációs és együttműködési képességeiket, segítjük társadalmi beilleszkedésüket, sikerességüket.
- Felkészülünk a 16. illetve 18. életévig tartó tankötelezettséggel járó megnövekedett feladatokra.
- Versenyképes, használható nyelvtudással kerülnek ki tanulóink az iskolapadból, esélyegyenlőséget biztosítva az Európai Unió munkavállaláshoz.
- Biztosítjuk a hátrányos helyzetű tanulóink felzárkózását és integrációját, a műveltségbeli egyenlőtlenségek enyhítését.

1. 1. Általános iskola

Általános iskolánk 8 évfolyammal működik. Évfolyamonként egy vagy két párhuzamos osztályunk van. Az 1. évfolyamon évenként indítandó tanulócsoportok helyet adnak minden, a beiskolázási körzetünkbe tartozó gyermek felvételének, melyhez nem rendelünk kötelezően emelt óraszámú oktatást, de biztosítjuk az átjárhatóságot az évfolyamon sport és egyéb választható foglalkozások részére.

Az SNI-s gyermekek integrált nevelése a Köznevelési törvényben meghatározott létszámadatoknak megfelelően történik. Az SNI-s tanulók esetében a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményére van szükség. Tanulásban akadályozottak tanterve alapján integráltan, a többi tanulóval együtt oktatjuk a rászorultakat.

Általános iskolánk nem vezeti be az egésznapos oktatást.

Etika/Hit- és erkölcsstan oktatás az általános iskolában

A szülő beiratkozáskor, átiratkozáskor, illetve a következő tanévre vonatkozóan május 20-ig írásban nyilatkozik, hogy

- valamely, a hit- és erkölcsstan oktatás megszervezését vállaló egyházi jogi személy által szervezett hit-és erkölcsstan oktatást, vagy
- az etika oktatást igényli gyermeke számára.

Az Etika/Hit-és erkölcsstan értékelése az Nkt. 35. § (4) bekezdésének megfelelően félévkor és tanév végén szöveges értékeléssel történik.

1. 2. Különleges gondozáshoz való jog

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzék-

szervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították - 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 138. § (1)-(5).

Intézményünkben, ellátásuk szakvéleményükben meghatározottan történik.

Felzárkóztatás iskolai szinten:

Gyógypedagógiai nevelés-oktatás a tanulásban akadályozott tanulók részére integrált keretek között:

A fejlesztés módja

- A befogadott tanulók órarendje megegyezik a befogadókével, és ehhez külön tevődik hozzá a rehabilitáció-rehabilitáció.
- A taneszközök kiválasztása a tanulók akadályozottságától függ a szakvéleményben megfogalmazottak alapján

Fejlesztés alapelvei:

- Mechanikus gyakorlás helyett több fejlesztés.
- Fokozatosság elve.
- Játékosság elve, mint motivációs erő.
- Változatosság, több alkalom a gyakorlásra, amire a tanórán nincs idő.

Elvárható eredmények:

- Fejlődik a gondolkodás, figyelem, emlékezet.
- Olvasás, írásképeségek javulnak.
- Gyarapszik a szókincs.
- Fejlődik a tanulók önmegismerő képessége.
- Javul a szövegértés.
- Helyesíráshoz szükséges készségek javulnak.
- Fejlődik a kommunikációs készség.
- Sikerélményhez jutnak a tanulók.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatása

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a következő elvek szerint szervezzük a munkánkat:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavokat biztosítunk ott, ahol erre szükség van;
- szükség esetén sajátos, a fogyatékoságnak megfelelő tartalmakat, követelményeket építünk be a helyi tantervbe,
- segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segítjük a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.

Célunk: Az esélyegyenlőség biztosítása

Eddig csak a szociális integráció valósult meg intézményünkben. A gyerekek hosszú távú érdekeit nézve és napjaik korszerű pedagógiai gyakorlatot követve, az inkluzív nevelést szeretnénk megvalósítani. Az átalakulásnál a fokozatosság elvét követve első lépésben részleges integrációt valósítottuk meg. Ma már teljes integráció van az iskolában.

Integrációs pedagógiánk

Az integratív pedagógia – SNI-s és nem SNI-s – a gyermekek együttnevelését foglalja magába, amely nem fogad el semmilyen megkülönböztetést. A nevelés és oktatás a többi tanulóval együtt azonos osztályban, csoportban folyik differenciáltan.

Pedagógiai feltételek:

- Tanulócsoport mérete:

Az SNI-s gyermekek a csoport és osztálylétszám kialakításakor 2-nek ill. 3-nak számíthatók be, a sérülés fokának megfelelően, a szakvéleménye alapján.

- Tanulás szervezése:

Az együttnevelés eredményessége érdekében fontos a tanulásra vonatkozó pedagógiai eszközök, módszerek, eljárások változatos használata a módszertani rugalmasság.

A tanulók társaikkal kooperálva saját fejlettségi szintjüknek megfelelően ugyanazon a komplex feladaton, de más–más részfeladattal tevékenykednek a többiekkel.

A tanulás szervezésénél előtérbe kerül:

- az individualizálás
- belső differenciálás
- kooperáció
- közös tárgyon való munkálkodás

A tantárgyi követelményeket a gyermek egyéni képességeihez, fejlődési szintjének megfelelően kell megvalósítani. Amennyiben a tanuló az adott tantárgyból a szakvéleménye alapján értékelhető, az értékelés is ennek alapján történik.

Amennyiben a szakvéleménye alapján felmentett az osztályozás alól, a szakvéleményében foglaltaknak megfelelően kell eljárni.

A tanulás eredményessége a kollégák feltétel nélküli együttműködésén alapszik.

- Taneszközök:

A taneszközök kiválasztása a tanulók képességeitől, akadályaitól függ a szakvéleménye alapján.

A gyermekek tankönyveit, segédeszközöket, szemléltetőeszközöket, terápiás eszközeit sérülés-specifikusan kell kiválasztani, figyelembe véve azt, hogy az ép és tehetséges gyermeket ne gátoljuk a tanulási folyamatban, hanem képességének megfelelően tehetségét gondozzuk.

- Team munka:

A pedagógusok, a rehabilitációt végző gyógypedagógusok, a pedagógiai asszisztensek alkotnak egy munkacsoportot, akik napi szakmai kapcsolatban állnak egymással.

Az azonos évfolyamon dolgozó munkacsoportok alkotják az évfolyamon team-eket, akik szükség szerinti gyakorisággal szakmai konzultációkat tartanak.

Az évfolyam team-ek alkotják az intézményi integrációs munkaközösséget, akik szükség szerinti rendszerességgel szakmai fórumokat szerveznek.

Az integrációs munkaközösség tagjai konzultálnak lehetőség szerint saját szaktanácsadóinkkal (pszichológus, logopédus, terapeuták).

- Szülők szerepe:

A nevelés-oktatás eredményességében, a szülők szerepe óriási jelentőségű. Törekszünk arra, hogy most az integrációs folyamat elején jó kapcsolatot alakítsunk ki a szülőkkel.

El kell érni, hogy a szülők feltétlenül bízzanak a pedagógusban. Elengedhetetlen a rendszeres tájékoztatás, amely különösen indokolt. Szöveges értékelés a fogadóórán történhet, melyre a szülő hetente igényt tarthat.

Sajátos nevelési igényű tanulók kötelező habilitációs, rehabilitációs foglalkozása

A tanórai foglalkozásokon túl az SNI-s tanulók számára a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások óraszámait, minden évben a szakvéleményekben foglaltak alapján számítjuk ki.

A foglalkozásokat a az azonos ellátásra jogosult tanulók egy csoportba történő elhelyezéssel végezzük, maximum 4 fős csoportok kialakításával.

A foglalkoztatások jó felszereltségű, eszközellátottságú speciális fejlesztőszobában történnek.

A kötelező habilitációs, rehabilitációs foglalkozások az értékelés alól felmentett tanulók részére kiegészülnek a tantárgyi felzárkóztatás foglalkozásaival, melyeknek célja az érintett tantárgyakból a minimum követelmények elsajátítása a helyi tantervek alapján. (magyar, matematika, idegen nyelv).

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló esetében a fejlesztő foglalkozásokat a pedagógusaink végzik, emellett intézményünk szaktárgyi felzárkóztató órákat biztosít számukra, illetve tanórákon a szakvéleményeknek megfelelően előtérbe helyezi a szóbeli számonkéréseket, az írásbeli számonkérések esetén szóban segítséget nyújt, megnöveli a számonkérésre szánt időt.

Ezekkel a gyerekekkel heti rendszerességgel foglalkozik a fejlesztő pedagógus vagy/és a gyógypedagógus. A tanórán differenciált foglalkozásokat részesítjük előnyben, hiszen ezek a tanulók a segítség ellenére sem képesek a minimumkövetelménynél sokkal többet elsajátítani.

A kiemelten tehetséges gyermek, tanuló tehetséggondozása részben a tanórákon differenciált óraszervezéssel történik, részben pedig a délutánonként szervezett különböző szaktárgyi szakkörökön.

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrált oktatása, az IPR szerint történik.

Közoktatási esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések általános célja

Az intézmény nevelő-oktató munkájában az esélyegyenlőség biztosítása alapelv, mely szerint a Pedagógiai Programban meghatározott nevelési, oktatási, képzési célok megvalósítása egyenlő bánásmód elvei mentén, szegregációmentesen valósulnak meg. Ezáltal érvényesül a tanulók száma a tanórai és a tanórán kívüli szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés. Az esélyegyenlőség alapján elősegítjük a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő, sajátos nevelési igényű tanulói csoportokra vonatkozó esélyteremtést. Az iskola mindennapi életében osztályközösségi és intézményi szinten egyaránt támogatjuk a hátrányok kompenzálását, a személyre szabott megsegítést.

Kiemelt odafigyeléssel kerül kialakításra az iskola munkarendje azért, hogy a nevelés, oktatás minden színtere valamennyi tanuló számára elérhető legyen.

A tantestület minden tagja felelős azért, hogy az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség megteremtésével biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, képzést.

A közoktatási esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések konkrét céljai:

- A beiratkozásnál, de legkésőbb a kezdő tanév első hónapjában minél több tanulóról derüljön ki, hogy milyen hátrányokkal küzd.
- Szülői, családi háttér megismerése, szülőkkel való kapcsolattartás erősítése.
- A tanulók egyéni fejlesztése a megsegítő foglalkozások és az IPR által.
- Lehetőség biztosítása a belföldi és a külföldi tanulmányi utak és szakmai gyakorlatokon való részvételre.
- Együttműködés a külső gyakorlati helyekkel a személyre szabott bánásmód, hátrány kompenzálás érdekében.
- Átjárhatóság biztosítása.
- Tanulósobai, felzárkóztató, rehabilitációs foglalkozások biztosítása.
- Hiányzások számának csökkentése.
- Lemorzsolódás csökkentése.

Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul tűztük ki az esélyteremtést, támogató képzések megvalósítását a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálása és esélyegyenlőségeinek előmozdítása érdekében:

- tanulásban, ismeretszerzésben, önművelődésben
- egyéni fejlesztésben
- tanulói értékelésben
- szakmai gyakorlat teljesítésében
- fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- pályaorientációban, életpálya építésben
- szülőkkel való kapcsolattartásban
- megsegítő partnerekkel való együttműködésben

1.3. Magyar nyelvű roma nemzetiségi oktatás

Iskolánk a település egyetlen közoktatási intézménye, a tanulók közel fele cigány származású. A település cigány népessége erősen tagolt. Többségük munkanélküliként szegénységben, rossz lakáskörülmények között él, de vannak jómódú családok is.

Az iskola feladata, hogy a szociális helyzetből adódó hátrányokat csökkentse, valamint lehetőséget biztosítson a cigány és nem cigány tanulóknak arra, hogy egymás kultúráját megismerhessék.

A cigány kisebbségi oktatás elősegíti:

- ❖ a cigány tanulók iskolai sikerességét,
- ❖ a hátrányok mérséklését,
- ❖ a cigányság integrációját.
- ❖ A cigány kisebbségi oktatás magába foglalja:
- ❖ cigány népismeret műveltségi terület oktatását,
- ❖ a kisebbségi önismeret fejlesztését,
- ❖ szocializációs, kommunikációs fejlesztést,
- ❖ folyamatosan szervezett cigány kulturális tevékenységet.

A település és a tanulólétszám heterogén összetétele is meghatározó tényezőként volt jelen, mikor oktatáspolitikai koncepciókat kidolgoztuk.

Széleskörűen egyeztetett és elfogadott pedagógiai elveink a következők:

- ❖ az oktatás és a nevelés egyensúlya
- ❖ az esélyegyenlőség biztosítása
- ❖ az eredményorientáltság
- ❖ a nyitottság elve

A cigány kisebbség iskolai oktatásának irányelve

- ❖ A cigány kisebbségi oktatás segíti a roma kisebbséget abban, hogy megtalálja, megőrizze, fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.
- ❖ Arra kell törekedni, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a reális nemzetkép és kisebbségkép. A tanulók ismerjék fel az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit és megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségét.

Célok és feladatok:

- ❖ A cigány kisebbségi oktatás biztosítja a tanulók számára a cigányság kulturális értékeinek megismerését, a történelméről, irodalmáról, képzőművészetéről, zenei és tánc-kultúrájáról, valamint hagyományairól szóló ismeretek oktatását.
- ❖ A nevelő-oktató munka hangsúlyozott célja, hogy a tanulók elsajátítsák az egészséges, kultúrált életmód szokásait, a társas magatartás szabályait; képesek legyenek társas kapcsolatok kialakítására, képességeiknek megfelelő önálló tanulásra és arra, hogy személyiségfejlődésük szempontjából a legkedvezőbb szabadidős programot válasszák.

- ❖ Az iskola igyekszik elérni a különböző műveltségi területek tartalmának összehangolását a tanórai és tanórán kívüli, illetve a szabadidős foglalkozások tartalmának egymásra épülésével.
- ❖ Az iskola célja, hogy a cigány és nem cigány tanulók megismerjék és elfogadják egymás kultúráját, tiszteljék a hagyományokat.

Az iskola biztosítja heti egy tanórára kiterjedő kötelező cigány népismeret oktatását, valamint heti egy kötelező tanóra keretében kisebbségi kulturális tevékenység végzését. A cigány kisebbségi oktatás programja a kisebbségi oktatás irányelvei alapján készült tantervet első évfolyamtól felmenő rendszerben tartalmazza. A kisebbségi népismeret tanítása NAT műveltségi területibe integráltan történik, valamint tanórán kívüli tevékenységek formájában is megjelenik (szakkörök, táborok, kirándulások, játszóházak). Az egyes tantárgyakba integrált oktatás során a hangsúlyt a kisebbségi tartalmakra helyezzük.

A kisebbségi népismeret

Általános témakörei:

- ❖ a kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája,
- ❖ nyelvhasználati sajátosságok (nyelvjárások),
- ❖ vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet),
- ❖ ének-, zenei és tánckultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék),
- ❖ hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
- ❖ szociológiai és település földrajzi ismeretek,
- ❖ a kisebbség történelemalakító és kultúraformáló szerepe,
- ❖ a kisebbség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet nyelvi történelmének, irodalmának korszakai,
- ❖ oktatás- és kultúrtörténet, jelenkor,
- ❖ kisebbségek jogai,

- ❖ kisebbségek intézmény rendszere,.
- ❖ nemzetközi kapcsolatok.

A cigány népismeret témakörei

a) A cigányság tárgyi és szellemi kultúrája

- vizuális kultúra (képzőművészet, népművészet, filmművészet),
- ének-, zenei és tánckultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék),
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
- szociológiai és település-földrajzi ismeretek.

b) A cigányság történelemalakító és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- a cigányság magyarországi történelme és irodalma, történelmének, irodalmának korszakai;
- oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor.

c) Kisebbségi és állampolgári jogok

- a kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer,
- a kisebbségek intézményrendszere,
- nemzetközi kapcsolatok.

A cigány kisebbségi nevelés területei, a cigány felzárkóztató és multikulturális programok főként a társadalmi integrációt, az iskolai sikeresség javítását és a nemzetiségi önismeret fejlesztését szolgálják tanórai és tanórán kívüli keretekben.

Az egyes évfolyamok tanmenetibe beépítjük a cigány népismeretet, melyet a cigány tanulón kívül megismernek a nem cigány tanulók is. Az etnikai szakkörön tanulóink birtokába juthatnak a cigány kultúra ismeretének. A lovári népzene, népmese, a mesterségek bemutatása, a hagyományok megismerése azt a célt szolgálja, hogy segítsen kibontakoztatni az etnikai összetartozás tudatát, az egymás iránti felelősség érzését, a jogos büszkeséget.

A Roma Kisebbségi Önkormányzattal intézményünk együttműködési megállapodást kötött, amelyben a közös programokon, pályázatokon való aktív részvételükről biztosítottak.

2. Óratervek

2. 1. Osztályba, csoportba sorolás, csoportbontások, egyéb foglalkozások szervezési elvei

Az intézményben normál tanterv szerint iskolázunk be diákokat az első osztályba. Az integrált pedagógiai rendszerünk következtében azon diákok is a többi diákkal együtt tanulnak, akiknek előírta a Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs és Szakértői Bizottság a tanulásban akadályozottak tanterve szerinti oktatást. Ezen diákok számára a differenciált oktatást alkalmazzuk.

Csoportbontást alkalmazunk idegen nyelvből, informatikából és technikából, amennyiben ezt az osztálylétszám indokoltá teszi.

Felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök meghirdetése

Az adott tanévben meghirdetésre kerülő foglalkozásokra szeptember 15-ig kell jelentkezni az előre elkészített nyomtatványon, melyet a szülő és a diák közösen kérvényez. Az igazgató döntése után a diák csoportba sorolása megtörténik, amennyiben a jelentkezők száma eléri a nyolc főt. A meghirdetéssel együtt az iskola közzéteszi a foglalkozást tartó pedagógus nevét is.

Napközi/tanulószo

Az intézmény a következő tanévre meghirdetésre kerülő napközi/tanulószo

Idegen nyelv választása

Iskolánkban a tanulók az angol és a német nyelv közül választhatnak. A kis osztálylétszámok nem teszi lehetővé a csoportbontást, ezért 2015/2016-os tanévtől évfolyamonkénti váltásban tanulnak német illetve angol nyelvet.

Az idegennyelv-tanulás célja, hogy olyan kompetenciák birtokába jussanak a tanulók, melyek képessé teszik őket az idegen nyelvi kommunikációra, valamint arra, hogy megfelelő motiváció esetén a kötelező nyelvtanulás időszakát követően önállóan is tovább tudják ápolni és fejleszteni idegennyelv-tudását. A használható nyelvtudás a tanuló számára nemcsak azt jelenti, hogy jobb eséllyel indul a munkaerőpiacon, hanem egyben kulcsot is ad a kezébe más népek, más kultúrák megismeréséhez.

Általános iskolában választható tanórán kívüli foglalkozások:

Minden évben az igényeknek megfelelően indítjuk el szakköri foglalkozásainkat. Az előző évek tapasztalatai alapján a következő foglalkozásokat indítjuk rendszeresen:

- Matematika
- Magyar nyelv
- Angol
- Német
- Történelem
- Kézműves
- Környezetvédelem
- Labdarúgás
- Kosárlabda

Természetesen amennyiben igényként felmerül, és a jelentkezők létszáma a törvényi előírásoknak megfelel, más jellegű foglalkozásokat is megszervezünk.

A fent felsorolt foglalkozásokat a szabadon felhasználható órakeret terhére szervezünk meg

2.2. Oktatásszervezési módszerek, projektoktatás, pályaorientáció

Kooperatív és projekt módszer

Az új oktatási stratégiák, mint a kooperatív és a projekt módszer kiválóan alkalmasak a tanulás tanítására és az élethosszig tartó tanulás elsajátítására. Biztosítják minden tanulási egység elsajátításában az összefüggések megértését és a probléma sokoldalú megoldását. A komplex szemléletmódok a tevékenységet helyezik előtérbe és az iskolai kereteket kitágítva biztosítják a természetes tanulási környezetet, mert a közép-pontban olyan probléma áll melynek megoldásához felelős, együttműködésre képes, problémamegoldó magatartásra van szükség. A reformpedagógiai módszerek jelentősége abban is rejlik, hogy ötvözik a tanulási szabadságot, a segítő pedagógust, és az együtt tevékenykedést, és ez által egy új arculatú és sajátos légkörű tanulási folyamatot eredményeznek. Kitartó munkára ösztönöznek egy kreatív, önálló és innovatív tevékenységben ezzel is segítve a siker elérését. Kísérő eljárások a szimulációk, a szerepjátékok a tanulmányi kirándulások és a házi feladat. A személyes kompetenciák fejlesztésén túl a társas kompetenciák fejlesztésében is nagy szerepe van az adott módszereknek, mert az együttes munka nem csak a saját, hanem a csoport tagjainak

eredményeiért is felelősség vállalást feltételez. Eredményezheti még az osztályközösségeken belüli kapcsolatok pozitív irányú fejlődését, önértékelést, és az iskolához való pozitív attitűdök kialakulását is.

Pályaorientáció

Pályaorientáció, pályaválasztás elősegítésére, 7. és 8. osztályoknál a konkrét szakmaválasztás előtt használjuk a www.epalya.hu programot. Ez a régió pályaválasztási és tanácsadó programja.

Intézményünk pályaorientációs tevékenységgel is foglalkozik, a szabadon tervezhető órakeret terhére. Célunk a pályaválasztási döntés megalapozása, tanulóink önállóságának fejlesztése, önbizalmuk növelése, érdeklődésük felkeltése, a szakképzéssel és a foglalkoztatási rendszerrel kapcsolatos információk, tapasztalatok átadása. Összekapcsolja a különböző tantárgyak közös elemeit. Az oktatás tartalma elsősorban a tanulók tapasztalataira épül. A tanulók vagy tanulócsoportok aktuális problémái, igényei, az osztály, az iskola eseményei jelenthetik a kiindulást a képzési cél eléréséhez. A tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások, külső szakértők meghívása elősegítik a pályaválasztás folyamatát, és hozzájárulnak a tanulók eredményes iskolai szocializációjához. A tanulók megismerik a különböző szakmacsoportok tevékenységformáit és szakmai lehetőségeit.

Egyéb oktatásszervezési módszerek

- Iskolánkban rendhagyó órák keretében, meghívott előadók dolgoznak fel egy-egy mindennapi élethez szervesen kapcsolódó, a diákjaink látókörét szélesítő témakört.
- Múzeum látogatások során tanulóink betekintést nyernek kulturális fejlődésünk fontosabb állomásaiba.
- Könyvtári órák tartása során segítjük az önálló ismeretszerzésre épülő tanulást, illetve a hagyományos és nem hagyományos információ hordozók megismerését.
- Komplex társadalomtudományi órák szervezésével szintetizáljuk tanulóink részterületeken megszerzett tudását.
- Internet felhasználásra épülő közismereti és szakmai órák szervezése során célunk a korszerű, információ alapú kommunikáció megismertetése és elsajátíttatása tanulóinkkal.
- A kötelező és ajánlott irodalom színházlátogatással történő feldolgozása elősegíti a nehezebben érthető művek könnyebb feldolgozását és megértését.

- Kihelyezett órák és üzemlátogatások szervezésével segítjük tanulóinkat a szakmák jobb és életközelibb megismerésében, illetve a legkorszerűbb technológiák gyakorlati alkalmazásainak bemutatásával szélesítjük szakmai ismereteiket.
- Erdei iskola szervezésével természetes környezetben tanulhatnak diákjaink.

2.3. Választott tanterveink

Alsó tagozaton minden tárgyból az Apáczai kiadó kerettantervét használjuk.

Felső tagozaton :

Magyar nyelv-és irodalom tantárgyból a Nemzeti Tankönyvkiadó kerettantervét,
Más tantárgyakból 8. évfolyamon kifutóban a MOZAIK kiadó kerettantervét, 5. évfolyamtól felmenő rendszerben pedig az OFI által kifejlesztett kerettantervet.

2.4. Óratervek képzési típusonként

2017/2018-es tanévtől felmenő rendszerben Általános Iskola óraterve az 1-4. évfolyamon								
Tantárgyak	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	Min. óraszám	Szabadon tervezhető	Min. óraszám	Szabadon tervezhető	Min. óraszám	Szabadon tervezhető	Min. óraszám	Szabadon tervezhető
Magyar nyelv és irodalom	7		7		6		6	
Idegen nyelvek						1	2	
Matematika	4		4		4		4	
Etika/hit-és erkölcsstan	1		1		1		1	
Környezetismeret	1		1		1		1	1
Ének-zene	2		2		2		2	
Vizuális kultúra	2		2		2		2	
Életvitel és gyakorlat	1		1		1		1	
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Informatika		1		1		1		1
Művészetek (felmenőben megszűnik)				1		1		1
Roma kultúra (2016/17-től felmenőben bev.)		2		2		2		2
Összes óraszám	23	3	23	4	22	5	24	5
Rendelkezésre álló órakeret	26		27		27		29	

Tantárgyak	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	Min. óraszám	Szabadon tervezhető	Min. óraszám	Szabadon tervezhető	Min. óraszám	Szabadon tervezhető	Min. óraszám	Szabadon tervezhető
Magyar nyelv és irodalom	4	0,5	4	0,5	3	1	4	
Idegen nyelvek	3		3		3		3	
Matematika	4	0,5	3	1	3	0,5	3	
Etika/hit-és erkölcsstan	1		1		1		1	
Történelem, társadalmi és áll-	2		2		2		2	0,5
Természetismeret	2		2					
Fizika					2		1	0,5
Kémia					1	0,5	2	
Biológia-egészségstan				0,5	1	0,5	2	
Földrajz					2		1	0,5
Ének-zene	1		1		1		1	
Vizuális kultúra	1		1		1		1	
Életvitel és gyakorlat	1		1	0,5	1	0,5		1,5
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Informatika		1	1		1		1	
Dráma és tánc/hon-és népművelés	1			0,5				
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Összes óraszám	26	2	25	3	28	3	28	3
Rendelkezésre álló órakeret	28		28		31		31	

3. Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, valamint a ruházat és egyéb felszerelések kiválasztásának elvei

Testnevelési felszerelés:

- tornacipő
- fehér zokni
- sötét színű alsó
- fehér póló
- piros póló (emelt óraszámú csoport)
- hideg időben melegítő
- testi épséget veszélyeztető kiegészítőket a tanulók testnevelés órán ne viseljenek.

A tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei:

Tankönyvek, munkafüzetek csak a hivatalos tankönyvjegyzékben feltüntetettek közül választhatóak a munkaközösség tagjainak egyetértő véleménye alapján.

A választásnál figyelembe vesszük, hogy a tankönyv:

- feleljen meg a helyi tantervnek
- szolgálja az intézmény által felvállalt kulcskompetenciák (szövegértés-szövegalkotás, matematika-logika, szociális-életvitel) fejlesztését
- életkori sajátosságoknak és fejlődés ütemének megfelelő legyen, jól motiváljon, különös tekintettel az SNI-s tanulók fejlesztésére.
- érthető, tagolt és logikus felépítésű legyen
- legyen alkalmas képességfejlesztésre és differenciálásra
- szemléletes és szép kivitelű legyen
- ára - a támogatási formák mellett – mindenki számára elérhető legyen,
- Figyelemmel kell lenni arra, hogy a szociális hátrányokkal érkezők számára biztosítani tudják a jogszabályban előírtakat.

A közismereti tanterv az egyes tantárgyak vonatkozásában szintén megjelöli a tanterv végrehajtásához szükséges tankönyveket és egyéb segédleteket, s mivel ezek elég nagy választékban állnak rendelkezésre, lehetővé teszik a tanári szabadság érvényesülését és a tanulókhöz való alkalmazkodást is. A nyilvánvalóan szükséges tankönyveken és segédleteken túl egyéb eszközök beszerzése csak akkor lehetséges, ha feltétlenül szükséges, illetve megkönnyíti a tanulók vizsgákra történő felkészülését.

- Maximálisan segítsék a tantervi követelmények teljesítését
- Készítsenek fel az érettségi és szakmai vizsgákra
- Korszerű szemléletűek, világnézetileg semlegesek, jól tanulhatóak és jól taníthatóak legyenek (fogalmazása érthető, a fogalmak magyarázata világos és pontos, a felépítés, az összefüggések bemutatása logikus stb.)
- Lehetőség szerint alacsonyabb árkategóriába tartozzanak

A pedagógus módszertani szabadsága jegyében a tankönyveket a szakmai munkaközösségek választják ki a fenti szempontok figyelembevételével. A választott tankönyvek megrendelését a szülői szervezet és a diákönkormányzat egyetértése után az igazgató hagyja jóvá.

A tankönyvet, tankönyvcsaládot felmenő rendszerben változtatjuk, kivéve, ha az addig alkalmazott tankönyvet már nem adják ki.

A megrendeléseket és a terjesztést megbízott tankönyvfelelős végzi.

A taneszközök kiválasztása a szaktanárok feladata az ésszerűség határain belül, szintén az alacsonyabb árfekvésű termékeket előnyben részesítve. Alkalmazásuk megtöri a monotonitást, jobb tanulói közérzetet teremt, elősegíti a megértést, fokozza a tanulási kedvet, javítja tanulóink tanuláshoz kapcsolódó pozitív viszonyát.

Minden tantárgy oktatásához a tanár által meghatározott formában és módon köteles a tanuló tantárgyanként egy darab füzetet biztosítani.

Az egyes alapvető – minden tanuló számára kötelező - taneszközök és felszerelések jegyzékét a következő táblázat tartalmazza:

Természettudományos tantárgyak	1db egyenes vonalzó
	1db háromszög vonalzó
	1db nem programozható számológép
	1db radír
	1db grafitceruza
	1db körző
Idegen nyelv	1db kézisótár
Készségtantárgyak	Az időjárásnak megfelelő sportruházat, sportcipő Rajzeszközök

4. Felvételi eljárás, magasabb évfolyamba lépés feltételei

1. osztályba lépés feltételei

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A tankötelezettség kezdetéről

- az óvoda vezetője,
- ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság,
- az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.

Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra az állami intézményfenntartó központ által meghatározott időszakban kell beíratni. A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

A kormányhivatal meghatározza és közzéteszi az iskolák felvételi körzetét, továbbá - a köznevelés-fejlesztési tervvel összhangban - a pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézmény működési körzetét.

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról - a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével - az igazgató dönt.

Felsőbb évfolyamba lépés feltételei

Általános iskola alsó tagozat

Az általános iskola alsó tagozatán felmenő rendszerben ismét lehetőség van évfolyamis-méltásra, amennyiben a tanuló nem teljesíti a továbbhaladás feltételeit. 2010/2011-es tanévtől kezdődően iskolánk tantestülete úgy döntött, hogy első évfolyamtól kezdődően azon

tanulók, akik nem teljesítik a évfolyamra előírt követelményeket, osztályt ismételnék a nevelőtestület döntése alapján.

Általános iskola felső tagozata

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben "A továbbhaladás feltételei" c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. Minden tantárgyból legalább az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló a tanév végén "elégtelen" osztályzatot/osztályzatokat szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet. Sikertelen javítóvizsga esetén tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.
- Amennyiben a tanuló háromnál több tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot tanév végén, évfolyamot ismételni köteles.
- Az egyes tanulók félév és év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről, illetve egyes tanulóknál osztályozó vizsgát írhat elő a törvényi előírások betartásával.
- Ha tanulmányok alatti vizsga sikertelen év végén, javítóvizsgát köteles tenni a tanköteles tanuló. Sikertelen javítóvizsga esetén tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Iskolánkban csak az igazgató engedélye alapján folytathatja tanulmányait az a tanuló, aki nem tanköteles és ugyanazon évfolyam tanulmányi követelményeit második alkalommal sem teljesítette.

Javítóvizsga

Javítóvizsgán kell részt vennie annak a tanköteles tanulónak, akinek legfeljebb három tantárgyból az év végén megállapított osztályzata elégtelen volt, vagy az osztályozó vizsgán megbukott.

A javítóvizsgával kapcsolatosan az alábbiak szerint kell eljárni:

- A javítóvizsgára utasított tanuló az igazgató által megállapított napon (augusztus vége), vizsgahalasztási engedély esetén vagy osztályozóvizsgán bukottak estében legkésőbb december 20. napjáig javítóvizsgát tehet.
- A vizsga idejéről az igazgató a tanulót és annak szüleit írásban értesíti, és figyelemzteti őket arra, hogy a javítóvizsga indokolatlan elmulasztása osztályismétlést jelent. A tanuló - előzetes jelentkezés nélkül – bizonyítványával jelenik meg a vizsgabizottság előtt.
- Az elhalasztott javítóvizsgára készülő tanulónak részt kell vennie a következő felsőbb osztály tanulmányi munkájában, mulasztásait szabályosan igazolnia kell, munkáját a többi tanulóhoz hasonlóan kell elbírálni. A javítóvizsga sikeres letétele után a tanuló az osztálynak végleges tagja lesz, sikertelen vizsga esetén az előző osztályt kell megismételnie.
- Igazolatlan távolmaradás a vizsgáról vagy szabálytalanság miatti eltiltás osztályismétlést von maga után.
- A javítóvizsgát az osztályozó vizsgára előírt módon kell lebonyolítani.
- A javítóvizsga nem ismételhető meg.
- Az eredményhirdetés a bizonyítvány kiosztásával történik.

5. Átvétel, iskolaváltás

- Azonos évfolyamon belül másik osztályba való átlépés feltételei

Az iskola keretén belül a szülő írásbeli kérésére az igazgató engedélye után az átlépés azonos évfolyam más tanulócsoportjába a gyermek képességeinek ismeretében, a létszám függvényében történhet. Amennyiben a tanuló nem tanulta az adott osztályban tanított tantárgyak valamelyikét, különbözeti vizsgát köteles tenni.

Azonos szakmánál azonos évfolyamba léphet. Rokonszakma esetén különbözeti vizsgát kell tenni egyedi elbírálással, ha a szakmai gyakorlat követelményeit teljesítette.

- Átvétel másik iskolából:

Az iskola igazgatójához benyújtott kérvény alapján egyedi elbírálással történik.

Azon tantárgyakból, amelyeket nem, vagy alacsonyabb óraszámban tanult különbözeti vizsgát kell tennie félévkor és/vagy év végén. Ha a különbözeti vizsga sikertelen év

végén, javítóvizsgát köteles tenni a tanuló. Sikertelen javítóvizsga esetén tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Nem magyar anyanyelvű, tartózkodási engedéllyel Magyarországon tartózkodó tanköteles korú tanuló esetében mindaddig, míg a tanuló nem beszéli a magyar nyelvet értékelhető szinten, csak a készségtantárgyak esetében értékelhető osztályzattal illetve szövegesen, illetve azon tantárgyakból, amiből tudása mérhető, mint matematika, minden más tárgyból a „rész vett” minősítés alkalmazandó.

6. Magatartás, szorgalom értékelése

Egységes minősítés követelményei

Magatartás:

- A magatartás osztályzata a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeli az iskolai és az iskolán kívüli fegyelmezettséget, viselkedést. Értékeli a társakhoz, a felnőttekhez való viszonyulást, a házirend betartását, saját és mások iránt érzett felelősségérzetet, az iskola vagyontárgyainak megóvását.
- Hangsúlyozzuk, hogy az értékelésnél, a minősítésnél az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot.

Szorgalom:

- A szorgalom osztályzata a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzésének színvonalát, a tanuló kötelelességtudását értékeli.
- A késések, az igazolatlan órák, az ellenőrző-hiányok elbírálásánál a mindenkori házirend szabályai érvényesek, és ezt ennek megfelelően kell figyelembe venni.

A magatartás és a szorgalom elbírálásánál irányító, alapvető szempont, hogy a példás valóban példaként álljon, és kapjon elismerést nagyobb közösség előtt is.

Az elméleti órákon és a gyakorlati foglalkozásokon tanúsított magatartás és szorgalom együttesen befolyásolja a tanuló minősítését.

Fontos lehet adott szituációban a tanulók előmenetelének egyéni elbírálása magatartásból és szorgalomból egyaránt. Az egyéni elbíráláskor szem előtt kell tartani az adott helyzet kialakulását befolyásoló tényezőket (pl.: a tanuló családi körülményeit, egészségügyi állapotát, stb.)

A reális kép kialakítása érdekében az egyes osztályokban tanító team-ek (osztályfőnök és szaktanárok közössége) egymással egyeztetnek a félévi és évvégi osztályzatok meghatározására.

Magántanulói jogviszonyban álló tanulóinknál és a felnőttképzésben résztvevő levelező, esti tagozatos hallgatóknál nincs magatartás és szorgalom minősítés.

Minősítés formái

Az értékelés négy fokozatban történik, havonta:

- példás (5);   jó (4);   változó (3);   rossz (2)

Magatartás	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Rossz (2)
1. Aktivitás a közösségi munkában, példamutatás	Magától vállal feladatokat, jól elvégzi, a közösséget szervezi	Ösztönzésre vállal feladatokat.	Egy-egy alkalommal vesz részt valamilyen munkában.	Negatív, romboló
2. Hatása a közösségre	Pozitív, irányító, vállalja önmagát, kezdeményező	Passzív, de egyetértő.	Visszahúzó, de nem ártalmas.	Negatív hangadó.
3. A házirend betartása	Betartja és társait is erre ösztönzi.	Betartja.	Részben tartja be.	Sokat vét elle.
4. Viselkedés, hangnem, beszédstílus	Kifogástalan (társaival szemben is).	Ingadozó, bizonytalan, de irányítható	Udvariatlan, nyegle.	Durva, gorbomba.
5. Fegyelmezetttség	Nagyfokú.	Megfelelő.	Gyenge.	Fegyelmezetlen.
6. Fegyelmezési fokozata van-e?	Nincs, dicsérete van.	Osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetője van.	Osztályfőnöki rovás.	Igazgatói figyelmeztetés, megrovás. Fegyelmi el-

				járás
--	--	--	--	-------

Az értékelés négy fokozatban történik, havonta:

- példás (5);   jó (4);   változó (3);   hanyag (2).

Szorgalom	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
1. Általános tanulmányi munkájának színvonala	Igényes, céltudatos, önálló belátáson alapul.	Állandóan jó színvonalú, de igyekezete nem kiemelkedő.	Ingadozó, külső tényezőktől függő, néha hajlik a hanyagságra.	Hanyag, érdektelen.
2. Munkavégzés: -óra készülés, -óra alatti munka, -otthoni munka,	Rendszeres, kitartó, pontos, mindent feladatot elvégez.	Rendszeres, ösztönzésre dolgozik.	Rendszertelen, függ a várható számonkéréstől, önállótlan.	Megbízhatatlan, nem tanul otthon, nem dolgozik az órákon.
3. Vállal-e tanórán kívüli feladatokat (kiselőadás, verseny, stb.)?	Igen, szívesen, jól meg is oldja azokat.	Keveset, csak rábeszélésre.	Ritkán.	Nem.

Az igazolatlan hiányzás és a magatartás értékelés összefüggései:

- Példás: nincs igazolatlan óra,
- Jónál jobb nem lehet a tanuló magatartása ha: 1-7 igazolatlan óra,
- Változónál jobb nem lehet a tanuló magatartása ha: 8-14 igazolatlan óra,
- Rossznál jobb nem lehet a tanuló magatartása ha: 15 igazolatlan órától.

Az elégtelen osztályzatok és a szorgalom értékelés összefüggései:

- Példás: tanulmányi eredménye 4-5 között van,
- Jónál jobb nem lehet a tanuló szorgalma ha: tanulmányi eredménye 3-4 között van,
- Változónál jobb nem lehet a tanuló szorgalma ha: elégtelen osztályzata nincs, tanulmányi eredménye 2-3 között ingadozik.

- Hanyagnál jobb nem lehet a tanuló szorgalma ha: elégtelen egy vagy több félévi vagy évvégi osztályzat esetén.

A fent felsorolt szempontok alapján az osztályfőnök kialakítja a végső osztályzatot.

Az osztályozó konferencia tanári közössége a fentiektől indokolt esetben egy-egy jeggyel eltérhet, melyről többségi szavazással dönt.

7. Iskolai beszámoltatás, számonkérés

Számonkérés követelményei

Az iskolai beszámoltatás, számonkérés tanórai foglalkozások, valamint tanulmányok alatti vizsgán történhet. Minden pedagógus kollégánk a következetességre, rendszerességre törekszik a tanév során.

Legfontosabb alapelv, hogy kellő számú érdemjegy álljon rendelkezésre – minimum tantárgyanként havi egy jegy. Az intézmény nevelői személyes felelősséggel döntenek az osztályzás, értékelés kérdésében. A tanuló érdemjegyeiről az iskola ellenőrző könyv (tájékoztató füzet) illetve a digitális napló szülői modulja útján értesíti a szülőket. Az érdemjegyeket a tanulók írják be az ellenőrzőbe, helyességét az osztályfőnökök havi rendszerességgel ellenőrzik. A digitális naplót az osztályfőnök és a szaktanárok naprakészen vezetik.

Az érdemjegyek alapján a szaktanárok félévkor és év végén tantárgyanként osztályzatot állapítanak meg. Félévkor az osztályzatokról ellenőrző könyv (tájékoztató füzet), és a digitális napló, év végén bizonyítvány kiállítása útján tájékoztodik a szülő, melyet az osztályfőnökök töltenek ki.

A beszámoltatás, számonkérés tanulmányok alatti vizsgán (osztályozó, különbözeti, beszámoló) is történhet a törvényi előírások szerint.

Magántanulóink iskolánk valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól felmentést kapnak, részükre konzultációkat szervezünk, ezzel segítjük önálló, otthoni felkészülésüket a félévi és év végi osztályozó vizsgára. A konzultáció időpontjáról írásban értesítjük a tanuló/szülőt a magántanulói jogviszony létesítésekor.

A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei:

Megadjuk a lehetőséget a tanulóinknak (pl. témazáró, felmérő, stb.) pótlására, esetleges javítására akkor, ha a tanuló:

- egészségügyi okok miatt,
- pszichés problémái miatt,
- az esetleges szociokulturális nehézségei miatt, nem adott számot tudásáról, vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye.

Az érdemjegy, a minősítés pótlására vonatkozó lehetőségről minden tanulót tájékoztatunk.

Konkrétan elmondják kollégáink a javítás, pótlás

- idejét,
- formáit,
- módját.

Az eredményről a tanulót és a szülőt is tájékoztatja a tantárgyat tanító pedagógus.

A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő tanulóinkat - a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Az igazgató a készségtárgyak tanulása és értékelése alól tanulóinkat, egyéni adottságait figyelembe véve - kérelmük alapján – mentesítheti.

Számonkérés formái

Az évközi beszámoltatás és számonkérés szóban, és írásban történik.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai

Az írásbeli beszámoltatás lehet:

- írásbeli felelet, röpdolgozat,
- szódolgozat
- felmérő dolgozat,
- házi dolgozat, fogalmazás, esszé,
- témazáró dolgozat, fogalmazás, esszé,
- teszt.

A rövid,– maximum az addig feldolgozott, aktuális témaköri tananyagot felölelő – írásbeli számonkérés bármikor alkalmazható bármely tanórán előzetes bejelentés és felkészülés nélkül.

Az egész témaköröket magában foglaló írásbeli beszámolók, azonban csak gondos előkészítés után következhetnek, legalább egy héttel a megíratásuk előtt be kell jelenteni a szaktanárnak. Egy tanítási nap maximum két ilyen dolgozatot írhat egy tanulócsoporthoz. A beszámoltatást témazáró összefoglalásnak kell megelőznie, ahol a szaktanár mindenki számára érthetően kiemeli a témakör főbb jelentőségeit. Csak azok a témaköri elemek szerepelhetnek az írásbeli kérdések között, melyet a tananyag feldolgozása során a szaktanár a tanulócsoporthoz megismertetett. A megtanított tudáselemek ismeretlen területen való alkalmazása megengedett.

Az írásbeli számonkéréshez a megfelelő minőségű eszközt (lap, íróeszköz) a tanuló biztosítja. Az írásbeli munkát - ha a tanár másképp nem rendelkezik - kék vagy fekete színű tollal kell írni, A/4-es vagy A/5-es formátumú írólap minőségű papírra, tesztlapra vagy dolgozatfüzetbe, a rajzokat pedig grafit ceruzával kell megszerkeszteni. A dolgozatok során csak a szaktanár által előzetesen engedélyezett segédeszköz (nem programozható számológép, függvénytábla, képletgyűjtemény, szöveggyűjtemény, stb.) használható.

A szaktanár felmentést adhat egy-egy beszámoltatás alól méltányossági megfontolásból - a törvényesség keretein belül - bármely tanulónk részére, a tanuló problémáinak (pl.: egészségügyi, szociális, stb.) egyéni elbírálása alapján. Meghatározza ezzel párhuzamosan a pótlás idejét, formáját, amelyről a tanulót tájékoztatja.

Az azonos évfolyamok osztályaiban tanító szaktanáraink közös követelményeket határoznak meg munkaközösségeiken belül tantárgyaik számonkérésénél - a minél objektívebb teljesítményértékelés és minősítés érdekében.

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

- Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
- A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom idegen nyelvek, matematika, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél:
  - a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik;

- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
- A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló legalább egyszer felel szóban:
  - az ének-zene, a rajz, a számítástechnika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
  - a többi tantárgy esetében egy-egy témakörön belül.
- A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez. A minősítésnek (tudásmérés) csak értékmérő funkciója lehet. Az osztályzattal történő minősítés nem tartalmazhat fegyelmezővel, magatartással összefüggő elemet.

Tanulói teljesítmények értékelése, minősítés formái

Fontos alapelvünk az értékelés során:

- a tanulók meglévő képességeinek, előzetes tudásának feltárása
- a tanuló önmagához viszonyított fejlődésének kimutatása.
- a szöveges értékelés alkalmazása a HHH tanulók esetében háromhavonta.

Intézményünkben mindhárom értékelési formának létjogosultsága van:

- Helyzetfeltárás → diagnosztikus értékelés
- A bevezető és kezdő szakaszban folyamatosan mérjük (be- és kimeneti mérés, DIFER) a tanulók alapképességének fejlődését.
- A mérés megállapítja az esetleges hiányosságokat, s azok kompenzálására tanórai differenciált tanulói foglalkozások keretében kerül sor.
- Minden tanévben a 4. évfolyam valamennyi osztályában év végén (május) matematikai-logika, szövegértés-szövegalkotás, szociális-életviteli kompetenciák területén diagnosztikai mérés alapján állapítjuk meg, hogy az alapképességek milyen szinten állnak. A mérés eredménye alapján kell meghatározni az alapképességek fejlesztésének mértékét. A negyedik évfolyam kimeneti mérése az ötödik évfolyamra vonatkozó be-

meneti mérés funkcióját tölti be, mely támpontul szolgál az alapkészségek fejlesztése mértékének, módjának meghatározásához.

- A diagnosztikus mérést a tantárgyat tanító pedagógus végzi, a mérés értékelése közösen történik, az osztálytanító, az 5. évfolyamos szaktanár és a megsegítő pedagógus együttműködésével.
- Fejlesztő-formálás → formatív értékelés
A tanulási folyamat közbeni irányítás, segítség történik meg, amely a hibák javítását és a sikerek megerősítését szolgálja. Lehetőséget nyerünk a korrekcióra a nevelési-oktatási célok területén.
- Az alapozó szakaszban nyomon követő méréssel kell a fejlesztés mértékét a tanulói készség szintek helyzetét, a további fejlesztés ütemét meghatározni. A sikerkritérium megfogalmazásával, a tantárgyi minimumkövetelmény pontos meghatározásával és nyilvánossá tételével, a továbbhaladáshoz a tanulók által elérendő szintet rögzíteni kell.
- Végző minősítés → szummatív értékelés

Az értékelés, minősítés módja, formája a Magyarországon általánosan elfogadott és alkalmazott ötjegyű osztályzással történik az elméleti és a gyakorlati oktatás során egyaránt. Az egyes tantárgyak minimumszintjét a tantárgy jellege határozza meg.

- Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Az osztályzat (érdemjegy) akkor

○ Jeles (5):

Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.

○ Jó (4):

Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kiseb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.

○ Közepes (3):

Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.

○ Elégséges (2):

Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.

○ Elégtelen (1):

Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

Az érdemjegy (osztályzatok) bejegyzésének formái:

○ Piros színnel:

- témazáró felmérések, dolgozatok
- tanév végi osztályzatok

○ Kék színnel:

- szóbeli feleletek
- írásbeli feleletek
- félévi osztályzatok

○ Zöld színnel:

- gyűjtőmunka,
- szorgalmi feladatok,
- kiselőadások,
- füzetek rendje, külalak

- A 2. évfolyam II. félév-8. évfolyamon a pedagógus a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben minden tantárgyból rendszeresen érdemjegyekkel értékeli, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősíti. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
- Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell

szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

- Félévkor az osztályzatok tájékoztató jellegűek, tanév végén az egész éves munka került értékelésre, figyelembe véve a javító vagy romló tendenciát.

Az általános iskola első évfolyamán, valamint a második évfolyam I. félévében szöveges értékelést alkalmazunk, amely kifejezi, hogy a tanuló:

- kiválóan megfelelt
- jól megfelelt
- megfelelt
- felzárkóztatásra szorul

A „felzárkóztatásra szorul” minősítés esetén a szülők bevonásával értékeljük a tanuló teljesítményét, illetve a felzárkóztatás módjáról tájékoztatást adunk.

A helyi adottságokat figyelembe véve az előre meghatározott szöveges értékelés szerinti értékelést alkalmazzuk az 1. évfolyamon félévkor és év végén és a 2. évfolyam első félévében.

Az év végi szöveges értékelést a bizonyítványhoz mellékelt bizonyítvány pótlapon kapják meg a tanulók az első évfolyam végén.

Évfolyamismétlés lehetősége:

A tanuló évfolyamismétlése az 1. évfolyamon az alábbi esetekben lehetséges: amennyiben a szülő kéri az évfolyam megismétlését. Ebben az esetben nem állítunk ki számára bizonyítványt, csak iskolalátogatási bizonyítványt, miszerint a tanévet előkészítő jelleggel teljesítette.

2-8. évfolyamon az elégtelen érdemjeggyel való értékelés javítóvizsgára bocsátást eredményez.

Az eredménytelen javítóvizsga évismétlést von maga után. Abban az esetben, ha a tanuló hiányzása (igazolt és igazolatlan) meghaladja a 250 órát, és az igazolatlan hiányzása a 20 órát meghaladja és az értesítési kötelezettségeinek az iskola eleget tett, a tantestület dönthet az évismétlésről.

Az ellenőrzés, értékelés formái:

- Szóbeli:
  - 1-4. évfolyam:
    - Formái: beszélgetés, összefüggő felelet, beszámoltatás, kiselőadás, memoriter, szerepjátékok, verseny és vetélkedő, önértékelés és társak értékelése.
    - Rendje: a szóbeli beszámoltatás arányának növelése a cél, a tanórákat szője át a tanulók minél több szóbeli megnyilvánulása, fokozatosan hozzá kell szoktatni a tanulókat az összefüggő felelethez.
    - Eszközei: kompetencia területeknek megfelelő fogalomhasználat; rövid, tömör, szakmailag pontos válaszok; egy-egy téma összefüggő kifejtése; ábra, kép, leírás, grafikonok, diagramok elemzése és értékelése; kiselőadás; lexikonhasználat; érvelés és cáfolat; logikai okfejtés.
    - Értékelése: szóban, írásban, piros pontokkal, egyéb dicséretet, esetleges elmarasztalást kifejező szimbólumokkal, jelekkel, második év második félévétől érdemjegyekkel.
  - 5-6., 7-8. évfolyam:
    - Formái: beszélgetés, kiselőadás, összefüggő felelet, élménybeszámolók, memoriter, kísérletek, megfigyelések tapasztalatainak elmondása, idegen nyelvből szavak felmondása, iskolai rendezvények szervezése és azokon való részvétel, verseny és vetélkedő, kísérlet és gyakorlat, önértékelés és társak értékelése.
    - Rendje: az elméleti tantárgyakból minden tanórán legalább 4-5 tanuló beszámol, szóban megnyilvánul valamilyen formában.
    - Értékelése: érdemjegyek, szóbeli értékelés.
- Írásbeli:
  - Formái:
    - 1-4. évfolyam:
      - írásbeli feleletek, témazárók megíratása, szöveges beszámolók, fogalmazás, teszt, feladatlap formájában
    - 5-6., 7-8. évfolyam:
      - Anyanyelv, történelem: írásbeli feladatok, kisdolgozatok, nagy dolgozat, témazáró
      - Matematika: témaközi tudáspróbák feladatlapokon, központi témazárók, év végi felmérés feladatlapok tesztek.

- Fizika, kémia: írásbeli feleletek, tudáspróba, központi ellenőrző feladatlapok megírása, 8. évfolyam végén felmérés (feladatlapok, tesztek)
  - Idegen nyelv (német, angol): szódolgozatok, témazárók íratása
  - Természetismereti tantárgyak: (földrajz, biológia, technika, életvitel): írásbeli számonkérés, témazáró dolgozat, teszt, feladatlap alapján
  - Számítástechnika: számonkérés feladatlapon, gépen történő gyakorlat megoldása.
- Rendje:
    - 1-4 évfolyam:
      - Írásbeli feleletek: az elsajátított részismeretekből
      - Témazárók: témakörök lezárásánál a tantárgyak tanmenetében előírtak szerint.
    - 5-6., 7-8. évfolyam:
      - Anyanyelv, történelem: írásbeli feladatok tanóránkénti anyagokból, kisdolgozat, életrajzok, nyelvtani szabályok, fogalmak. Témazáró nagydolgozat témakörök lezárását, összefoglalását követően.
      - Matematika: témaközi tudáspróbák, kisebb témakörök számonkérése, központi témazáró dolgozatok, témakörök lezárásakor.
      - Fizika-kémia: írásbeli feleletek, napi tanulnivalókból, tudáspróba kisebb fejezetekből, központi témazáró a tanmenetben meghatározottak szerint.
      - Idegen nyelv: szódolgozat, témazáró leckék, témakörök végén összefoglalás után.
      - Természetismeret: írásbeli számonkérés egy-egy anyagrészből, témazáró dolgozat témakörök összefoglalása után.
      - Számítástechnika: írásbeli számonkérés kisebb anyagrészekből.
  - Eszközei:
    - Vázlatírás, feladatterv-készítés, konkrét szempontok alapján készített lényegretörő beszámoló, logikai térkép.

Értékelés

A témazárók kétszeres értékűnek számítanak.

- 1 évfolyam év végéig:

Az írásbeli feleletek, témazárók szöveges értékelése:

- Kiválóan megfelelt
- Jól megfelelt
- Megfelelt
- Felzárkóztatásra szorul

- 2. évfolyam félévéig: (Tanulásban akadályozott tanulók esetében 4. évfolyam év végéig)

- „Kiválóan megfelelt”
- „Jól megfelelt”
- „Megfelelt”
- „Gyengén megfelelt”
- „Nem felelt meg”

2. évfolyam 2. félévétől érdemjeggyel értékelünk.

- 2-8. évfolyam:

- Anyanyelv, történelem: írásbeli felelet egyenrangú a napi szóbeli felelettel, kisdolgozat egyenrangú a napi szóbeli felelettel, nagydolgozat kétszeres értékű.
- Matematika: témaközi tudáspróbák szóbeli felelet értékűek, témazáró kétszeres értékű.
- Fizika-kémia: írásbeli felelet, tudáspróba, szóbeli felelet értékű, témazáró kétszeres értékű.
- Idegen nyelv: szódolgozat azonos értékű a szóbeli felelettel, témazáró két jegynek felel meg.
- Természetismeret: írásbeli számonkérés értéke a szóbeli felelettel azonos, témazáró dolgozat értéke kétszeres.
- Számítástechnika: 1-2 évf. részt vett bejegyzést kap. 3-8. évf. a feladatlapon és a gépen történő gyakorlat megoldása érdemjegyekkel.
- Ének-zene: Dalok szövegéből, művészetéből, művészeti stílusokból, zeneszerzők életrajzából szóbeli beszámoltatás, órai munka. Értékelése érdemjegyekkel.

- Rajz- és vizuális kultúra: értékelése: érdemjegyekkel, ábrázolási konvenciók alkalmazása, technikai eljárások, kompozíciós feladatok, művészeti korok, stílusok, műalkotások, órai munka, versenyeken, pályázatokon való részvétel.
- Testnevelés: értékelése érdemjegyekkel. A szaktanárok az alábbiakat értékelik: a helyes technikai végrehajtást, a teljesítményt, a teljesítményben bekövetkezett változást (fejlődést), a tanulói aktivitást, a tantárgyhoz való hozzáállást, szabadidős versenysportban elért eredményeket. A teljesítmények az adott sportági mozgásanyag elsajátításának a végén mérhetőek. A tanulók fizikai állapotát mérő „mini Hungarofit” módszert az egészségnevelési program tartalmazza.
- Etika/Hit és erkölcstan értékelése szövegesen történik: órai aktivitás, szóbeli számonkérés, beszélgetés, írásbeli feleletek alapján.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai:

- 1-4. évfolyam:
  - Egy napon egy írásbeli beszámoltatásnál nem lehet több.
  - Előtte legalább 2 nappal közölni kell a tanulókkal.
- 5-8. évfolyam:
  - Egy napon 2 témazárónál többet íratni egy tanulócsoporthal nem lehet. Az osztályfőnök egyeztet.
  - A témazáró dolgozatok időpontját annak megírása előtt egy héttel tudatni kell a tanulókkal, az eredményes felkészülés érdekében.
  - A pedagógus pedagógiai felelőssége az ellenőrzés, értékelés megtervezése, és odafigyelése a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára.

Az ellenőrzés és értékelés során alkalmazott szempontok:

- lényegkiemelés, a frontális kérdésekre adandó rövid, szakmailag pontos válaszok, szempontok alapján történő beszámoló értékelése
- egy-egy téma összefüggő, szabatos kifejtésének, ábra, kép leírásának, grafikonok, diagramok elemzésének értékelése
- információk értelmezésének és felhasználásának, kiselőadás tartásának (könyv- és lexikonhasználat), szóbeli magyarázat fűzésnek, vázlat, feleletterv készítésének, logikai okfejtés, érvelés értékelése
- diagnosztikus értékelés (DIFER)
- írásbeli feleletek

- ellenőrzés formái között az otthoni munka, a verseny, vetélkedő szervezése, az azokon való részvétel
- ellenőrzés formái között az iskolai rendezvények szervezése, az azokon való részvétel
- az ellenőrzés formái között az önértékelés, a társak értékelése

A tanulásban akadályozott tanulóknál integrált keretek között

A tanulásban akadályozott tanulók oktatása a szakértői véleményben megfogalmazott javaslat alapján történik integrált keretek között, vagy összevont gyógypedagógiai osztályban.

A tanulók értékelésének alapja: önmagukhoz mért fejlődésük

- 1. évfolyam:
Az értékelés valamennyi tantárgyból szöveges. Félévkor és év végén egyaránt 4 fokozatú skálát alkalmaz a pedagógus:
  - „Kiválóan megfelelt”
  - „Jól megfelelt”
  - „Megfelelt”
  - „Felzárkóztatásra szorul”
- 2. évfolyamtól 4. évfolyam év végéig egyaránt 5 fokozatú szöveges értékelést alkalmaz a pedagógus:
  - „Kiválóan megfelelt”
  - „Jól megfelelt”
  - „Megfelelt”
  - „Gyengén megfelelt”
  - „Nem felelt meg”
- 5-8. évfolyam:
A tanulók teljesítményét félévkor és év végén osztályzatok fejezik ki.

Az év végi és félévi értékelés alapja a havonta legalább egy esetben adott érdemjegy illetve minősítés.

A szóveges értékelés a pedagógiai program mellélete.

Részképesség zavaros, tanulásban akadályozott tanulók esetén figyelembe kell venni akadályozottságuk mértékét, jellegét a szakértői vélemény alapján. Ennek tükrében kell eldönteni az otthoni felkészülés módját:

- 1-4. évfolyam:
Napi tananyag gyakorlása, folyamatos ismétlés, minimális írásbeli feladatmegoldás, szóbeli számonkérés hosszabb időtartam után.
- 5-8. Évfolyam:
Írásbeli feladatok egyénre szabottan adhatók, szóbeli számonkérések időtartama csökken az alsó tagozathoz képest.

A hétfégi házi feladatok előtt a pedagógus mindig vegye figyelembe a hétfégi közösségi és családi programokat, az időjárási viszonyokat, a családi és ünnepi hagyományokat.

A házi feladatok kijelölését, a követelményeket pontosan, egyértelműen határozza meg a pedagógus. A következő órán ellenőrizze, értékelje

Sajátos nevelési igényű tanulóknál az írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai:

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén írásbeli beszámoltatáskor figyelembe kell vennünk az esetleges részképesség zavarokat. Vannak olyan tanulók, akiknél az írásbeli számonkérés minimális, illetve teljesen elmarad, amennyiben a szakértői vélemény ezt alátámasztja.

A témazáró felmérések osztályozása 2. évfolyam második félévétől:

(Ezeket az osztályzati kulcsot az egyéni kompetenciák figyelembe vételével a szaktanár módosíthatja.)

- Közismereti tárgyak, idegen nyelv

100%-91%:	kiválóan megfelelt	5
90%-75%:	jól megfelelt	4
74%-50%:	megfelelt	3
49%-31%:	gyenge	2
30%- 0%:	nem felelt meg	1
- Helyesírás

0-3 hiba:	kiválóan megfelelt	5
4-6 hiba:	jól megfelelt	4
7-9 hiba:	megfelelt	3
10-15 hiba:	gyenge	2
16 hibától:	nem felelt meg	1

A témazáró felmérések osztályozása 5-8. évfolyamon:

(Ezt az osztályzati kulcsot az egyéni kompetenciák figyelembe vételével a szaktanár módosíthatja.)

100% - 91%:	jeles
90% - 75%:	jó
74% - 51%:	közepes
50% - 31%:	elégséges
30% - 0%:	elégtelen

A témaközi felméréseket, írásbeli feleleteket, röpdolgozatokat a pedagógus a feladat jellegétől függően saját elbírálása alapján értékeli.

8. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok meghatározásának elvei, korlátai

Az otthoni felkészülés (írásbeli és szóbeli), házi feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- Hétköznapi szóbeli és írásbeli házi feladat adható
- 1-4. évfolyam
- Mennyisége: kötelezően tantárgyanként egy-egy feladat, szorgalmi, önkéntes megoldásra több is lehetséges.
  - Minősége: gyakorló, az alapkészségeket elmélyítő, motiváló, érdekes, lehetőleg újszerű feladatok.
- Hétvégén, szünidők előtt:
    - minimális gyakorló, alapkészségeket elmélyítő írásbeli.
  - Hétközben szóbeli és írásbeli házi feladat adható
- 5-8. évfolyam

- Írásbeli: figyelembe kell venni a tanulók terhelhetőségét, a másnapra történő felkészülés körülményeit, a gyermek rendelkezésre álló szabadidőt és azt, hogy hány elméleti órára kell felkészülnie másnapra.
- 1-2 feladat adható tantárgyanként, gyakorlás, elmélyítés céllal, amely a tanórai anyaghoz kapcsolódik.
- Szóbeli: a tanítási órán tanult új ismeretek elmélyítését célozzák, összefoglalás után a témakörbe tartozó tananyagok gyakorlása, elmélyítése.
- Hétvégén:
  - minimális, 1-1 írásbeli házi feladat adható, szóbeli házi feladat csak akkor, ha a heti kevés óraszám miatt órarendi okokból a hétvége egy-egy óra közé esik.

9. Javítóvizsga, osztályozóvizsga

A javítóvizsga követelményeit a szaktanár a helyi tantervben alapkövetelményként előírt, a tanmenetében minimumszintként megjelölt anyagrészből, személyre szabottan adja ki, amit a tanuló a bizonyítvánnyal együtt kap meg.

Az osztályozóvizsgára készülő tanulóval folyamatosan konzultál a pedagógus, a követelmény a tanuló egyéni képességeihez igazodik.

c) ZÁRÓ FEJEZET

Pedagógiai Programunk hatálya, hatályba lépése, felülvizsgálatának rendje

A Pedagógiai- Programunk hatálya, hatályba lépése, felülvizsgálatának rendje a Fő téri Általános Iskola Pedagógiai Programja – az intézmény többi alapdokumentumához hasonlóan – nyilvános. Ez alapján napközben 8-16 óra között megtekinthető az igazgató irodájában.

A tantestület a Pedagógiai- Programot folyamatosan figyelemmel kíséri. A program módosítására írásban javaslatot tehet az iskola igazgatója, nevelőtestülete, nevelők szakmai munkaközössége, szülői munkaközösség, fenntartó.

Az intézmény e Pedagógiai Program alapján végzi nevelő-oktató munkáját.

A Program aktualizálása, módosítása szükség szerint a jogszabályi változásoknak, javaslatoknak megfelelően történik.

Szarvas, 2018. augusztus 31.

Rejtő Csaba
intézményvezető

